ВІСТІ
КОМБАТАНТА

4

ТОРОНТО – НЬЮ-ЙОРК 2008

Nadia Kostruba Estates Inc.

Заснувавши Фундацію в імені і у світлу пам'ять своєї коханої дружини Наді, я втілив в життя ідеали допомоги, якими ми керувались впродовж всього нашого щасливого подружнього життя.

Це підтримка і сприяння розвитку і діяльності
- української Церкви,
- суспільно-громадських і політичних організацій в Канаді і Україні,
- української молоді і студентства,
- видавничої діяльності УДО та СУМу,
- спонсорування важливих національно патріотичних проектів та проведення різноманітних акцій для процвітання України та добра українців у світі.

Евген Коструба
Президент Фундації

ВІСТІ КОМБАТАНТА **Рік 2008 Торонто–Нью-Йорк. Ч. 4 (256)**

ЗМІСТ

ст.

Закінчення на ст. 136

4

2008

ВІСТІ КОМБАТАНТА

ВИДАВЦІ: Головна Управа Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, Головна Управа Братства кол. вояків 1-ої УД УНА

СПІВУЧАСНІ: Братство Українських Січових Стрільців Об'єднання кол. вояків УПА,Броди-Лев Інк., Українська Стрілецька Громада в Канаді

РЕДАКТОР: Роман Колісник

АДМІНІСТРАТОР: Іларій Кушнірснко, тел. (416) 247-5039

VETERAN'S NEWS, quarterly published jointly by:
United Ukrainian War Veterans in America, Brotherhood of Former Soildiers of the 1st Ukrainian Division of the UNA.
In association with:
Brotherhood of Ukrainian Sichovi Striltsi, Former Members of the Ukrainian Insurgent Army, Inc.; Brody - Lev, Inc.; Ukrainian War Veterans' Association in Canada

VETERANS' NEWS
P.O. Box 279, Stn. "D", Toronto, ON
Canada M6P 3J9

Статті, підписані прізвищем чи ініціялами автора, не завжди відповідають поглядам редакції.
Редакція застерігає собі право скорочувати статті і справляти мову.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:
В Канаді річна передплата 35.00 дол. В США і інших країнах 35.00 ам. дол.

АДРЕСИ ПРЕДСТАВНИКІВ:

УКРАЇНА
Гудзій Василь
вул. О. Мишуги 9, кв. 10
79034 Львів
Україна
тел. (322) 70-00-36

АНГЛІЯ
Mr. S. Wasylko
4 The Hollows, Silverdale
Nottingham, NG11 7FJ
ENGLAND
тел. (115) 981-8978

АВСТРАЛІЯ
Mr. Wasyl Stanko
3 Jean Ave.
Paradise, S.A. 5075
AUSTRALIA

Typesetting and layout by

Creative Touch COMMUNICATIONS

Printed by

TRIDENT Associates Printing
Українська Друкарня ТРИЗУБ
1-800-216-9136

Коментарі

Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ
Київ

ІДЕ ЗИМА ТРИВОГИ НАШОЇ

Український загал з подивом спостерігав за сюжетом президентських виборів у США. Багато розчаровано розводило руками: так усе просто, прогнозовано, спокійно. Хіба ж можна порівняти це з виборами в Україні?!

Вибори в Україні–це: по-перше, рівняння з багатьма невідомими, бо ще невідомо, як, хто і де порахує бюлетені; бо невідомо, як і на чию користь вирішить суд (хіба ж можливі у нас вибори без затяжної судової тяганини?!); бо також невідомо, кого знімуть з виборчих перегонів і може навіть замкнуть до буцегарні на час, означений перегонами; бо все також значною мірою залежить від того, яка кількість електорату і за яку ціну продасть свої голоси (а нагорода за них–посади, преференції в бізнесі, ордени, медалі, гроші і навіть банальна гречка...).

Одне слово, вибори в Україні–це детектив, фарс, трагікомедія, дамський роман і неодмінні розчарування після всього: куди ж ми дивилися і що ми тоді думали, обираючи цих...?

Український загал майже очам своїм не вірив, дивлячися на те, як американський кандидат у президенти, котрий програв, вітав переможця. Фантастична для українських очей і для українського досвіду картина: ніхто нікого не називає поганими словами, ніхто не оскаржує результати перегонів. Все відбувається цивілізовано і коректно, наче у кіно чи в хороших книжках. А дивлячися на все ще й крізь призму нашого поточного моменту, ловиш себе на гіркій думці: жерці української політики анітрохи не подібні до своїх тамтешніх колеґ. Наші розглядають опозиціонерів як непримиренних ідейних та політичних ворогів, котрих бажано скарати на смерть. То ж тільки великий де Ґолль міг сказати: „Опозиція це також Франція". У нашому варіянті: „Опозиція–це не Україна, бо Україна–це ми і тільки ми". У нашому варіянті опозиція має бути знищена як клас. Вогненні пролетарська ненависть, безкомпромісність і безапеляційність, успадковані на генетичному рівні ще від часів совдепії, неймовірно живучі.

Слухаючи найвисокопоставленіших українських достойників, ніяк не можеш зрозуміти, за що вони так ненавидять одне одного. Чому їхня політична війна–це не просто боротьба за владу (як це й

має бути в політиків), а щось неприємно більше. Жорстоко більше. Це–боротьба на знищення. І майже в кожній колізії нікому нема ніякого виправдання. Якщо ікс чи ігрек каже: ваша „команда"–бандити, а моя ангели, то маємо всі підстави не повірити, бо всі представлені у парляменті партії чи бльоки (а з не представлених також майже всі) мають у своїх рядах таких мародерів, як, скажімо, Богдан Ґубський, Андрій Портнов, Костянтин Живаго чи Давид Жванія. Таких персоналій немає хіба що в Українській народній партії та „Свободі".

Це ж тільки в пострадянській реальності такі індивіди можуть уникнути вельми складних колізій, пов'язаних із законом. Отож незрідка пересічний виборець, читаючи такі прізвища в списку кожної політичної сили, махне з розпачу рукою і гірко скаже: „Та всі ви там одним миром мазані". І буде недалеким від істини. Справді жодна із цих сил анітрохи не дбає хоч про відносну чистоту своїх лав. Усі вони мовби заповзялися перевершити одне одного кількістю бізнесово-кримінального елемента, осіб із, м'яко кажучи, далеко не бездоганною репутацією. Один, якщо не накрався по горло, то всіх і вся зрадив (цей ряд, починаючи від Тараса Чорновола й Олександра Стояна, був би дуже й дуже довгим), другий, ухопившися зубами за парляментське крісло, заявляє, що його звідти винесуть хіба що вперед ногами і ніяким молодим він ніколи не поступиться, хоча, бідака, вже давно впав у летаргію і обріс мохом і йому б давно час узятися до вирощування квітів на дачі або за писання мемуарів...

Тільки лінивий не пише в українських ЗМІ про те, що нинішні діючі політики безмежно скомпрометували і дискредитували себе. Тільки лінивий не говорить про те, що якісних змін в українській ситуації можна чекати лише після зміни еліт. Коли в українську політику, а також у всі визначальні сфери суспільного життя прийдуть і не скомпрометовані, і компетентні, і, звичайно ж, патріотичні молоді сили, які у нас є, але з якими відчайдушно борються, закриваючи їм шлях на арену, ветерани-геронти українського парляменту.

Чи є надія, що вже на близьких позачергових виборах молоді сили прорвуться в парлямент? Схоже на те, що нині цього не відбудеться, що партії, представлені сьогодні в парляменті, знову відтворять там свій нинішній якісний склад (хіба що зміниться кількість представництв). Але постійно так тривати не може, і не виключено що вже наступні вибори після цих приведуть до верховної ради оті молоді сили.

Коли можуть бути позачергові вибори? Ясна річ, не в грудні. Президентська команда, яка ініціювала вибори, перегруповує сили і намагається прорахувати можливий розвиток подій у контексті політичної та економічної кризи в Україні та у й світі. БЮТ з усіх сил противиться самій ідеї виборів, але довго так тривати не може. Доведеться передбачити кошти на вибори у бюджеті 2009 року. І тоді все прийде в рух, в активізацію протистояння, у війну компроматів і т. ін. І станеться це можливо в останні дні січня або в лютому. Це–за тієї умови якщо економічна криза не „накриє" нас дев'ятим валом, коли залишиться думати про одне-єдине: як вижити?

Цікава подробиця. Згадувана криза поки що „працює" на президента і його команду. Є можливість списати всі економічні негаразди на нездалу діяльність уряду очолюваного прем'єром Тимошенко. Громадську думку форсовано готують до того, що цей уряд далеко не найкращий з усіх, що були в Україні. (Очевидно, так воно і є). Тимошенко намагається знайти козирі: бензина–подешевшала, заощадження з часів СРСР–хоч із перебоями–таки виплачуємо і т. ін.

Але цього мало, щоб виправдати високі амбіції Тимошенко. Вона, як і Янукович, не виростає до ранґу державного діяча. Лишається таким собі вертким політиком з артистичними нахилами. Дивна закономірність. Українці–безмежно талановитий народ. Він дав світові неймовірну кількість учених, композиторів, художників, письменників, але ніяк не дає видатних державних діячів. Усе якісь недопрезиденти, недопрем'єри, недополітики. Усе якийсь напівфабрикат. „Коли ж діждемось Вашинґтона?.." Коли з'явиться український де Ґолль?

...Недалека зима несе нам не тільки сніги і морози. Вона несе тривоги. Це буде дуже складна для України зима.

Микола РЯБЧУК

МИ МАЄМО САМЕ ТАКУ ВЛАДУ, НА ЯКУ ЗАСЛУГОВУЄМ

Національна українська забава: змагання поганого з іще гіршим.

У старому єврейському анекдоті молодий чоловік мав нещастя одружитися тричі–і тричі підряд його молоді дружини невдовзі по шлюбі нездужали й помирали. Після певних вагань він нарешті одружився вчетверте, але цього разу–перевіривши заздалегідь фізичні кондиції своєї обраниці та забезпечившись довідками від усіх можливих лікарів. Невдовзі по шлюбі, однак, він мусив знову послати родичам телеграму: „Ви будете сміятися, але ця теж померла".

Щось подібне, гадаю, мусили відчути українські виборці після четвертого за два роки указу президента Ющенка про розпуск парляменту. Цяцька, про яку безнадійно мріяв протягом десяти років президент Кучма, дісталась нарешті у делікатні руки його спадкоємця. Можна собі уявити, що би з нею накоїв „президент-ракетник" (Кучма), якщо навіть лагідний „президент-бухгалтер" (Ющенко) не втримується від спокуси сповна відтягнутися на цьому своєму новонабутому повноваженні. Добре все-таки, що Україна позбулась атомної зброї, бо хтозна, чи й її не закортіло б ужити котромусь українському президентові у боротьбі з ненависним парляментом чи ще ненависнішим прем'єрміністром,–іронічно кажучи.

Любов, кажуть, буває сліпа; ненависть–теж.

У принципі, розпускання парляменту і проведення позачергових виборів є нормальною практикою вирішення парляментсько-урядової кризи в усіх демократичних країнах світу. В Україні це теж можна було б вітати, оскільки немає кращого способу очистити акваріюм від гнилої води, крім як дощенту ту воду вилити і набрати нової. Нова вода, звісно, теж матиме схильність до загнивання, але це означає лише, що і її теж треба періодично міняти. Іншими словами–робити герметичну посудину відкритою, а застійну воду–протічною.

Очищення парляментської води забезпечується, звичайно, не лише реґулярними виборами, а й різними засобами вилучення та знищення патогенних бактерій. Насамперед таким засобом є незалежні і впливові мас-медія та незалежне й ефективне судівництво. А також–фільтри, які не допускають наливання тої самої гнилої води до тої самої парляментської посудини. Крім згаданих медій та судівництва, цими фільтрами є мажоритарні вибори, а в пропорційній системі–вибори за відкритими партійними списками.

І тут, власне, ми маємо поважні проблеми. Бо якщо перехід від мажоритарних виборів до пропорційних в українських умовах був кроком загалом позитивним (принаймні на період формування ефективної багатопартійної системи), то відмова усіх політичних сил від запровадження відкритих списків є виявом їхньої цілковитої без-

відповідальности та неповаги до свого електорату. Для нормального виборця вже цього мало б бути досить, щоб не підтримувати таких партій і блоків, тобто–у наших реальних умовах–голосувати проти всіх, аж поки не з'явиться політична сила, котра чітко запропонує европейські стандарти підзвітности і відповідальности політиків щодо виборців.

Отож, замість нарікати на президента, на уряд, парлямент і місцеву владу, ми повинні насамперед визнати власну вину за те, що саме таких обрали, і власну провину в тому, що не примусили їх до підзвітности й не привчили до відповідальности. Поклавши руку на серце, зізнаймося: голосуючи за ту чи ту партію або блок, невже ми не знали, що в її списках є шахраї, котрі голосують чужими картками, є брехуни, котрі не виконують зобов'язань, є злодії, котрі розкрадають бюджетні кошти, є бізнесмени, котрі ніяк не наважаться відокремитися від влади, і є просто дурні, котрі не вміють нічого, крім розводити демагогію перед об'єктивами телекамер? І все одно ми голосуємо за цей звіринець, ми вибираємо „своїх сучих синів" тільки тому, що це „наші" сучі сини. „Голосуй, а то програєш",–нашіптують вони нам; „голосуй, а то прийдуть до влади страшні бандерівці разом із дядьком Семом"; „голосуй, а то прийдуть до влади страшні москалі разом із путінською ґебнею"*; „голосуй за нас–підлих, нездарних, брехливих і скорумпованих,–а то прийдуть іще підліші, нездарніші, брехливіші і корумпованіші".

Ми повинні розірвати нарешті це порочне коло, сказати рішуче „ні"–і одним, і другим, і третім,–усім, хто має у списках бодай одного сумнівного бізнесмена, політика, урядовця; усім, за ким тягнеться хоч якийсь компромат і в чиїй порядності та компетентності ми маємо право сумніватися. Навчімося голосувати проти всіх–якщо серед партій і кандидатів немає нікого, хто б викликав беззастережну довіру. Перестаньмо грати в ту гру, яку нам нав'язують,–гру в „менше зло", й рятувати „поганого" Кравчука від „ще гіршого" Кучми, поганого Кучму від ще гіршого Симоненка, поганого Ющенка від ще гіршої Тимошенко, погану Тимошенко від ще гіршого Януковича, і т.д., і т.п. Ми ніколи не виграємо цієї гри, тому що „наше" зло–більше чи менше (а насправді–і більше, і менше) все одно залишатиметься з нами.

Адже те, що нам видається абсолютним протистоянням Добра і Зла, Світла й Темряви, є лише дешевим спектаклем, у якому дрібні хабарники і властолюбці імітують такий собі політичний кетч перед об'єктивами, чудово натомість ладячи у приватних справах: чи то разом відпочиваючи на теплих островах, чи гуляючи разом у нічних клубах, чи дерибанячи разом державний бюджет, землю і воду, нафту і газ, і кепкуючи при тому із нас, лохів, що приймають усерйоз їхню гру у „більше" і „менше" зло–достоту як у „доброго" і „поганого" слідчого.

* *„Ґебня" походить від КҐБ–кабешники.*

Огида, яку викликають ці персонажі, спонукає багатьох із нас не йти на вибори–але це помилкова тактика. Неучасть у виборах–це сиґнал усій владній нечисті, що нам байдуже і що вони й далі можуть робити що хочуть. Натомість активна участь і викреслювання усіх–це сиґнал, що ми є, нас багато, і що відповідальна політична сила–якщо така з'явиться–може на нас, виборців, розраховувати.

Бог, кажуть американці, допомагає тим, хто допомагає сам собі. Українці, на відміну від більшості пост-совків, мають унікальну можливість: самим собі вибирати владу. Залишається суща дрібниця–навчитись цією можливістю користуватись.

Павло СЕРГІЄНКО
журналіст

ПРО ДЕЯКІ ОБСТАВИНИ ЗАГИБЕЛІ ЄВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ

Павло Судоплатов у своїх споминах описав, як він вбив Євгена Коновальця (Див. „ВК", ч. 1, 2008). Друкуємо докладніші інформації про аґентів Василя Лебідя та Кіндрата Полуведька з газети „День".

Редакція

ДПУ (Державне Політичне Управління) совєтської України 1933 року впровадило у середовище ОУН за кордоном свого аґента Василя Лебідя. Родом із Галичини, Лебідь у Першу світову війну служив у підрозділах Українських Січових Стрільців Австро-угорської армії. Потрапив до російського полону в 1915 році і до 1918 р. відсидів у таборі військовополонених під Цирициним, де тоді ж перебував у полоні Євген Коновалець. Вірогідніше всього, там вони познайомилися, а потім–в роки національно-визвольних змагань в Україні–разом воювали проти Червоної армії та інших ворогів УНР. Після відступу загонів Є. Коновальця до Польщі Лебідь залишився в Україні. Коли він був залучений до співпраці з ВЧК (Всесоюзна Чрезвичайна Комісія)–невідомо, ймовірно, в 1921-1922 роках.

Євген Коновалець

На початку серпня 1933 року Лебідь під прізвищем Хом'як опинився в одному з портів Бельгії. Мав леґенду, за якою він був керівником націоналістичного підпілля в Україні, працював фінансистом у будівельному тресті Харкова на початку 30-х; коли в Україні почались арешти, зник із міста і деякий час переховувався; а потім з допомогою фальшивих документів влаштувався до знайомих моряків на совєтський вантажний корабель, на якому й прибув до Бельгії. Тут він зустрівся з Євгеном Коновальцем та іншими керівниками ОУН. З їхньою допомогою леґалізувався і перебував за кордоном понад рік. В жовтні 1934 року через Фінляндію повернувся в Україну і доповів своєму керівництву, що Є. Коновалець вважає його „своєю людиною". Цим і вирішили скористатися в Москві, щоб за посередництва Лебідя-Хом'яка впровадити в ОУН кадрового співробітника центрального

апарату НКВД. Вибір припав на 28-річного, але вже досвідченого і амбітного Павла Судоплатова, який був родом із Мелітополя і прожив в Україні до 1933 року, а тому добре володів українською мовою.

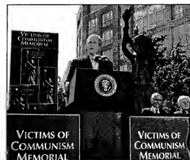
У червні 1935 року Лебідь-Хом'як разом із Судоплатовим, якого називав Павлом Грищенком, прибули у Фінляндію, де незадовго до цього в НКВД з'явився ще один аґент, упроваджений в ОУН. Це–Кіндрат Полуведько, 1895 року народження, українець, родом із Вінничини, який в період 1918-1920 років був українським есером і входив до кола прихильників УНР, але згодом відійшов від активної політичної діяльности, влаштувавшись на роботу в систему наркомосвіти України. На початку 30-х років українське ДПУ залучило його до негласного співробітництва і розробило для нього леґенду, згідно з якою він входив в одну з націоналістичних груп, ліквідованих ДПУ, був засуджений, але зміг утекти з Соловків у Фінляндію.

Таким чином, в період 1933-1935 років в ОУН були впроваджені три совєтські аґенти, діяльність яких координувалася з Москви. Скажімо, з метою невтралізації можливих підозр у спільних діях і, як наслідок, мінімалізації загрози свого викриття, Полуведько в розмовах з керівниками ОУН висловлював недовіру стосовно Павла Грищенка, тоді як сам був об'єктом підозр з боку Лебедя-Хом'яка.

Судоплатова-Грищенка Лебідь-Хом'як ввів у оунівське середовище у Фінляндії, відрекомендувавши його як комсомольця з України, що розчарувався в совєтській дійсності, а також як молодого поета і свого вихованця, придатного для роботи в підпіллі в Україні. Пробувши півроку в Ґельсінкі, в січні 1936 року Грищенко приїхав у Берлін, де прожив наступні півроку під ім'ям „Норберт" і де зустрівся з Є. Коновальцем, до якого зумів ввійти в довіру. Також йому вдалося разом із Коновальцем здійснити поїздку в Париж і Відень, де він зустрівся з лідерами українського уряду на вигнанні й був посвячений в пляни можливого розгортання націоналістичного підпілля в Україні на випадок початку війни.

Після двох років перебування за кордоном Судоплатова, за рішенням Москви, влітку 1937 року було вивезено на територію СССР через Естонію. Його приїзду в Україну в листі до Коновальця вимагав Лебідь-Хом'як, який повернувся туди ще в серпні 1935 року. Для цього була придумана леґенда, що в Україні Грищенко буде оформлений радистом на совєтське судно, яке реґулярно заходить в іноземні порти. Це начебто давало йому можливість підтримувати постійний зв'язок між підпіллям ОУН в Україні і націоналістичними організаціями за кордоном. Коновальцеві така ідея сподобалась, тому він погодився на повернення Судоплатова-Грищенка в СССР. І вже у вересні того ж року Судоплатов, прикриваючись новою леґендою–радиста на вантажному судні,–знову виїхав за кордон в Бельгію, де зустрівся з най-

ПРЕЗИДЕНТ США ЗАСУДИВ ЗЛОЧИНИ КОМУНІЗМУ

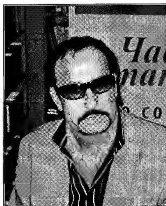
В час відкриття пам'ятника жертвам комунізму в столиці США Вашинґтоні Дж. Буш молодший виголосив промову, в якій гостро засудив злочинну спадщину комунізму. „Тут у товаристві людей, які чинили опір злу і які допомогли повалити імперію, я в імені американського народу з гордістю приймаю Меморіял Жертвам Комунізму. XX ст. ввійде в історію як найбільш смертоносне в людській історії. Імперія зла із своєю ідеологією забрала життя приблизно 100 мільйонам невинних осіб і пам'ятник у нашій столиці–це свідоцтво відданости та рішучості двох визначних американців (українського походження) Лева Добрянського та його дочки Павліни, що помимо труднощів своїми стараннями ніколи не піддалися, тому що в своїх серцях вони чули голоси тих, що загинули. Комунізм забрав життя десяткам мільйонів людей в Совєтському Союзі, Китаю, в Східній Европі, у Північній Кореї, Камбоджі, В'єтнамі, Афганістані, Африці та в інших частинах земної кулі". Президент згадав знані жертви, як швецького дипломата Рауля Валендорфа, польського священика Попелюшка, мільйони невинних українців, яких заморено до смерти сталінським голодомором, росіян, вбитих в часі сталінських чисток, балтійців, яких депортували до арктичних таборів смерти, поляків, замордованих в Катинському лісі, німців, застрілених в часи спроб перескочити Берлінський мур, щоб дійти до свободи. Згадав жертви Великого Скоку Вперед–у час Культурної революції Китаю і інших в Камбоджі, Нікараґуа та в інших країнах. „Ми бачили обличчя комуністів і терористів і у нашій країні 11 вересня 2001 р., послідовників убивчої ідеології, що ненавидять свободу. Так, як і комуністи наші нові вороги, послідовники мусульманського націоналізму приречені на невдачу. Ми можемо покладатися на силу свободи, яка і перед тим перемогла тиранів і терор. В цьому священному місці ми згадуємо великі лекції холодної війни, що зло є справжнім і проти нього треба боротися. Наша Статуя Свободи нагадує, що полум'я свободи горить у кожному людському серці, та що це дар нашого Сотворителя, це людське право на життя, а свобода все переможе".

Пресова служба Білого Дому

Судоплатов прикинувся прибічником Є. Коновальця і шляхом брехні та інтриґ розпалював неприязнь і протистояння між прихильниками обох груп.

Крім того, він зумів переконати провідника в тому, що він і такі як він, які „ведуть тяжку підпільну боротьбу проти большевицького режиму" є майбутнім України, а зараз вони покладають свої найбільші надії на здобуття Україною незалежности й відродження української нації саме на нього–лідера ОУН Євгена Коновальця. Безперечно, проводячи таку витончену психологічну лінію, 28-річний Судоплатов зіграв на почуттях старшого за себе на 16 років Коновальця. І хоча Ярослав Барановський, Роман Сушко та деякі інші авторитетні діячі ОУН помічали в поведінці П. Грищенка-„Норберта"–окремі підозрілі моменти й не довіряли інформації, яку він привозив з СССР, але Є. Коновалець цьому особливого значення не надавав.

ПОМЕР ЮРІЙ ПОКАЛЬЧУК

Пішов із життя український письменник, поет, перекладач Юрій Покальчук вночі 10 вересня 2008 у лікарні в Києві. Похований з греко-католицького храму на Аскольдовій могилі на Байковому кладовищі.

Юрій Покальчук–письменник, перекладач, кандидат філологічних наук. Один з перших почав у СРСР писати про Дивізію „Галичина" („Леґенда про патріотів-зрадників", *Заповіт*, Тернопіль, 1990). Був у контакті й зустрічався з членами Головної управи Братства кол. вояків 1-ої УД УНА в Канаді й США.

Народився 24 січня 1941 року в Кременці, нині Тернопільська обл. Син діялектолога, краєзнавця Володимира Покальчука. Дитинство і юність провів у Луцьку, де закінчив школу й Луцький педінститут. Потім навчався в Ленінградському університеті.

Член Національної спілки письменників з 1976 року. З 1994 до 1998 рр.–голова іноземного відділення НСПУ. В 1997-2000 рр.–президент Асоціяції українських письменників.

Автор 17 книжок, має більше 600 публікацій в періодиці. Перекладач творів Гемінґвея, Борґеса, Кортасара, Амаду, Маріо Варґаса Льоси, Кіплінґа, Рембо. Вільно володів польською, англійською, еспанською та французькою мовами. Читав лекції в Англії, США, Канаді, Арґентині, Бразилії, Портуґалії, Еспанії.

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ! СЛАВІМО ЙОГО!

З нагоди світлого свята Різдва Христового
та Нового 2009-го року

Президент Фундації
ЕВГЕН КОСТРУБА

надсилає святкові вітання бойовим побратимам,
їхнім родинам, українцям в Україні та у цілому світі.
Нехай новонароджене Дитя Боже світлом мудрості
осінить наш пробуджений народ і веде його шляхом
глибокого морального і національного оновлення.
Нехай новонароджений Ісус освятить невинною
любов'ю кожен день нашого життя,
бо це дорога до спасіння – спасіння нашої душі,
нашого народу, нашої славної України.
Тож, святкуймо Різдво Христове,
вступаймо у Новий 2009-й Рік з вірою у наш чудовий край,
імення якому – вільна, демократична Україна,
а новонароджений Господь нехай благословить
усіх нас на добрі помисли і справи!
З найкращими побажаннями добра, щастя, любові,
довгого і щасливого віку усім Вам

Евген Коструба
Президент Фундації

Зоряна Онищук
Прессекретар

Богдан МАЦІВ

ЯК Я СТАВ ЗАГРОЗОЮ ДЛЯ БІЛОГО ДОМУ

У п'яту річницю 9.11. 2006 року (річниця знищення двома літаками найвищої будівлі в Нью-Йорку) ми їхали з приятелями на гімназійний з'їзд на оселі „Союзівка" в штаті Нью-Йорк. При переїзді кордону між Канадою і Америкою у місцевості Шамплейн пограничник відібрав мій пашпорт і вказав нам заїхати до будинку бюра. В бюрі було вже більше людей і нам довелося почекати. Накінець покликав мене урядовець до віконця і запитав, чи я був у війську. Коли я відповів, що був у дивізії Української Національної Армії, він мене поправив: „СС дивізія Ґаличина".Тоді я запитав його, чому він мене питається, як має відповіді на комп'ютері. Він відповів, що мій військовий життєпис не є повний і вони хочуть дещо узгіднити. На це я: „ То прошу, питайте".

Посипалися питання: коли я вступив до дивізії, де і як довго перебував на вишколах. А також, чи я займаюся громадською роботою. У відповідь я запитав його, що це має до діла з моїм перебуванням у війську 60 років тому. Я всі інформації подав правдиво, надіючись, що нам дозволять продовжувати нашу подорож. На цьому справа не закінчилася. Мене взяли до іншої кімнати, сфотографували й зробили відтиски всіх пальців. Я погодився на це, бо мав надію, що таки ще поїдемо на „Союзівку". Я ще сказав урядовцеві, що 29 років я працював в американській фірмі й часто в службових справах літав до різних міст в Сполучених Штатах. Також додав, що ми часто їздили до США на вакації і ніколи не мали жодних проблем при переїзді кордону.

У той час моя дружина підійшла до урядовця і запиталася, чи він чув про Центр Симона Візенталя у Каліфорнії. Коли він сказав, що багато про це не знає, вона йому порадила з комп'ютера взяти інформацію. Вона ще додала, чи чув він про Комісію судді Дешена в Канаді. Цей урядовець народився після закінчення війни, і з цікавістю вишукував матеріяли на ком'ютері. Наша справа його заінтриґувала.

Після чотирьох годин випитування він телефонував кудись і з його рухів було видно, що він комусь реферує мою справу. Після приблизно 15 хвилин розмови він прийшов до віконця і сказав, що, на жаль, не може мене пустити до Сполучених Штатів і що це рішення прийшло з Вашінґтону. Ми ще запиталися, куди нам треба звернутися, щоб цю справу вияснити. Він порадив написати листа до американського амбасадора в Оттаві. Коли ми зустріли уря-

довця на переході границі, він віддав мій пашпорт і додав, що був би радий нас зустрінути у більш приємних обставинах.

І так почалася писанина до американського амбасадора. Вся кореспонденція велася порученою поштою, але довелося писати два листи поки амбасадор відповів, що він передав мою справу до адвоката в амбасаді. Знову минув місяць часу, і вкінці прийшов лист від адвоката-„канцельора", який написав, щоб я поїхав знову на границю, і там мені скажуть, що треба робити. Я також написав листи до канадійських міністрів і просив їх, щоб допомогли мені у цій справі. Їм відповіли з американської амбасади, що це приватна справа і вони не можуть її обговорювати з канадськими урядовими чинниками.

Минуло півтора року, і я вислав листа від „канцельора" до американського амбасадора і просив його про пораду. У відповідь прийшов ще один лист від „канцельора", котрий порадив написати до Кримінального відділу OSI (Office of Special Investigation at the Department of Justice of the USA). Не подав ані прізвища, ані адреси, до кого я мав би звернутися.

На комп'ютері я знайшов у Вашінґтоні головне бюро OSI і їх адресу, Кримінальний відділ і прізвище заступника голови цього бюра. Знову пішов порученою поштою лист і копії всіх досі висланих листів. По кількох днях прийшла електронною поштою відповідь від головного історика OSI, що вони одержали мій лист і розглядають мою справу.

До трьох тижнів прийшов лист електронною поштою, в якому було подано, що вони перевіряли мою справу в архівах у Вашінґтоні і Берліні і що все, що я подав на кордоні є згідне з правдою. Внаслідок цього вони рекомендують, щоб у Відділі Домашньої Безпеки (Department of Homeland Security) зняли моє прізвище з списка так званих „небажаних" (т.зв. „watchlist"). Знов пройшли три місяці і ми перевіряли справу на Монтреальському летовищі в американському відділі, але моє прізвище далі було на списку. Після ще одного листа, мене врешті офіційно повідомлено, що моє прізвище врешті знято зі зловісного списка, і з гумором додано: „Колеса бюрократії часом крутяться повільно, але таки крутяться".

З того часу я переїхав кордон до Сполучених Штатів три рази, і мене ніхто не задержав. Видно, під кінець мого життя, я вже не є загрозою для Білого Дому.

ХОЧ МИНУТЬ ЛІТА...

(До 90-ої річниці Листопадового Зриву)

Пожовкле листя, сіре небо,
Осінній вітер,–листопад,
О, скільки споминів далеких
До нас вертається назад!...
Був час і вітряний, і зимний,
І листя падало на шлях,

Та в душах нам світило сонце,
І квіти нам цвіли в серцях.
О, незабутній листопад!
Пройдуть літа, пройдуть віки,
А ти стоятимеш над нами,
Як тінь Господньої руки.

Роман Купчинський

Ще перед закінченням Першої світової війни і перед розпадом Австро-Угорщини, 18 жовтня 1918 року, зібралася у Львові Українська Конституанта, що складалася з сеймових послів, представників партій, яка називала себе Українською Національною Радою, і проголосила урочисто, що всі області західно-українських земель творять Українську державу. Щоб не дати себе випередити полякам, українці несподівано, під орудою сотника Дмитра Вітовського, підняли над ратушею національний синьо-жовтий прапор. 1 листопада 1918 року у Львові і в цілій Східній Галичині проголошено Західно-Українську Народну Республіку. Ця подія увійшла в історію під назвою „Листопадового Зриву".

Листопадовий Зрив–це епохальна подія, яка у великій мірі спричинилася до відродження українського народу взагалі, а в Західній Україні зокрема. Ця подія своїм значенням і впливом дала напрям, наснагу і цілеспрямованість багатьом наступним поколінням, назавжди закарбувала незнищиму волю всього українського народу до державної самостійности. Вона також зміцнила ідеологічні позиції українських самостійників на східних землях України. Та, мабуть, найбільше причинилася до проголошення в Києві 22 січня 1919 року Акту державної соборности всіх українських земель. У цьому аспекті Листопадовий Зрив 1918 року став переломним моментом в історії українських державно-національних зусиль, що створив нову добу розвитку української політичної думки, а з тим й намагань до її здійснення–самостійної соборної Української держави.

Пригадуючи Листопадовий Зрив, пам'ятаймо, що ідеал, за котрий боролися та зі зброєю в руках загинули лицарі волі, став дійсністю 24 серпня 1991 року.

Ярослав КОЛОДІЙ

Василь ШПАРИК
ветеран-фронтовик Другої світової війни

ЛИСТОПАДОВЕ ПОВСТАННЯ 1918 РОКУ У ЛЬВОВІ У КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ ВІДНОСИН

І забудеться срамотня
Давняя година,
І оживе добра слава,
Слава України...

(Т. Шевченко „І мертвим, і живим..")

Протягом 90 років українську громадськість, не байдужу до долі нації, не залишає думка: чому великий український народ не зміг здобути незалежність після двох кровопролитних війн XX століття, зазнавши величезних людських і матеріяльних втрат? Для молодих поколінь важливо знати історію українського народу, робити правильні висновки з подій і засвоювати уроки для сьогодення і майбутнього.

Тут маю намір зосередитись на листопадовому повстанні (зриві) 1918 року у Львові. Зважаючи, що найкраще за визвольні змагання у Галичині в 1918 році висловилися у свій час безпосередні учасники подій, я взяв до уваги в основному спогади пресового референта Начальної команди українських військ у Львові (аналога Генерального штабу) Олекси Кузьми у праці „Листопадові дні 1918, Львів–1931". Крім того, мій батько був вояком Української Галицької Армії (помер в 1939 році), і пригадуються мені з дитячих років його оповідання. Саме вони, уже у час Української Незалежности, спонукали мене, уже дорослого, докладніше ознайомитися з цією сторінкою історії України, висловити свій власний погляд.

Перше питання: хто виконав листопадове повстання (чи, як називали, зрив) у 1918 році і яка роля Українських січових стрільців (УСС) у цьому повстанні?

Треба зазначити, що від весни 1918 року УСС, як і інші військові частини австро-угорської і німецької армій знаходилися у Наддніпрянській Україні. Спочатку УСС-и розташувалися в м. Олександрійськ, а згодом–у м. Єлизаветграді (тепер Кіровоград). Тут своєю культурно-просвітницькою діяльністрю серед місцевого українського населення здобули собі велику шану й довір'я. Оскільки виступали проти гетьманських карних експедицій (режиму генерала Скоропадського) на українські села та проти диких пограбувань зі сторони австро-угорських і німецьких військ, впали в неласку командування і з 1 жовтня 1918 року були скеровані на румунський фронт на Буковині. Саме в Чернівцях і Вижниці застали УСС-ів події у Галичині 1 листопада 1918 року.

У цей день, як відомо, Українська Національна Рада взяла владу у Східній Галичині (від Сяну, включаючи Лемківщину, до Збруча). Основу збройного виступу у Львові у ніч на 1 листопада склали військові частини австрійської армії, у яких українці були в більшості. Я підкреслюю це, бо нерідко у наш час можна почути твердження, що це зробили Українські січові стрільці. Ні, передусім, вони не могли зробити цього, оскільки не були у Львові. Лише сотник Дмитро Вітовський, який очолив повстання, був з цієї когорти. То вже пізніше УСС стали ядром УГА. У документах Начальної команди подається такий склад повстанців: 15-ий піхотний полк (Тернопільщина)–біля 600 вояків, 19-ий стрілецький полк (Львів і сусідні повіти)–біля 500 вояків, супровідний курінь 41-го піхотного полку–біля 450 вояків, поліція–150 осіб, 30-ий стрілецький курінь–90 вояків, 50-ий вартовий курінь–біля 800 вояків у віці 45-50 років. Отже, разом було біля 2 400 вояків і старшин.

1 листопада комендант українських військ у Львові сотник Дмитро Вітовський наказав: „*Всі частини УСС мають переїхати до Львова. Бойові частини, що знаходяться у Чернівцях, мають виїхати зараз, не гаючи ні хвилини часу*." Проте перший транспорт УСС-ів виїхав з Чернівців вранці 2 листопада. Помилкою було те, що виїхали групами пасажирськими поїздами, бо польські залізничники намагалися перешкодити проїздові (у Станіславові простояли 6 годин). Тільки 3 листопада по полудні УСС-и прибули на ст. Сихів під Львовом (ст. Персенківка уже була в руках поляків). Перший бій УСС-и провели за ст. Персенківка уже ввечорі 3 листопада, але головні бої їх чекали вранці 4 листопада, коли планувався бій за повернення залізничної станції Львів-Головний. Це був дуже важливий стратегічний об'єкт, тому поляки завзято обороняли його. На жаль, УСС-и не тільки не змогли зламати опір противника, але й відступили до ст. Персенківка, а опісля–й до Старого Села. Виявилося, що українські вояки, які здобули на фронтах Першої світової війни добрі навики позиційної війни, не були готові до вуличних боїв у місті, де їм треба було проявити індивідуальні якості, зокрема особисту ініціятиву, спритність та винахідливість. УСС-и були переважно вихідцями із сіл, у міській вуличній боротьбі не витримали першої спроби.

6 листопада Начальна команда розподілила майже всі підрозділи УСС-ів на окремі відрізки фронту. Цим кроком Начальна команда втратила ударну силу, сконцентровану в одному місці, а тому могла вести лише оборонні бої.

Становище українських військ у Львові з кожним днем погіршувалося. Воно стало особливо важким 20 листопада, коли поляки отримали із заходу значне підкріплення. В результаті 21 листопада українські війська відступили зі Львова, і боротьба перейшла за оборону околиць Львова, а згодом–всієї Галичини.

Які ж, на думку безпосередніх учасників подій, основні причини поразки?

Найсуттєвішою політичною причиною поразки у боротьбі за Львів, за Галичину і Західно-Українську Народну Республіку (ЗУНР) був той факт, що галицькі українці з самого початку Першої світової війни пов'язували національну ідею української державности з Центральними державами–Австро-Угорщиною і Німеччиною. Поразка у війні цих держав водночас означала і поразку галицьких українців, як їхніх союзників.

Важливим політичним прорахунком було й те, що Головна Українська Рада як політичне керівництво галицьких українців не ставила за кінцеву мету здобуття незалежности, а лише домагалася утворення на українських етнічних землях–Східної Галичини, Буковини і Закарпаття–автономного краю у складі повоєнної Австрійської держави.

Віра у подальше існування Австрійської імперії у довоєнних кордонах позначалася вкрай неґативно на стосунках Галичини з Наддніпрянською Україною, внаслідок чого не була поставлена спільна українська національна ідея на створення самостійної соборної держави.

Свою частку у поразку українців внесли суттєві прорахунки у військовій ділянці. По-перше, не було вжито належних заходів, щоб УСС-и прибули до Львова уже 1 листопада. Фактично їх прибуття було здійснене, коли вже неможливо було відновити ситуацію на користь українських сил. Крім того, українські сили не були готові до боротьби у місті та ще й у місті, де переважало польське населення.

Надто складною була справа зі старшинами–їх було катастрофічно мало, при цьому уже протягом 9 перших днів боротьби тричі мінялися коменданти українських військ: сотник Дмитро Вітовський (з 1 листопада), сотник Григорій Коссак (з 5 листопада), полковник Гнат Стефанів (з 9 листопада).

Головна вина центральної військової влади ЗУНР полягала в тому, що вона не спромоглася змобілізувати в краю потрібну збройну силу на допомогу львівському фронтові. На звернення полковника Стефаніва до військових округів в Тернополі, Коломиї, Стрию та інших одна лише Коломия вчасно сформувала загін із 300 вояків і старшин (серед них був мій батько) з числа 24-го піхотного та 36-го стрілецького полків. Командиром загону був чотар д-р Блавацький. Загін уже наступного дня прибув до Львова, і його введено до бойових дій, а воював він у Солонці, Сокільниках та Кульпаркові.

У боях за Кульпарків особливо відзначився відділ коломиян під командою чотаря Григорія Бережана. На жаль, 13 листопада 1918 р. він загинув. З документів Головної команди українських військ вдалося встановити, що Григорію було 23 роки, народився він у Лужанах на Буковині. Вчився у гімназії у Чернівцях, свідоцтво зрілости отримав у Відні. Закін-

чивши старшинську школу, він як хорунжий опинився на італійському фронті, де був двічі поранений. Після розпаду Австро-Угорщини брав активну участь в українському русі в Коломиї. Звідси він пішов на львівський фронт. І тут Григорій проявив великий патріотизм та здібності.

На жаль, не зреаґував належно Стрий як центр великого округу, до якого, крім Стрийщини, входили Сколе, Миколаїв, Жидачів, Журавно, Долина і Калуш. Саме Стрий мав найсприятливіші умови, бо саме через Стрий після капітуляції Австро-Угорщини і Німеччини йшли ешелони з російськими полоненими та галичанами, що були на італійському і сербському фронтах. Українська станиця у Відні вербувала добровольців на львівський фронт, але вони в більшості „осідали" в Стрию.

Історичні факти про становище в Галичині після падіння ЗУНР

Згідно з договором між Польщею і Антантою від 28 червня 1919 року, Польща зобов'язувалася надати українцям культурну автономію. Адже йшлося про п'ять з половиною мільйонів українців, частка яких на українських етнічних землях (за переписом на 9 грудня 1931 року) становила 68,9% населення, а поляки складали лише 29,4%. Проте польська влада стала поводитися дуже брутально. Лише у 1919-1920 pp. у тюрмах і концентраційних таборах було ув'язнено майже 70 тисяч українців.

Із березня 1920 р. Галичину офіційно назвали „Malopolska wschonia" („Східна Малопольща")–наче взяли приклад з Росії з її „Малоросією". Українців (щоб викорінити спорідненість із наддніпрянцями) назвали офіційно „русинами", а українську мову–„руською" (на відміну від російської). Та й цю–хай „руську"–мову 31 липня 1924 р. заборонили в усіх урядових державних установах, а згідно із законом від 23 березня 1933 року, було дозволено користуватися українською мовою лише усно, а на Холмщині і Підляшші, де українці становили 76% населення (перепис з 9 грудня 1931 p.), українська мова була заборонена навіть для усного спілкування.

Антиукраїнське спрямування мав закон про т. зв. парцеляцію (1925 року) та про продаж поміщицьких земель лише полякам. Цей закон відкрив правову базу для полонізації західноукраїнських земель. За міжвоєнний 20-річний період з корінних польських земель в Західну Україну переселилося близько 300 тисяч так званих осадників, яким було продано 800 тисяч гектарів землі.

Вкрай жорстокими і в правовому пляні абсолютно протизаконними були масові репресії проти українського населення–т. зв. пацифікація, що її проведено у селах і містечках Галичини з 16 по 30 вересня 1930 року, коли фізично карали всіх без конкретного звинувачення, а лише як українців за національністю.

Українсько-польські відносини в історичному аспекті

Трактування українців в історичному минулому як другосортних

громадян, як рабів (рабів у володарів, часто умовних, ніж справжніх) ніколи не йшло на користь польскому народові.

Згадаймо, що кровопролитна боротьба з великим гетьманом України Богданом Хмельницьким в XVII столітті настільки ослабила Річ Посполиту, що згодом, починаючи з 1772 року, її просто розшматували дальніші сусіди–Прусія, Австрія, Росія. Не важко спрогнозувати, що при єдності і рівноправному трактуванні народів Речи Посполитої–поляків, українців, білорусів, литовців у центрі Европи була б потужна держава, яку не наважились би „ділити" між собою прусаки, австрійці та московіти, не загрожували б турки. Але прагнення польської шляхти бундючної зверхности над іншими народами та й простим польським народом, довели наче спільну державу (бо Річ Посполита–пол. Rzeczpospolita–від лат. res publica–республіка–як суспільна, громадська справа) до того, що Україна впала, а з нею і Польща.

В історичному минулому поляки все чомусь шукали боротьби з українцями, хоча доцільно було б іти спільно, пам'ятаючи, що обидва наші народи приречені знаходитися у цупких німецько-російських „кліщах", від чого дуже терпіли і українці, і поляки протягом століть. І про це треба постійно пам'ятати, глибоко усвідомити своє становище.

Як нам бути далі?

Ми, українці і поляки, два найбільші центральноевропейські народи. Ми великі не для того, щоб підкоряти менших, а щоб допомагати їм, шанувати їхню гідність, жити за принципами християнської моралі, бо ми глибоко релігійні народи. Свій шлях ми, українці, бачимо в демократизації і европеїзації України, ми прагнемо до Европи, яка засвоїла кращі традиції і Візантії, і Риму. Ми хочемо спільно захищатися від посягань на нашу свободу і незалежність від одвічних завойовників шляхом входження у спільний інститут безпеки–НАТО. І в цьому ми ще і ще раз переконалися у зв'язку з подіями у Грузії в серпні 2008 року. Немає іншого шляху як спільний захист свободи і незалежности.

Стосовно історичного минулого українсько-польських відносин справедливість вимагає, щоб домінантою наших взаємовідносин було беззастережне визнання польскою стороною справедливости боротьби українського народу на всіх етапах історії, оскільки український народ, як і всякий інший, мав і має незаперечне право мати свою державність, бути вільним і незалежним, і що це Богом дане людині право український народ відстоював на своїй, на рідній землі, бо ніколи в історичному минулому зі своєї волі не підкоряв інші народи, не воював на чужих землях.

Пам'ятаймо свою власну історію, робімо правильні висновки і берімо з неї уроки, але йдімо в майбутнє без докорів, бо минулого не вернеш, а ми не хотіли б втратити майбутнє, у якому під сонцем і Божим благословенням є місце для обох наших народів.

У 70-у РІЧНИЦЮ ПРОГОЛОШЕННЯ САМОСТІЙНОСТИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

У вересні 1938 року Чехословаччина була перетворена на федеративну державу чехів, словаків і українців, а 15-го березня 1939 року Карпатська Україна проголосила свою Самостійність.

Відзначуємо річницю одного з важливих державницьких Актів нової історії проголошення Карпатської України.

Вшановуємо пам'ять творців цього великого почину на чолі з Президентом отцем доктором Августином Волошином, Ґоловою Сойму проф. Августином Штефаном і Прем'єром Юліяном Реваєм, а також Карпатських Січовиків, закарпатців та їх братів і сестер з сусідніх українських земель, котрі прибули захищати Срібну землю.

Рішенням Мюнхенського договору 29-30 вересня 1938 року Чехословаччина була перетворена на федеративну державу чехів, словаків і українців. Самоуправа Закарпаття завдала сусіднім народам (Польщі, Мадярщині) чимало турбот. Найбільше зацікавлення Закарпаттям виявила Угорщина, що прагнула всіма засобами включити його до своєї держави. Їй завзято допомагала осягнути ту ціль Польща, хоч вона й не мала з того матеріяльної користи. А тому, що Закарпаття сусідує з Галичиною та з Волинню, що належали в той час до Польщі, де жило сім мільйонів українців, у польських урядовців виник страх перед „українською небезпекою". З тієї причини Польща відважилася піти проти домінуючого тоді „національного принципу", що ліг в основу перебудови Чехословаччини. Отож Польща почала заперечувати право на самовизначення, коли йшлося про закарпатських українців.

У березні 1939 року, при остаточній ліквідації Чехословаччини як держави й проголошення незалежности Словаччини, Закарпаття залишилося само на себе. Чеське військо відмовилося допомагати урядові Карпатської України в боротьбі проти мадярсько-німецької змови. Йому не лишалося нічого іншого, як виступити збройно в свою оборону проти мадярського війська. Карпатські січовики кров'ю ратифікували Акт проголошення самостійности Карпатської України.

На славу закарпатських братів треба сказати, що їхні делеґати взяли участь у святі злуки українських земель у Києві 22 січня 1919 року та у засіданнях Трудового Конґресу, що почався 23 січня 1919 року.

У січні 1919 року 420 делеґатів, представників майже кожного села і громади, зібралися були у Хусті на Всенародні Збори й одноголосно затвердили постанову про злуку Закарпаття з Українською Народною Республікою і за негайне зайняття території українським військом. З упадком незалежної України захитались проукраїнські надії закарпатців. За згодою місцевих комітетів приєдналося потім Закарпаття до Чехословаччини як автономна одиниця під назвою Підкар-

патської Руси. Все ж таки національна свідомість країни проявила себе остаточно в зворушливих подіях 1938-1939 роках.

4 вересня 1938 року зорганізувалася в Ужгороді напівмілітарна Українська Національна Оборона, очолена націоналістичними пробоєвиками: Ст. Івановчиком, Степаном Росохою та Іваном Рогачем. Це фактично був зав'язок Карпатської Січі, членами якої були українці з усіх наших земель. Кров Карпатських Січовиків освятила історичний Акт проголошення самостійної Карпато-Української Республіки 15 березня 1939 року у Хусті. Їхня кров задокументувала назавжди приналежність Закарпаття до України.

Для населення Карпатської України 1938-1939 роки мали таке саме значення, як 1917-1920 роки для решти України. В тих роках закарпатці скристалізували свою приналежність до українського народу.

Свою хвилеву державність Карпатська Україна завдячувала пляновій внутрішньо-організаційній і зовнішньо-політичній акції Організації Українських Націоналістів. Тому теж усе будівництво тієї країни мало сліди націоналізму. Ентузіязм народних мас і гарячкова праця провідного елементу створила на Закарпатті незабутню традицію. А героїчна постава Карпатської Січі дала всій Україні нову леґенду й новий національний патос.

І хоч Карпатська Україна не вдержалась проти переважаючих сил окупантів, Срібна земля записалася золотими буквами у державотворчій історії нашого народу та Акт незалежности 1939 року позначився у свідомості Закарпатської частини України до нинішнього дня.

На закінчення треба згадати Великого Сина України та Президента Карпатської України отця доктора Августина Волошина, який у 1918-1920 роках відіграв визначну ролю в політичному самовизначенні Закарпаття, між іншим, як член засновник Руської Народної Ради та посол до чехословацького парляменту. Всебічна діяльність отця доктора Августина Волошина і його заслуги в усіх ділянках життя дали підставу до того, що його ще за життя названо „батьком" українського відродження на Закарпатті.

Ярослав КОЛОДІЙ

Тарас КУЗЬО

ПРИМИРЕННЯ СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Доповідь на відзначенні 65-ліття створення Дивізії „Галичина" *(див. ст. 33)*

Протягом останніх 5 років ми стали свідками нового народження України. Кожен п'ятий українець, особливо багато молодих хлопців та дівчат, відстояли і здійснили свою свободу Помаранчевою революцією. В Україні мають добру підставу пишатися здійсненням чи не найбільшого в Европі протестного руху. Помаранчева рецолюція змінила як самосвідомість українців, так і думку про Україну в усьому світі.

Розчарування, яке накопичилося за останні чотири роки, не повинно затьмарювати великого значення цієї події, яка назавжди посяде почесне місце серед інших видатних подій історії українського патріотизму і боротьби українських патріотів. Президент В. Ющенко наполегливо докладав зусиль задля запровадження патріотизму як невід'ємного елементу системи освіти та задля патріотичного погляду на національну історію. Вже зараз помітний проґрес у поглядах багатьох українців на історію їхньої рідної землі в бік патріотичного її сприймання. Було б неправильним для нас змальовувати майже два десятиліття незалежности й чотири роки по Помаранчевій революції тільки чорною фарбою. Без сумніву, досягнення є чималими, але, очевидно, було багато чого нереалізованого, багато втрачених можливостей і зроблених помилок.

Трагічною обставиною стала неспроможність українського президента, відсутність політичної волі до подолання розколів у суспільстві, успадкованих від совєтського режиму. Разом з тим досягнуто значного проґресу у переконуванні українців сходу і заходу в тому, що Голодомор 1932-33 років був актом геноциду. Особливо на момент відзначення 75-х роковин сталінського злочину.

В чому справді бракувало політичної волі–це у висвітленні подій Другої світової війни. Ми не можемо миритися з тим, як мало було зроблено за два десятиліття для того, щоб примирити різні сторони конфлікту. Принцип влади: „Маємо те, що маємо" більше не може слугувати основою для політики пам'яті. Українці можуть і мають право вимагати від своїх лідерів більше.

Типова „мінімалістська" позиція Кравчука і Кучми виправдовувалася тим, що було зроблено все, що можна було зробити. Насправді ж, це не так.

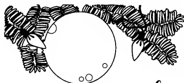
Веселих Свят Різдва Христового
та щасливого Нового Року!

Українському вояцтву, їх родинам,
усій українській спільноті
та побратимам нашої Станиці

пересилає

УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
в Ст. Кетеринс, Канада

Христос Родився!

З нагоди Різдва Христового та щасливого Нового 2009 Року

найщиріші побажання українському народові в Україні і поза нею, українським церковним Ієрархам, проводам українських організацій, а зокрема проводам комбатантських організацій та всьому братському членству

бажає

КРАЙОВА УПРАВА
БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА в КАНАДІ

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року!

Українському вояцтву, їх родинам, усій українській спільноті та побратимам нашої Станиці

пересилає

УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ
1-ої УД УНА
в Калґари, Канада

Трактування Другої світової війни та національно-визвольних змагань 1940-их років має зайняти чільне місце в політиці національної пам'яті Президента поряд з ушануванням Голодомору. В дійсності ж, складнощі для України тут не є більшими, ніж в більшості інших країн Европи та Америки.

В Еспанії під час громадянської війни 1936-1939 рр. загинув один мільйон людей!!! Однак після смерти Франка було досягнуто злагоди у суспільстві, в 1977 році проголошено амнестію, а поруч із саркофагом Франка поховані його вороги, що боролись з ним.

Питання примирення в Україні у часи правління Кравчука і Кучми ніколи не було справжнім державним пріоритетом. У них не було іншої думки, окрім забезпечення особистого збагачення. Однак від лідерів Помаранчевої революції люди чекали більшої політичної волі стосовно подій 1940-х, такої самої, з якою вони підійшли до питання Голодомору. Під час радянської ери інтенсивні ідеологічні кампанії спрямовувалися проти „українського буржуазного націоналізму". Цей термін застосовувався геть до усіх, хто підтримував національну свідомість і українську мову проти русифікації. Розходження між українцями з західних і східних областей цілеспрямовано поширювалися. „Західняки" змальовувалися як кровожерні „бандерівці".

Українські еліти не намагалися подолати ці реґіональні розбіжності і не послідували еспанському прикладу, не започаткували процесу примирення ветеранів радянської армії та різних націоналістичних збройних формувань, що діяли в Україні у 1940-их. Відсутність замирення між різними групами всередині України є наслідком відсутности інтересу до цього й браку рішимости з боку еліт. Українські еліти не взялися до вирішення цих питань.

Той факт, що чийсь батько служив в Радянській армії, не має перешкоджати можливості примирити противників часів другої світової війни. Зрештою, Президент Ющенко є „східняк" і його батько теж воював у лавах радянської армії.

Визнання різних націоналістичних збройних формувань 1940-их років як складової частини української історії було успішно включено у шкільні підручники історії України. Українські школярі сьогодні вчать правду про дивізію „Галичина" та інші націоналістичні та патріотичні рухи, які боролися і віддали своє життя за незалежність України.

Українські історики, інтелектуали і видавці тим не менше просувають ці питання і змінюють громадську думку. Інформація про націоналістичні збройні формування періоду Другої світової війни включена до шкільних і університетських підручників „Історії Ук-

раїни” і Інститут історії Національної Академії наук вже протягом років досліджує і видає матеріяли з цих питань.

Ґазета Міністерства оборони „Народна армія”, журнали „Військо України” і „Флот України” реґулярно друкують об'єктивну інформацію про націоналістичні формування у 1940-их рр.

Останні два десятиліття показали, що проблема для України не в тому, що маємо забагато націоналізму, а в тому, що його замало. Націоналізм або ж патріотизм, які є двома сторонами однієї медалі, існують в усіх країнах. І нарешті Президент Ющенко розуміє надзвичайну важливість патріотизму для розвитку України! Зі всіх урядів в Україні лише один був патріотичним–уряд Віктора Ющенка–до того як його було обрано Президентом.

Кожна країна збудована на націоналізмі і патріотизмі. Україна не може бути винятком з правила. Політична воля та патріотизм, як в Еспанії, могли б послужити примиренню противників часів другої світової війни і 1940-их.

Примирення є не просто можливим, а й безперечно центральним питанням поступу України. Воно має стати „давно назрілим актом історичної справедливости”. І до цього прагнуть більшість українців. Цей процес, що відбувається на освітньому та інтелектуальному рівні в українських патріотично-військових рухах учасників, які боролися за незалежність України, має бути доповнений політичною волею на рівні офіційному.

Завданням для наступного покоління української політичної еліти є поширення в Українській державі патріотизму, властивих усім розвинутим европейським державам. Один з важливих елементів такої політики–привертання уваги до героїв, які боролися за незалежність України у 1940-их роках, зокрема у складі дивізії „Галичина”. Країна не зможе розвиватися далі, якщо вона не здатна чесно і відкрито жити із своїм минулим.

Петро САВАРИН

65-РІЧЧЯ 1-ої УД УНА і 64-РІЧЧЯ БРОДІВ

Україні ніколи не бракувало патріотів, які знали, що без боротьби немає волі і ніколи не покидали традиції збройної боротьби за свою незалежність і соборність, зокрема від часів Гетьмана Івана Мазепи. Інша справа, що часто нам приходилося боротися й під чужими прапорами, брат проти брата, як це було в Другій світовій війні. Поселені з волі Всевишнього на найкращих землях над Дніпром, на північ від Чорного моря, але між Европою і дикою Азією, і зокрема–роз'єднані й розділені між сильнішими сусідами, тож інакше не могло бути.

Та є величезна різниця між нашими відзначеннями цих і подібних річниць колись та в останні роки. Цього року, коли ми відзначаємо 65-річчя 1-ої УД УНА, 64-річчя бою під Бродами і 70-річчя смерти з рук Москви полковника Євгена Коновальця, на всіх картах світу вже є незалежна держава Україна, мрія мрій цілих поколінь, дослівно мільйонів борців за її свободу через кілька століть. Як в свій час сказав дорадник американських президентів Збігнєв Бжезінський: „Сталося найбільше чудо 20-го століття". А ми стали свідками цього. І це не важливо, що дивізійників, як і УПА, наразі на державному рівні в Україні не визнають борцями за волю України. Важливо є, що є Україна! А ми самі добре знаємо, що тільки за неї Дивізія боролася, як тисячі наших братів на схід від Збруча у сірих червоноармійських шинелях, які боролися проти такого самого ворога як Москва, нацистської Німеччини. А між ними такі, як генерал Петро Григоренко, Микола Руденко, Олесь Гончар; чи поет Василь Стус, що згинув за Україну на засланні, чи Іван Коваленко, що взяв в полон фельдмаршала Фрідріха фон Павлюса у Сталінграді. Їм же ність числа! Бо інакше, як би Україна постала?

„Шлях звільнення кожної нації густо кропиться кров'ю"–твердив Симон Петлюра. „Поховайте та вставайте, кайдани порвіте"–з високої могили над Дніпром закликав до боротьби Тарас Шевченко. „Хіба ти можеш осторонь стояти і там, де ллється братня кров?"–питалася Леся Українка. „Не пора, не пора, не пора, москалеві й ляхові служить!"–наказував Іван Франко. Іншими словами, ідеологія дивізійників і всіх інших борців за волю України була правильна. До речі, в Дивізії служили й колишні старшини УГА й армії УНР, а вояки були дослівно з усіх українських земель. Зрештою, Дивізія творилася вже після битви під Сталінградом, коли у війну включилася Америка, і організатори її знали, що Німеччина війни не виграє, а вибір був або йти в УПА або до Дивізії.

Від 1991 року в Україні відбулися колосальні зміни, не всі з яких нам,

що живемо на Заході, до вподоби. Наприклад, у виборах бере участь кілька десятків партій, а на мера Києва було аж 70 кандидатів. Але є Конституція, президенти міняються, майже зникла комуністична партія, а найважливіше–підростає молоде покоління, не затруєне фальшивою комуністичною доктриною. Україна передала свою ядерну зброю Росії, виглядає, що вона за якийсь час ввійде до НАТО, а далі стане повноправним членом Европейської спільноти. Вивчать українці незабаром й свою правдиву історію, позбудуться комуністичної символіки, а там й заговорять рідною мовою. 67% населення каже, що його рідна мова є українська. Немає найменших сумнівів. Як писав колись Богдан Лепкий: „Ідуть роки та оставляють людям досвід: живий народ потрапить кожну втрату відзискати колись в роках наступних, якщо лиш віри він в своє призначення не втратив". А що „віри в своє призначення" він не втратив, засвідчила Помаранчева революція. А голодомор-геноцид, 75-річчя якого цього року відмічаємо, теж відкриє українцям очі, та й допоможе зрозуміти, яку загрозу Москва представляє вільному світові.

Правда, російська імперія ще не вповні розвалилася. Її дуже хоче відновити Путін. Але навіть російський народ, скоріше чи пізніше, а таки прокинеться. Вже починає прокидатися. Комунікаційна революція (Бил Ґейтс), телебачення, преса, зв'язки з вільним світом роблять своє. Останньо, вже навіть один із московських православиних владик протестував проти політичного контролю уряду над Російською церквою. Тож не за горами час, коли й т. зв. „українська православна церква Московського патріярхату" перестане служити Москві. А за „хліб" Україна дістане нафту й газ і все потрібне. Юля Тимошенко поінформувала, що жниво цього року на Україні багатше, як коли небудь досі.

Христос Родився! *Славіть Його!*

Із світлим празником Різдва Христового і Нового Року вітаємо Головну Управу Братства, Краєві Управи, Станиці та всю нашу Дивізійну Братію та бажаємо радісних свят Різдва Христового та щасливого Нового Року.

СТАНИЦЯ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

Дітройт, Міш., США

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року

всьому українському вояцтву, їх родинам, усій українській спільноті та побратимам нашої Станиці

бажає

УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

в Рочестері, Н.Й., США

Христос Родився!

Славіть Його!

Із світлим празником Різдва Христового і Нового Року вітаємо Головну Управу Братства, Краєві Управи, Станиці та всю нашу Дивізійну Братію та бажаємо радісних свят Різдва Христового та щасливого Нового Року.

СТАНИЦЯ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

Клівленд, США

Христос Родився!

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року всьому українському вояцтву, їх родинам, усій українській спільноті та побратимам нашої Станиці

бажає

СТАНИЦЯ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

в Тандер Бей, Канада

ВІДТВОРИТИ ІСТОРИЧНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

У книзі Василя Кука „УПА в запитаннях і відповідях" Головного Командира, разом з іншими, поміщено відповідь на запитання „Про різницю між УПА та дивізією „Галичина". Ось що він, зокрема, сказав:

Василь Кук

Дивізія „Галичина" була сформована в складі німецької армії у квітні 1943 року на заклик національно-свідомих провідників Західної України, зокрема Володимира Кубійовича й інших, для боротьби з московським більшовизмом, та отримала своє благословення від Митрополита Андрея Шептицького. „Нема ціни, яку потрібно дати, щоб була українська армія..."–стали своєрідним гаслом для української молоді 40-их. Є вже дуже багато правдивої інформації і в інтернеті, і книжок про військову формацію, зокрема, книга Ґайке дає добрий початок для знайомства з передумовами створення Дивізії та її історією. Дивізія „Галичина" була офіційна військова формація в складі німецької армії–на противагу УПА, яка не хотіла нічого мати спільного з неменшим жадібним загарбником–коричневим (німецьким).

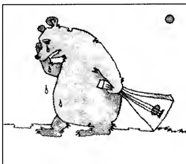
Окупантів добрих не буває! Однак варто відзначити, що УПА досить багато скористала з Дивізії, бо вишколені дивізійники переходили до лав УПА (особливо після битви „без леґенди"–„Брідського кітла"), постачали їх амуніцією та провізією. Зрештою, чи могло бути по-іншому? І УПА, і дивізійники боролись проти совєтської комуністично-більшовицької чуми, яка ордою сунула на Україну. Безумовно, треба знати різницю поміж УПА і дивізією „Галичина", але треба трактувати їх однаково, як героїв України. Указ Президента України В. Ющенка 879/2006 від 14 жовтня 2006 проливає світло на відтворення справедливости стосовно воїнів УПА, але, на мою думку, це треба розуміти, що повинна бути відтворена історична справедливість стосовно усіх учасників національно-визвольного руху у 2-ій світовій війні, в тому числі повинні бути й Дивізійники. Слава Україні!"

Володимир КУЧЕР

КОМПЛЕКС „СТАРШОГО БРАТА"

Росія продовжує втручатись у внутрішні справи України для забезпечення своїх інтересів. Так, депутат Держдуми, екс-секретар Ради безпеки РФ Андрей Кокошин заявив, що Україні слід зберегти невтральний статус, бо це відповідає інтересам російського й українського народів. Водночас МЗС Росії звернулося до світової громадськості з проханням відреагувати на святкування в Україні річниці створення дивізії „Галичина". Українська сторона залишається непохитною, називаючи ці заяви провокаціями.

Відповідаючи на обурення з боку російського МЗС у зв'язку із заходами в Івано-Франківську 24-25 травня, присвяченими 65-ій річниці створення дивізії „Галичина", МЗС України закликає російську сторону позбутися звички втручатися у внутрішні справи України. Адже у вівторок МЗС Росії оприлюднило офіційну заяву, в якій засуджувало подібні святкування в Україні й закликало світову громадськість–ООН, ПАРЕ, ОБСЕ–відреагувати на це. У повідомленні російська сторона висловлювала сподівання, що „офіційна влада України, яка декларує прихильність демократичним, европейським цінностям, усвідомлює всю згубність есесівців і покладе кінець спробам перегляду підсумків Другої світової війни".

Оля Пелих (архів „Газети")

У МЗС України на це відреагували так: „Безперервний потік заяв офіційних представників Російської Федерації стосовно України свідчить про цілеспрямовану акцію проти нашої держави". На думку нашого закордонного відомства „творці мітів про Україну по черзі й за чітко виписаними ролями намагаються повернути нашу державу в зону впливу радянської імперії та дискредитувати Україну на міжнародній арені". Тому українське МЗС офіційно звернулося до російської сторони з проханням припинити втручатися у внутрішні справи України.

Водночас наша держава вкотре постаралася поставити крапку в питанні Чорноморської фльоти. На понеділкову заяву заступника міністра закордонних справ Росії Грігорія Карасіна про те, що Росія може платити вищу плату за перебування фльоти РФ у Криму, речник МЗС Василь Кирилич відповів, що тут не може бути жодних компромісів. За словами представника МЗС України, Конституція не передбачає базування іноземних військових формувань на території України, а тому некоректно, коли одна держава спонукає іншу до порушення норм Основного закону.

(Львівська газета)

ВІДЗНАЧЕННЯ В ТОРОНТІ

Приблизно 200 осіб забралося 18 вересня 2008 в залі „Золотого лева" в Торонті, Канада, на відзначення 65-ліття створення Української дивізії. Успішному святкуванні цієї річниці слід завдячувати голові Крайової управи Браства кол. вояків 1-ої УД УНА **Левові Бабієві**, який був організатором і теж господарем свята, при співпраці голови Станиці **Маркіяна Когута** й допомозі обох управ.

„Вояцький салют" полеглим воїнам за волю України оголосив Л. Бабій.

Знаменитий ансамбль Осередку СУМ, у якому співають молоді дівчата й кілька хлопців, під музичним керівництвом маестро **Олесі Коник**, почав свою програму гимном „Дивізіє, гей рідна мати" і виконав кілька пісень.

Владика Стефан Хміляр

Провів молитву владика Української Католицької Церкви **Стефан Хміляр**, співаючи з цілою залею „Отче наш".

Після піднесення тосту до Канади й України та вечері представив почесних гостей Лев Бабій: представників центральних і місцевих організацій, голів станиць Братства дивізійників та гостей, які прибу-ли зблизька й здалека, наприклад, з Рочестеру, США, чи м. Тандер-Бей. Між ними тепло вітали особливого гостя о. Руслана Озарка, пароха с. Тишківці Городенського району Івано-Франківської области, звідки виводиться рід Шухевичів, з котрого походить Роман Шухевич, командир Української Повстанської Армії.

Професор Тарас Кузьо

Головний промовець політолог, редактор, знання і досвід котрого в українських політичних, економічних і оборонних справах інтернаціонально відомі, професор **Тарас Кузьо**, у своїй промові зупинився на актуальній проблемі України–примиренні реґіонів, світоглядів, і, головно, ветеранів, вказуючи на приклад Еспанії.

–Примирення є не просто можливим, а й безперечно центральним питанням поступу України. Воно має стати „давно назрілим актом історичної справедливости"–говорив проф. Кузьо.–Один з важливих елементів такої політики–це привертання уваги до героїв, які боролися за незалежність України у 1940-их роках, зокрема у складі дивізії „Галичина". Країна не зможе розвиватися далі, якщо вона не здатна чесно і відкрито жити із своїм минулим". (Див. цілу промову, ст. 24).

З привітами виступили:

Марія Шкамбара

Марія Шкамбара–заступник президента Світового Конґресу Українців та голова Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, також виступила почесна голова СФУЖО **Оксана Соколик**; **Сергій Касінчук**–член Централі Конґресу Українців Канади; **Маркіян Швець**–голова Конґресу Українців Канади, Відділ Торонто.

Привіти прислали:

Спілка Офіцерів України, Київ–**В'ячеслав Білоус**, голова; Братство Українців Католиків Канади, Торонтська Епархія–**Ярослав Соколик**, голова; Наукове Товариство ім. Шевченка в **Канаді–д-р Дарія Даревич**, голова; Українсько-Канадський Дослідчо-Доументаційний Центр–**проф. Всеволод Ісаїв**, голова, **Іроїда Винницька**, архівар і **Божена Федина**, адміністратор; Українська Кооперативна Рада Канади–**Оля Зверуха Свинтух**, голова; Спортове Товариство „Україна"Торонто–**К. Чолій**, голова; Ліґа Українців Канади, Відділ Торонто–**Б. Михайлець**, голова; Ліґа Українців Канади, Відділ Етобіко-Міссіссаґа–**Петро Кардаш**, голова і **Богдан Головацький**, секретар;

Товариство кол. Вояків УПА в Канаді–**Микола Кошик**, голова і **Василь Кушнір**, секретар; Об'єднання кол. Вояків УПА, Торонто–**О. Цилюпа**, голова і **М. Міґус**, секретар; „Літопис Української Повстанської Армії"–**Микола Кулик**, адміністратор і **Наталія Солтис**, секретар; Братство кол. Вояків 1-ої УД УНА, Крайова Управа США–**Петро Буняк**, голова.

Оксана і Ярослав Соколики

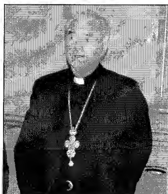
Під кінець виступив з гуморескою на тему „дивізійних героїв і супергероїв" **Роман Колісник**.

Секретар Головної Управи Братства кол. Вояків 1-ої УД **Михайло Ромах** та **Лев Бабій** провели вручення найвижчого відзначення Братства–„Золотого Хреста за особливі заслуги" голові КУК, Відділ Торонто–**Маркіянові Шевцеві**.

За його головування КУК в Торонті видав у 2007 році „Медалю за відданість у боротьбі за волю і незалежність Батьківщини–України" усім воякам українських формацій у 2-ій світовій війні.

Після вручення „Золотого хреста", зліва: мгр. Михайло Ромах, Маркіян Швець, Лев Бабій.

о. Юрій Гнатів

Молитвою закінчив свято о. **Юрій Гнатів** Української Православної Церкви Канади.

Фото – Іван Терефенко **Р. К.**

* * *

Якщо ми хочемо, щоб нас шанували інші, ми повинні навчитися поважати самі себе. Павло Загребельний, письменник

Веселих Свят Різдва Христового
та щасливого Нового Року

українському вояцтву, їх родинам, усій українській спільноті та побратимам нашої Станиці

пересилає

**УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА
КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА**
в Монтреалі, Канада

Христос Родився! *Славіть Його!*

Із світлим празником Різдва Христового і Нового Року вітаємо Головну Управу Братства, Краєві Управи, Станиці та всю нашу Дивізійну Братію та бажаємо радісних свят Різдва Христового та щасливого Нового Року.

СТАНИЦЯ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
Гартфорд, Конн., США

НАЙЩИРІШІ ПОБАЖАННЯ

*Веселих Свят Різдва Христового
та щасливого Нового Року*

українському Вояцтву, їхнім Родинам та Побратимам нашої Станиці

пересилає

**УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ
1-ої УД УНА**
в Чікаґо, ЗСА

ВІДЗНАЧЕННЯ У ЧІКАҐО, США

До 65-річчя створення 1-ої УД УНА в Українському Національному Музеї в Чікаґо зібралися колишні дивізійники на відкриття виставки „Визвольних змагань XX століття". Частина експозиції присвячена історії створення Дивізії та її ролі на арені вирішальних операцій в ході 2-ої світової війни.

На відкриття прибули вояки-дивізійники, що належать до станиці в Чікаґо, яка була заснована 21 квітня 1951 року. Її першим і теперішнім головою є Орест Ґородиський. Цей невтомний старійшина української Америки у свої 90 років продовжує працю, біля витоків якої, поруч з ним, були бойові побратими Євстахій Ільницький, Роман Припхан, Юліян Чорній, Роман Ременюк і Богдан Кашуба. Станиця постала у той час, коли Братство дивізійників метою свого життя на чужині обрало дорогу донесення правди про історію і переживання Дивізії, про Броди, Фельдбах, Ґрац, про Белярію, Ріміні, Італію, Великобританію. Через 10 років, у червні 1961 року, станиця нараховувала 167 дивізійників. Вона була найбільшою в Америці. Її харитативна діяльність на той час допомогла багатьом військовим інвалідам та їх родинам, видавнича діяльність позначена появою книг, зокрема про Броди, громадсько-церковна–розбудовою церков, шкіл, фінансових інституцій, громадських організацій, відзначенням важливих українських свят та подій. Філятеліст-дивізійник Іван Максимчук зібрав цілі альбоми з пропам'ятними виданнями марок та конвертів Братства, які випустила станиця та передав їх музеєві. Співпраця з музеєм має свою історію. Адже тут формувався архів, тут колишні вояки залишали частинку своєї громадської праці впродовж 55 років. Тож рішення про формування „кутка дивізійника" у музеї надихало на пошуково-творчу роботу. Допомагали своїми порадами Орест Ґородиський, Стефан Стрільчук, Іван Максимчук. Більшість експонатів виставки походять з приватної колекції, подарованої меценатом доктором Юрієм Подлуським. Представлено тут також чимало нагород, пам'яток з таборів полонених, архівні документи. Під час відкриття відбулася презентація документальної фотовиставки про діяльність станиці Братства у Чікаґо. Цікаво, що виставка за короткий час здобула зацікавлення серед відвідувачів музею, і є ще одним переконливим свідченням того, що вояки-дивізійники зіграли важливу ролю у відродженні української державности.

Орест Ґородиський прочитав святкове слово, в якому зазначив:

–Всі народи світу величаво відзначають світлі моменти своєї історії, визначні чини-подвиги своїх борців, бо на світлих подіях минулого виховується молоде покоління, гартуються серця до дальших чинів. Україна й українці не забувають про своїх борців проти чужих наїзників-окупантів, і навіть у важких життєво-політичних переживаннях

стараються передати молодшому поколінню історію боротьби–сильветки наших провідників–борців за кращу долю Батьківщини. Звеличують пам'ять тих, що згинули на шляху боротьби. Наші вороги хочуть бачити нас як безвольних служальців, які мають тільки слухати. Вони розчарувались і не можуть погодитись з фактом, що українці–зріла нація. Перша світова війна давала українцям надію, що ми осягнемо ціль–зажити вільним життям у своїй державі. Тодішнє молоде покоління з ентузіязмом голосилось в ряди УСС-ів, у боях виказували не тільки ентузіязм, але й відвагу на фронтах. Про боротьбу УСС-ів, УГА, армії УНР, повстанців молоде покоління вивчало з розповідей батьків. Колишні вояки стали вчителями доростаючого покоління. Ми були активними учасниками Другої світової війни, почавши від змагань за незалежність Карпатської України, збройне підпілля, Дивізія „Галичина", УПА.

* * *

22 липня 2008 року минула 64-та річниця битви під Бродами. Тоді, коли липнева зоря негаснучою свічею стояла під Бродами, змовили разом молитву за тих, хто назавжди спочили на пшеничних ланах 1944. Згідно військового протоколу, дивізійники віддали честь тим, хто боровся за незалежність України. Загартовані в боях, вони зуміли вистояти перед стінами байдужости, а часами, навіть відчуження серед своїх і серед чужих. З вірою в майбутнє і у власні сили перейшли великий шлях. Світлини і спогади, тепле вітання потиском рук і невимовно-терпкий щем у серці від незабутньої зустрічі у музеї. Життя вимагає відкрити поновому очі на історію, щоби оцінити вимір надбань минулого.

В складі частин українські вояки билися хоробро. Не занотовано жодного випадку переходу українського вояка Української Дивізії на більшовицький бік.

Чому була Дивізія, чому так багато українських вояків загинули?,– відповідь на ці питання знаходимо у Олекси Горбача, відомого українського мовознавця. „Ми були те покоління, у свідомість якого вкрадався сумнів, чи ми справді здібні у модерному світі дотримуватися кроку з іншими, щасливішими народами. Одна із форм підсвідомої повірки такої життєвої повноцінності була для великої частини нашої молоді Дивізія".

Вихована на аналізі програних Визвольних змагань, українська молодь вірила, що пробив той слушний час. У „Листі до молодого друга", написаного вісім років після битви під Бродами („Вісті Братства кол. Вояків 1 УД УНА", 1951 р. ч. 12) читаємо: „Подумай, мій молодий друже, не лише твій батько, але тисячі батьків, синів, братів не повернулися. Не повернулися з-під Бродів, з-під обложеного Тернополя, з-під Кам'янки, з-під Лопатина, з-під Банської Бистриці, з-під Фельдбаху... Вони йшли з Турки, з Станіславова, з Добрівлян і Дуліб, з Криворівні і

Грибович, з Львівського Замарстинова і Стрийських Ланів. Вони йшли до Дивізії, щоб сповнити десятиліттями виплекану мрію–про зброю в українських руках, вони йшли, щоб почути залізний ритм кроків українського регулярного війська..."

Вони вірили в перемогу Добра над Злом, залишаючи старененьких батьків, маленьких дітей, наречених. „Ти завжди був погідний, добрий і лагідний Романе. Твої очі завжди всміхалися,–писала невідома Олеся Романові. –Чому ти мовчиш? Ми постійно писали до себе, а літом ти посилав мені скриньки чудових заліщицьких слив, щоб я бачила який з тебе господар. А коли прийшов поклик, ти без надуми залишив школу, своїх учнів, ноти, свій сад, і став вояком. У своєму першому листі з вишкільного табору ти написав: „Сталося так, як я собі дуже бажав–я вдягнув військовий однострій, байдуже, що він чужий, але душа і думка вояцька своя, рідна..." А потім на листках військової пошти прийшов твій останній лист. „Не може війна скінчитися інакше, як перемогою для нас. Доки життя писати буду і ждатиму твоїх листів..."

Найкращим підручником є людська пам'ять. Український Національний Музей у Чікаго свято шанує і зберігає історію свого народу. Герої Визвольного руху за незалежність України засвітили вогник у своїй музейній домівці.

Марія КЛИМЧАК

Учасники відзначення.

Сидять, зліва: Любомир Цепинський, Орест Городиський
Стоять, зліва: Іван Максимчук, Степан Стрільчук, Володимир Дутко, Остап Івахів, Михайло Скробач, Володимир Мотика, Віктор Партакевич, Ярема Лехнюк.
(З причини хвороби неприсутній секретар Станиці Юліян Чорній.)

Відзначення 64-ї річниці боїв під Бродами

„МИ УПАЛИ, ЩОБИ ВИ ЖИЛИ!"

Зустріч усіх Станиць на Меморіяльному цвинтарі у с. Червоному відбулася 20 липня 2008 року о 10 годині. Молебен і Панахиду відправив о. Антін Путько з Івано-Франківська і виголосив проповідь:

„Минуло вже далеких 64 роки. Ми, молоді, покинули свій дім, розсталися з рідними людьми, пішли у світ, щоби взяти у руки зброю і стати на захист любимої України, нашої Батьківщини. Дехто звинувачує нас, що ми боролися в чужих мундирах і під чужими прапорами. Так, але під яким би ми прапором не воювали, у серцях наших була одна-єдина думка: вільна, соборна і ні від кого незалежна Україна. Ідея боротьби за незалежну Україну просякла була в лави наших провідників і вони, керуючись тим, що у Першій світовій війні Січові Стрільці також на перших порах воювали під австрійськими прапорами в Карпатах, на Лисоні. Ми могли би сказати, що вони боролися за Австро-Угорську імперію, але це був вишкіл, гартування в боях і в результаті створилася Галицька Армія, яка була запорукою існування ЗУНР.

На превеликий жаль, нам тоді ніхто не помагав, і в Другій світовій війні також ніхто не помагав, але ми повторили наші спроби. Одні боролися в лісах Волині і Карпат, а інші отримали чудовий вишкіл і прийняли участь боротьби під Бродами, а ще інші гинули у застінках Ґестапо та НКВД. Але якщо хтось скаже, що наші змагання були даремні–це неправда. Якщо на селі селянин засіє зерно, то теж можна подумати, нащо він у землю кидає здорове зерно, але пройде час, зерно проросте і дасть 100-кратний урожай.

Також змагання Першої і Другої світових воєн не пішли надармо, вони проросли і на тих ідеях виросли цілі покоління, які у 1991 році проголосили вільну Українську Державу. На сьогоднішній день перед нами стоїть дуже важливе завдання. Наші вороги кинули між нами кістку незгоди: міжконфесійні роздори, друга державна мова, міжпартійна ненависть, ревізія конституції, створення федеративної республіки та інші безглузді вимоги, які впливають на економічний стан Краю. Коли ми об'єднувалися, тоді завжди перемагали, і, навпаки, коли ми чванимося дрібницями, наступає розлад. Тож просимо Господа Бога, щоби змилосердився над нашим народом знайти спільну молитву між східними і західними областями України, і зіслав на нас мир і злагоду... Слава Ісусу Христу!"

По дорозі до Ясенова провідали Братську могилу в с. Підгірці, на якій є вмонтована ґранітна плита з надписом „Пантеон примирення". Там також відправили Панахиду, відспівали Гимн України і направилися в с. Ясенів на гору Жбир. Ще здалека, на під'їзді до села, на горі Жбир (яка має відмітку 384 м від рівня Балтійського моря) видніється колона Меморіяльного пам'ятника, обеліск із круглої залізо-бетонної

колони висотою 8 м при діяметрі 0,8 м, на вершині якого вмонтований і освітлений оголовок, на якому із двох сторін видніється відзнака дивізійника (левик із трьома коронами). Пам'ятник вмонтований на місці кургану з частковим його використанням. Біля нього розставлені остатки старого знаку, як сліди варварської дії чекістів. Покищо добра кам'яна дорога зроблена лише до половини гори і там передбачена площадка для стоянки автотранспорту, чи повороту вниз, частково зроблені сходи для пішоходів, а на всю висоту для тих же пішоходів зроблено металеве поруччя. На вершині гори вимощений бруківкою майдан, на якому і відбулося святкування відкриття Монументу.

Польове Богослужіння відправили: о. Антін Путько з Івано-Франківська, о. Олексій Горобець–ігумен і настоятель монастиря і церкви ім. апостолів Петра і Павла у Дрогобичі, о. Іван Марченко–декан УАПЦ митрофорний ієрей з Бродів, о. Сергій Коваль–священик ГКЦ Пресвятої Богородиці у Харкові. Отець Антін виступив з проповіддю:

„...Любов до Батьківщини заставила нас взяти зброю у одного нашого ворога, пройти хороший вишкіл і виступити проти ще гіршого нашого ворога, загартуватися в боях і стати основою майбутньої української армії. Сьогодні ми усі повинні чітко усвідомити, що нашими найлютішими ворогами є не росіяни, чи поляки, чи хтось інший із сусідів, а ми самі є своїми ворогами, бо ми постійно допускаємо одні і ті ж помилки. Ми не можемо помиритися, знайти спільну мову... "

Зліва: о. Олексій Горобець, о. Іван Мартин (УПЦ КП), о. Антін Путько, о. Сергій Коваль.

І від імені поляглих побратимів сказав: *„Ми упали, щоби ви жили!"*

Голова Бродівської райради І. Клим поділився історією будівництва Меморіяльного комплексу: ініціятором була міська рада, 3 квітня 2008 року створено комісію при Райвиконкомі, усю будівельну частину взяли на себе, а пам'ятник спонсорувало Братство „Броди-Лев", вложивши на цю ціль 53,315 ам. дол. До цього включилися десятки підприємств, партійні працівники, селяни с. Ясенова. Ніхто не відмовив у своїй допомозі.

І. МАМЧУР, *секретар КУ Галицького Братства*

СХИЛІТЬ ТУТ ГОЛОВУ, СХИЛІТЬ...

28 квітня 1943 року у Львові було проголошено створення української дивізії „Галичина". У кінці червня 1944 року дивізію „Галичина" відправили на Східний фронт в район м. Броди. В результаті жорстоких боїв з радянськими військами дивізія опинилася в оточенні.

26 травня 1991 року у селі Ясенів на горі Жбир, де проходили ці бої, з ініціятиви Студентського Братства, було урочисто відкрито монумент воякам української дивізії „Галичина". Але через три тижні за наказом міністра оборони СРСР пам'ятний знак був знищений.

Лише цього року з ініціятиви депутатів Бродівської районної ради та Братства охорони воєнних могил „Броди-Лев", США, у Ясенові знову постав меморіяльний комплекс воякам дивізії.

На урочисте відкриття прибули ветерани дивізії не тільки з України, а й із-за кордону. Як зауважив сивочолий дивізійник, цей день для них–свято. Хвилиною мовчання вшанували присутні пам'ять тих, хто поліг під Бродами.

Священики відслужили Панахиду і освятили відновлений монумент.

Ясенівський сільський голова Богдан Глущак у своєму виступі відзначив, що той вибух, який знищив попередній пам'ятник, не вбив людську пам'ять про галицьких патріотів.

Колишні дивізійники–голова Братства охорони воєнних могил „Броди-Лев" Юрій Ференцевич та голова Львівської станиці Галицького братства дивізії „Галичина" Михайло Бендина,–згадуючи своїх бойових побратимів, наголосили, що вони воювали за вільну і незалежну Україну, про яку протягом століть мріяли наші діди і прадіди. Сьогодні вояки дивізії щасливі тим, що настав той день, коли можна збудувати такий пам'ятник і вільно прийти на його відкриття.

Син дивізійника, генеральнтий директор ТзОВ СП „Ренесанс-ДР" Олесь Криськів відмітив:

„Я тішуся тим, що збудував пам'ятник побратимам мого батька. Це унікальний випадок, коли над спорудженням монументу наполегливо працювали обласна, районна влада, громадські організації, трудові колективи, підприємці, місцеві мешканці і молодь. Тут працювала злагоджено команда за принципом: „Якщо не я, то хто?".

Про внесок дивізійників у національно-визвольну боротьбу українського народу говорив у своєму виступі народний депутат України Володимир В'язівський.

Голова обласного Товариства політв'язнів і репресованих Петро Франко, зважаючи на часті спекуляції щодо діяльности дивізії „Галичина", наголосив, яких би ярликів не прищеплювали дивізійникам, –вони є героями.

Голова райради Ігор Клим відзначив, що коли виникла ідея відновлення пам'ятника, ніхто не сподівався, що це стане можливим вже цього року.

–Але є Божа воля,–сказав І. Клим.–Це була дійсно всенародна

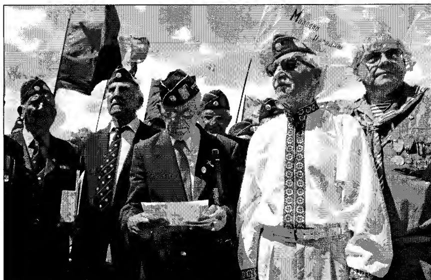
будова. Ніхто не зважав на те, до якої політичної партії чи релігії належить, а всі працювали для однієї спільної благородної справи.

Ігор Клим щиро подякував всім, хто підтримав ініціятиву і долучився до зведення монументу, а саме: Братству охорони воєнних могил „Броди-Лев", депутатам районної ради, Ясенівській сільській раді, депутатам обласної ради Петру Олійнику та Олександру Ґанушину, СП ТзОВ „Ренесанс-ДВ", мистецькому Об'єднанню „Дзига", Бродівському райавтодору, ЛКП „Львів-світло", ТзОВ „Терра СиЦелія", КП „Броди", СВК ім. Стефаника, ТзОВ „Альянс Сервіс Україна", Бродівській дистанції колії, ЛВДС „Броди" магістральних нафтопроводів „Дружба", ДП „Суходільський спиртзавод", ТзОВ „Будова-Захід", кол. членам студентського братства, приватним підприємцям, пластунам.

Потім на горі Жбир відбувся концерт, в якому взяли участь творчі колективи Брідщини.

Бій між червоноармійцями та вояками української дивізії „Галичина" відтворили любителі реконструкції часів Другої світової війни Товариства пошуку жертв війни „Пам'ять".

Після закінчення урочистостей на горі Жбир ще довго не розходилися люди. Дивізійники згадували свою овіяну війною юність. До

Зліва: Леонід Муха–голова Крайової Управи Галицького Братства кол. вояків 1-ої УД УНА; Михайло Бендина–голова Львівської станиці Галицького Братства, Юрій Ференцевич–голова Братства „Броди-Лев", США (передав вітання, теж від Головної Управи Братства); Олесь Гуменюк–дивізійник, голова Братства ОУН-УПА Львівської обл., Олесь Криськів–голова Пластового сеньйорату у Львові, гендиректор ТзОВ „Ренесанс", фірми яка збудувала пам'ятник.

їх спогадів з цікавістю дослухалуся члени молодіжної організації „Пласт", адже це живі свідки української історії, яку сьогодні дехто намагається трактувати з точки зору політичного піару.

–Тут витає дух нашої ідеї,–говорив юнакам і дівчатам колишній дивізійник Василь Тимчій, який у липні 1944 року служив у зенітній артилерії і брав участь у боях на Брідщині.–Мені вдалося вирватися звідси живим, а багато моїх побратимів загинули. Зараз я мешкаю у Львові, але щороку приїжджаю сюди. Хочу звернутися до вас, сучасників. Не забувайте сюди дорогу. Схиліть тут голову в пошані. Адже ті, хто поклали своє життя, думали найперше про вас, наших нащадків, і про те, щоб жили ви в самостійній, незалежній українській державі.

Н. ЗАБОКРИЦЬКА
(Голос відродження)

ВЕСЕЛИХ СВЯТ ТА ЩАСЛИВОГО НОВОГО 2009 РОКУ

ГОЛОВНІЙ УПРАВІ, КРАЙОВИМ УПРАВАМ
І ВСІМ ПОБРАТИМАМ-ЧЛЕНАМ БРАТСТВА
КОЛ. ВОЯКІВ 1. УД УНА
В УКРАЇНІ І В УСІХ СТОРОНАХ СВІТУ ТА ВСІМ
ВЕТЕРАНАМ, ЯКІ БОРОЛИСЯ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ
БАЖАЄ ЩИРО
УПРАВА І ЧЛЕНСТВО - СТАНИЦІ НЬЮ-ЙОРК

27 липня 2008 року

Вшанування пам'яті

ВОЇНІВ-УКРАЇНЦІВ,

які загинули у Другій світовій війні

У програмі вечора пам'яті: виступи відомих співаків і музикантів та показ документального фільму "У рамках долі" з історії Дивізії "Галичина"

ПРИЙДИ І ЗАПАЛИ СВІЧКУ ПАМ'ЯТІ!

м. Львів
просп. Свободи
площа біля пам'ятника Т. Шевченкові
початок о 20:00

ПРИЙДИ І ЗАПАЛИ СВІЧКУ ПАМ'ЯТІ

з нагоди 64-ї річниці боїв під Бродами

У програмі вечора пам'яті візьмуть участь:
Народна артистка України **Людмила Никончук,**
Солісти Національної Опери **Юрій Трицецький, Андрій Бенюк, Роман Ковальчук,**
Оркестр під керівництвом **Романа Вовка,**
Заслужений артист України **Теодор Кукурудза,**
солісти **Софія Федина, Богдан Лялька,**
юні бандуристки **Олена Півень** та **Соломія Бурчак,**
Гурт автентичної музики **"Коралі"**

Звукорежисер - **Михайло Хома**
Режисер-постановник - **Роман Ковальчук**

Організатори:
Всеукраїнське Об'єднання "Свобода"
Українська Народна Партія
Конгрес Українських Націоналістів
Народний Рух України

Братство Першої Української Дивізії Української Національної Армії
Товариство пошуку жертв війни "Пам'ять"
Центр Національного Відродження імені С. Бандери
Львівська обласна організація Спілки Офіцерів України
Громадська організація "Українська справа"
Молодіжний Націоналістичний Конгрес
Студентське братство імені С. Бандери

Листівка з програмою вшанування пам'яті воїнів українців, які згинули у Другій світовій війні.

Христос Родився!

Радісних Свят Різдва Христового

та щасливого Нового Року

Членам Братства
й Дивізійним Родинам,
колишнім воякам усіх українських армій і формацій
та всій українській спільноті в Діяспорі і Україні

бажає

КРАЙОВА УПРАВА
БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА в ЗСА

РАДІСНИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

ТА ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Вільному українському Народові, українським церковним Ієрархам, Проводам українських організацій, Членам Головної, Краєвих і Станичних Управ Братства кол. вояків 1-ої УД УНА, Братству „Броди-Лев", Редакції і Адміністрації „Вістей Комбатанта", всій дивізійній Братії та їх Родинам, Комбатантам усіх українських збройних формацій та всій українській спільноті

бажають

УПРАВА і ЧЛЕНИ

Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА
в Едмонтоні, Альберта, Канада

За Управу:

Б. Небожук — *П. Дацків*
секретар — *голова*

Голодомор-геноцид

Рафаел ЛЕМКІН

СОВЄТСЬКИЙ ГЕНОЦИД В УКРАЇНІ

Рафаел Лемкін (Raphael Lemkin), науковець-юрист, еврей, народився в Польщі 1900 р. Під час війни переїхав до США, де помер 1959 р. Він був основником концепції геноциду й створив нове слово:„гено", грецьке–рід, плем'я + „ціде", латинське–вбивати. Ця концепція була 9 грудня 1949 схвалена ООН як „Конвенція геноциду–його відвернення і покарання за його вчинення". У 1950 році Лемкін закінчив монументальну працю англійською мовою: „Історія геноциду", яка досі не видана. В останньому розділі цієї монографії „Soviet Genocide in the Ukraine" („Совєтський геноцид в Україні") автор описує український геноцид–знищення нації. Це солідна рекомендація, щоб ООН нарешті визнала голодомор України Геноцидом.

Друкуємо вийнятки з останнього розділу книги, підібрані проф. Романом Сербином, і тут подані в українському перекладі.

Редакція

Поки Україна втримуватиме свою спільну національну ідентичність, доки її народ вважатиме себе українцями, доти Україна є серйозною загрозою для Совєтизму. Тому не диво, що комуністичні провідники кладуть найбільшу вагу на русифікацію цього незалежницького члена „Союзу Республік". Вони вирішили переробити її та включити в одну Російську націю. Бо українець ніколи не був і не є росіянином. Його культура, вдача, мова, релігія–інакші. [...]

Україну можна легко расово знищити окремими частинами. Тому комуністична тактика відрізняєтьси від нацистської, яку вони застосовували відносно євреїв. Українська нація завелика, щоб її комплекто й ефективно знищити. Одначе її провід–релігійний, інтелектуальний, політичний–її обрані й визначені частини зовсім малі й їх можна легко знищини. І на ці групи українців вдарила совєтська сокира, повною силою вдаряючи загально відомими методами масового вбивства, депортації, невільничих робіт, вигнання і голоду. [...]

Атаки проводилися систематично, а цілий процес повторювано знову й знову, щоб знищити нові національні відродження. Перший удар падав на інтеліґенцію–національний розум, щоб спаралізувати ціле тіло.

Рівночасно з атакою на інтеліґенцію йшла офензива проти церкви, священиків і ієрархії–„душі" України. Від 1926 до 1932 років зліквідовано Українську Автокефальну Церкву, її митрополита Липківського і 10 тисяч духовників. [...]

Третій удар запляновано на село, на самостійних селян, які були скарбницею традицій, фолкльору, національної мови й літератури України. Зброя проти них–найжорстокіша–голодомор. У 1932-1933 роках п'ять мільйонів українців померло голодовою смертю. Цей акт засудив 28 травня 1934 року американський Конґрес. Були намагання представити цей вершок совєтської жорстокости як економічну політку, пов'язану з колективізацією врожайної землі, тому стало конечним знищення кулаків та самостійних селян. Факт, одначе, був той, що в Україні було дуже мало великих землевласників. Партійний комуністичний діяч Косіор подав дійсну причину в „Ізвєстії", 2 грудня 1933 року: „Український націоналізм є головною небезпекою". Мета: виелімінувати цей націоналізм, завести страшну безперспективну однаковість радянської держави й для цієї мети принесено в жертву українське селянство. Метода в цьому пляні не обмежувалася до якоїсь одної групи. Всі потерпіли–чоловіки, жінки, діти. Врожай того року був достатній на прогодування людей і худоби в Україні, хоч він був дещо менший від попереднього року. Причиною цього, правдоподібно, була нехіть до колективізації. Але голодомор був потрібний Совєтам, тому вони наклали незвичайно високий контингент на збіжжя як податок для держави. До того тисячі акрів пшениці не зібрано й вона зігнила на полі. Решту забрали в шпихлірі, чекаючи на розпорядження що зробити. Велика частина збору, так важливого для українського населення, експортовано для придбання іноземної валюти.

З причини голоду тисячі селян подалися до міст, де почали жебрати за хлібом. Їх насильно повернено до села. Вони залишали своїх дітей з надією, що бодай вони виживуть. Тільки в самому Харкові було залишено 18 тисяч дітей.У селах, де жило тисячу осіб, залишилося сто жителів. В інших селах половина людей вимерла, смертність виносила по 20-30 денно. Канібалізм став щоденним явищем[...]

Тисячі селян залишили села й це була четверта стадія пляну–розсіяти український народ по всій Східній Европі, а на їх місце

поселити чужинців. В такий спосіб етнічна єдність була зруйнована а національності змішані. [...]

Це були головні стадії у процесі системитичного знищення української нації. Треба зазначити, що кінцевою метою не було цілковите знищення, як наприклад, німці застосовували супроти євреїв. Однак совєтська програма досягла комплектного знівечення, бо якщо знищити інтеліґенцію, духовенство, в результаті Україна буде мертва, якби вбити кожного українця. Бо вона втратить ці частини, які втримували й розвивали її культуру, її віру, її спільні ідеали, бо вони провадили її, були її душею, що, врешті, зробило її нацією, а не безформною масою людей.

Неперебірливих мордів не бракувало–вони однак не були інтеґральною частиною загального пляну, тільки принагідні відгалуження. Тисячі-тисяч зникли в сибірських невільничих таборах.

[...] Оце все не є справою масового вбивства, це геноцид, знищення не тільки одиниць, але знищення культури й нації.[...] Совєтська національна єдність твориться не з'єднанням ідей і культур, а цілковитим знищенням усіх культур і ідей, задля одної–Совєтів.

Йосиф СІРКА

НЕ ЧУЄ, НЕ БАЧИТЬ, І МОВЧИТЬ!

„...ви недостатньо говорите про Голодомор. Я не називаю це геноцидом, але в принципі це можна назвати геноцидом"

(Андре Ґлюксманн, французький філософ)

Коли приглянутись до українських ЗМІ щодо відзначення 75-ої річниці страшного Голодомору, то пригадується картина з трьома мавпами–закриті очі, заткані вуха та закритий рот! Ця картина зокрема актуальна, коли дивитесь на українське телебачення, коли слухаєте українське радіо, чи читаєте українські газети в Україні.

В Українському музею в Нью-Йорку ще в травні відкрили фотовиставку, приурочену Голодомору в Україні, Канадський парламент однологосно визнав Голодомор геноцидом українського народу, уряд Канади нещодавно дав 50 тисяч долярів на створення інтернетного сайту про Голодомор, а Шкільна рада Торонта (Канада) залучила Голодомор у шкільну програму.

Українська діяспора у світі намагається дати якнайбільшу інформацію про те, що Голодомор був не випадковим, але цілеспрямованою політикою КПРС на знищення українського народу.

Документів, які свідчать про те, що це була планомірна акція, вистачає і без розкриття архівних документів, які Москва тримає за залізними замками. В Україні, де понад 40% депутатів ВР не проголосували за визнання Голодомору геноцидом Українського народу–створюється враження, що ця тема цікавить тільки президента.

Дуже шкода, що ЗМІ не надають щодня інформацію про Голодомор–фото, спогади очевидців, документи або витяги зі сторінок книг чужинців Мейса та Конквеста, які розшукали і оприлюднили сотки документів та свідчень свідків про Голодомор для англомовного світу, бо саме це було б гідним відзначенням пам'яті мільйонів тих жертв, які загинули від страшної голодної смерти. Звичайно, „ситий голодному не вірить", але є ще мораль і етика, які нас вчать шанувати старших, пам'ятати про загиблих і не хочеться вірити, що нащадки жертв страшного Голодомору–діти, внуки та правнуки не відчувають потреби вшанувати пам'ять своїх предків!

Чужинці звертають увагу українцям, що вони недостатньо говорять про Голодомор, а тим самим не інформують людей, в пам'яті яких ще збережене твердження КПРС (а зараз московських офі-

ційних чинників): „НЕ БУЛО ТАКОГО"!

„У кожній українській родині є загиблі, смерть яких була спровокована російською владою. Ваше бажання незалежности обумовлено тим, що Росія не дивиться саме таким критичним оком на свою історію і не виявляє хоч би мінімуму людських почуттів" (газета „День, 1.10.2008 р., Микола Сірук „Про загрозу російського нігілізму..."; інтерв'ю з французьким філософом Андре Ґлюксманном).

Українські політики, які часто їздять в Ізраїль, не звертають уваги на те, з якою побожністю в Ізраїлі ставляться до жертв нацистського Голокосту. В Ізраїлі турбуються не тільки про те, щоб підростаюче покоління знало про трагедію народу, але щоб і світ знав–тому увесь час ЗМІ та ізраїльські політики пригадують і усьому світу про трагедію, яка випала на долю їхніх предків!

Голодомор повинен бути темою не тільки для президента України, але й членів уряду, депутатів ВР України, ЗМІ, письменників, політиків та усіх церков і конфесій, бо тільки так ми проявимо пошану й пам'ять до жертв Голодомору і покажемо світові, що в Україні не ростуть бездушні, безсердечні і без пам'яті нащадки тих, яким вдалося пережити Геноцид.

Київ, 22 листопада. Перед пам'ятником жертвам Голодомору.

РЕЗОЛЮЦІЯ ПА ОБСЕ
ГОЛОДОМОР 1932-1933 РОКІВ В УКРАЇНІ

3 липня 2008 р. в рамках 17-ї Щорічної сесії (м. Астана, 29 червня –3 липня ц.р.) Парляментська асамблея ОБСЕ (Організація з безпеки і співробітництва в Европі) переважною більшістю голосів ухвалила резолюцію „Про Голодомор 1932-1933 років в Україні", якою вшановується пам'ять мільйонів українців, загиблих від штучного голоду, спланованого та втіленого тоталітарним сталінським режимом.

1. Підкреслюючи важливу роль ОБСЕ у підтриманні прав людини і людських цінностей,

2. Нагадуючи, що парляментські інститути відіграють вирішальну роль у визначенні політики і законодавства в гуманітарній сфері та представляють волю народів відповідних країн,

3. Наголошуючи, що просвітницька робота серед громадськости про трагедії в історії людства є важливим засобом відновлення гідности жертв шляхом визнання їх страждання та запобігання подібних катастроф у майбутньому,

4. Нагадуючи країнам-членам ОБСЕ про їх обов'язок „чітко та недвозначно засудити тоталітаризм" (Копенгаґенський документ 1990 року),

5. Нагадуючи, що правління тоталітарного сталінського режиму в колишньому СРСР супроводжувалося значними порушеннями прав людини, позбавивши мільйони людей їхнього права на життя,

6. Нагадуючи також, що злочини сталінського режиму вже викриті та засуджені, і деякі все ще потребують як національного, так і міжнародного визнання та недвозначного засудження,

Парляментська асамблея ОБСЕ:

7. Вшановує пам'ять мільйонів невинно загиблих українців під час Голодомору 1932-1933 рр. у результаті масового голоду, викликаного жорстокими цілеспрямованими діями і політикою тоталітарного сталінського режиму;

8. Вітає визнання Голодомору Організацією Об'єднаних Націй, ЮНЕСКО та національними парляментами низки країн-учасниць ОБСЕ;

9. Схвалює спільну заяву 31 країни-учасниці ОБСЕ з нагоди 75-ої річниці Голодомору 1932-1933 років в Україні, виголошену під час 15-го засідання Ради Міністрів ОБСЕ;

10. Підтримує ініціятиву України щодо розкриття всієї правди про цю трагедію українського народу, зокрема шляхом підвищення рівня обізнаности громадськости про Голодомор на міжнародному та національному рівнях, а також організації академічних, експертних та громадських зустрічей, спрямованих на обговорення та вшанування пам'яті про Голодомор;

11. Запрошує парляментарів країн-учасниць ОБСЕ до участи в заходах із вшанування 75-ої річниці Голодомору 1932-1933 років в Україні;

12. Рішуче закликає всі парляменти вжити заходів щодо визнання Голодомору.

СПИСКИ ОРГАНІЗАТОРІВ ГОЛОДОМОРУ

Служба безпеки України оприлюднює складений за її архівними матеріялами перший список партійних і совєтських діячів, керівників каральних органів–Об'єднаного державного політичного управління (ОДПУ) при РНК СССР та Державного політичного управління (ДПУ) УССР періоду 1932-1933 років, а також документи, що були підписані ними особисто та стали організаційно-правовою підставою для скоєння в Україні Голодомору-геноциду і проведення масових репресій.

Архівні документи беззаперечно свідчать, що Голодомор 1932-1933 років став наслідком спляннованих злочинних дій тоталітарного комуністичного режиму. Щоб зробити достовірну архівну інформацію щодо організаторів і виконавців Голодомору, а також щодо підписаних ними документів, доступною для широких кіл громадськости, Службою безпеки пропонується інтерактивна форма.

Як зазначає прес-служба Служби безпеки України, відвідувачі сайту СБУ мають змогу не лише ознайомитися з поіменним списком відповідальних посадовців того часу, але й знайти пов'язані з діяльністю цих осіб розпорядження, протоколи засідань політбюро ЦК ВКП(б), таємні вказівки партактиву, роз'яснення щодо застосування т. зв. Закону про п'ять колосків, директиви про арешти на селі, довідки репресивних органів тощо.

Систематизовані в інтерактивній таблиці документи наочно доводять, як під час Голодомору 1932-1933 років на виконання вказівки політбюро ЦК ВКП(б) (Й. Сталін, В. Молотов, Л. Каганович та ін.) керівництво каральних органів (ОДПУ СССР та ДПУ УССР) видавало оперативні накази та інші нормативні документи щодо проведення масових репресивних операцій проти „куркулів", „саботажників", „мішочників-спекулянтів" та інших „контрреволюційних елементів" з метою упокорення українського села і провокування голоду, який призвів до мільйонних жертв серед українського народу.

Прес-служба СБУ наголошує, що така публікація–це початок нового архівно-документального проєкту, і Служба безпеки України закликає Український інститут національної пам'яті, державний комітет архівів, правознавців, фахівців галузевих архівів правоохоронних органів, вчених-дослідників голодоморів, представників неурядових організацій долучитися до роботи над документальною базою для оцінки дій організаторів та винуватців Голодомору в Україні, засудження винних в організації та скоєнні злочинів в Україні.

Служба безпеки України розкрила для української громадськости та світової спільноти вже всі наявні в неї архівні матеріяли із цієї тематики. Вперше СБУ оприлюднила наведені у таблиці документи у

2006 році, під час презентації електронної версії та оригіналів архівних документів ДПУ УССР, що висвітлюють Голодомор 1932-1933 років в Україні. Ці матеріяли також включені до науково-документального видання „Розсекречена пам'ять. Голодомор 1932-1933 років в Україні в документах ГПУ-НКВД", яке побачило світ в 2007 році, й електронна версія якого розміщена на сайті СБУ.

Список з 19 прізвищ, що його очолює Йосиф Сталін, оприлюднено за адресою в інтернеті http://www.ssu.gov.ua/sbu/control/uk/publish/article?art_id=80407&cat_id=80404

РЕЗОЛЮЦІЯ ЕВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ

Европейський парлямент 23 жовтня 2008 року визнав український Голодомор як страшний злочин проти українського народу і людства.

Парлямент теж суворо засуджує ці акти, висловлює співчуття родинам загиблих та пошану замореним. Одночасно звертається до всіх кол. Членів СРСР, щоб вони відкрили архіви для виявлення винуватих.

РОСІЙСЬКА ВЛАДА ОБМЕЖУЄ АКЦІЮ „НЕЗГАСИМА СВІЧКА" У ПАМ'ЯТЬ ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРУ 1932-1933

Російська Федерація (РФ) обмежує права українцям у Росії проводити заплянований заходи в рамках акції „Незгасима свічка" для вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років у 75-ті роковини цього геноциду.

У рамках вшанування 75-их роковин Голодомору в Україні 1932-1933 років Українська держава спільно зі Світовим Конґресом Українців проводять міжнародну акцію „Незгасима свічка". Основними заходами акції є: поминальні Богослужіння, скорботна хода, вечори-реквієми, присвячені невинним жертвам цього геноциду. Міжнародна акція „Незгасима свічка" уже відбулася у кілька десяток країн світу.

Напередодні початку акції в Росії, 6 жовтня 2008 року, Посольство України в РФ отримало ноту від Міністерства закордонних справ РФ, в якій російська сторона вимагає проведення заплянованих заходів у відповідності до позиції РФ або відміни акції взагалі.

Світовий Конґрес Українців, Об'єднання українців Росії та Правління Федеральної національно-культурної автономії українців Росії засуджують обмеження російської влади вільно вшанувати пам'ять мільйонів жертв геноциду проти українського народу 1932-1933 рр., що порушують людські права громадян.

Війна у Грузії

ГРУЗИНСЬКА ПРОБЛЕМА В УКРАЇНСЬКОМУ СВІТЛІ

Головним арґументом керівництва РФ у перші години агресії називався захист співвітчизників, себто тих осіб, яким, нехтуючи законами Грузії, було надане російське громадянство. Однак згодом російські генерали назвали справжню причину нападу–усунення від влади Президента Грузії, розцінюючи його намагання виконати конституційний обов'язок–збереження цілісности держави як страшний злочин проти РФ. В Україні тепер ніхто не може дати ґарантій, що після того, як різної масті „союзи русскіх людей" укотре закличуть „гнати українських окупантів" Донбасу, Криму, Харківщини та всієї Малоросії, у Росії не знайдуться гарячі голови, які вирішать прийти на захист своїм „співвітчизникам". На перший погляд такий сценарій видається абсурдом. Проте ще на початок серпня абсурдними здавалися прогнози аналітиків щодо можливості нападу Росії на Грузію. А вже 9 серпня весь світ оторопів від „несподіванки".

Українська дипломатія з самого початку конфлікту намагалася надати йому міжнародного виміру. Міністер закордонних справ Володимир Огризко був одним з перших закордонних політиків високого рівня, що побували в зоні війни. До Тбілісі був відряджений спеціяльний представник Президента України, заступник міністра закордонних справ Костянтин Єлісеєв. 12 серпня у столиці Грузії разом з Президентом Польщі побував також Президент України. Своє звернення з приводу ситуації у Грузії до спікерів грузинського та обох палат російського парляментів зробив і Голова Верховної Ради України, закликаючи до правового виходу з конфлікту.

МЗС України одним з перших зробило заяву з приводу ситуації в Грузії. Україна виступає за негайне припинення будь-яких військових дій та збереження територіяльної цілісности Грузії. І про інші варіянти розвитку подій мова не може бути, наголосив Володимир Огризко. Хоч Росія і не думала відповідати на українську (як і на польську та американську) заяву, проте вона її помітила і прореаґувала грубо, мовляв, не вмішуйтеся в не свої справи.

МЗС України запропонувало, що Україна стане місцем проведення консультацій як у двосторонньому, так і в багатосторонньому форматі. Однак РФ відкинула цю пропозицію, вважаючи Україну ледь не учасником конфлікту (через політичну підтримку і постачання зброї).

У світлі міжнародного права вона може такою вважатися, бо пришвартовані біля українських берегів російські кораблі попливли в зону війни. 9 серпня 2008 р. із Севастополя вийшла оперативна група кораблів Чорноморської фльоти РФ до порту Поті в Грузії. Тому українській стороні довелося застерегти росіян від можливої участі

цих кораблів у конфлікті в Південній Осетії. Україна заявила, що залишає за собою право, відповідно до міжнародних норм та законодавства України, заборонити повернення на її територію аж до закінчення конфлікту кораблів та суден, які братимуть участь у воєнних діях.

Різка відповідь росіян, щось наче б „не вам, українцям, вказувати куди плисти Чорноморській фльоті", змусила Україну пом'якшувати свою позицію. У другому, м'якшому варіянті, Україна запропонувала Росії укласти угоду щодо умов використання російської фльоти, яка стоїть в українських бухтах. Даремно.

Уже під час російських військових дій у Грузії Ніна Бурджанадзе (голова грузинського парляменту попереднього скликання) від опозиції сказала, що в час, коли Батьківщина в небезпеці, не говорять про внутрішні непорозуміння.

На жаль, серед українських політиків такого підходу не спостерігається. Вони не тільки мають різне бачення шляхів розвитку України, а й різне розуміння російської „миротворчої місії обмеженого масштабу" в Грузії. За оцінками аналітиків, різне, діяметрально протилежне сприйняття російського нападу на Грузію становить загрозу національній безпеці України.

Найбільш радикальну позицію тут мали комуністи. Вони повторювали тези російської пропаґанди про „страшні звірства", вчинені грузинами в „окупованих" ними провінціях. Я не вірю в жодні грузинські звірства. Тим паче, що у книжках про чеченську війну покійної російської журналістки Анни Політковської показано, хто чинив звірства на чеченській землі.

Риторика опозиційної Партії реґіонів трошки м'якша, проте вона, як виникає з заяв окремих депутатів, мала намір домагатися відставки уряду, притягнення до відповідальности Президента за „політичне втручання", за матеріяльну і моральну підтримку Грузії та за торгівлю з Грузією зброєю на державному рівні.

Також члени фракції Литвина у своїй риториці вдавалися до російських штампів, мовляв, „украинское руководство своими действиями постоянно провоцирует Россию", чим породжує ситуацію, унаслідок якої збільшується кількість росіян, котрі вважають Україну „враждебным государством".

Мирослав ЛЕВИЦЬКИЙ

УКРАЇНА В ГРУЗИНСЬКОМУ КОНФЛІКТІ

Політика України, яка відбувається в середовищі анархії, була потрясена до глибини в ході війни Росії з Грузією. Прозахідний уряд Юлії Тимошенко розпався. Перша ознака розпаду появилася, коли Тимошенко заблокувала внесок у Верховній Раді визнати Росію агресором. Вона також не підтримала указу президента Ющенка обмежити діяльність Чорноморської фльоти Росії підчас воєнних дій в Грузії. Третя дія Тимошенко, що розвалила коаліцію „Помаранчевої революції" була її згода разом з Партією реґіонів внести поправки до Конституції на обмеження президентської влади. Це спричинило вихід Партії „Наша Україна" з коаліції. Що більше, Ющенко оскаржив Тимошенко у „державній зраді", закидаючи, що вона стала аґентом Росії за обіцянку підтримати її у майбутніх президентських виборах в сумі одного мільярда долярів. Виборчий штаб мав би очолити кол. голова адміністрації Кучми Віктор Медведчук. Одначе, Тимошенко відкинула ці звинувачення як неправдиві й виправдувалася, що її мовчанка була для того, щоб забезпечити цілісність кордонів України, без загострення відносин з Росією. За це в російських ЗМІ вона отримала похвали. Для прикладу, заголовки статтей: „Чи Юля поверне Україну лицем до Росії?", „Тимошенко грудьми захищала Чорноморську фльоту".

Грузія в тому конфлікті згуртувалася навколо президента й влади. Навіть активні опозиціонери! Для них інтереси Грузії–понад усе. А для України не визначено, що є українськими інтересами. Точніше, є декілька редакцій українських інтересів. І між цими редакціями й українською ідентичністю постійно виникають певні конфлікти. Тому, коли є міжнародний конфлікт, Україна внутрішньо не згуртовується на захист своїх інтересів, а навпаки–шукає зовнішніх покровителів для тої чи іншої версії національних інтересів. Більшість країн зовнішня загроза згуртовує–Україну ж вона розколює.

Уся ця боротьба всередині країни є самовбивчою. Наші лідери люблять апелювати до історії. От нехай подивляться на історію часів Руїни чи Центральної Ради. Усі публічні чвари аж ніяк не сприяють захисту національних інтересів. *(ЗМІ)*

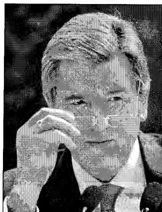
РОСІЯ ЗНАЄ, ЗА ЩО РОЗДАЄ ОРДЕНИ

У день 58-річчя, 9 липня, Віктор Янукович отримав нагороду від Росії–орден Святого князя Олексндра Невського I ступеня за видатні заслуги і величезний особистий внесок у зміцнення економічного і культурного співробітництва між Росією та Україною. У державному реєстрі РФ ця нагорода для головного реґіонала зареєстрована під номером 042. Рішення про нагородження прийняв національний комітет громадських нагород Російської Федерації.

Віктор Ющенко: Ми з Грузією!

Виступ Президента України на центральному майдані Тбілісі

— Дорогий грузинський народе!

Ми сьогодні пролетіли багато тисяч кілометрів. У нас була важка дорога до вас. Але ми знали, що ми сьогодні повинні бути тут. Ми сьогодні сюди приїхали сказати вам такі слова: Грузія—наш друг. Грузини—наші друзі. Сьогодні, тут, у самі тяжкі часи для Грузії ми говоримо, що ви маєте право на свободу, право на незалежність.

Ми проїхали ці тисячі кілометрів, щоб продемонструвати грузинському непокірному народу саме святе почуття—це почуття солідарности. Це почуття того, що наше серце належить вам.

Дорогі грузинські друзі, пройде час, і споглядатимемо ці тяжкі сторінки нашої історії як дорогу, яку мужньо пройшла грузинська нація. Свобода варта того, щоб за неї боротися. Ми завжди повинні пам'ятати, що грузинська нація достойна бути незалежною. Ми приїхали підтвердити вашу суверенність, вашу незалежність, вашу територіяльну цілісність. Це є нашими цінностями.

Ви ніколи не будете одні. Я дякую за українські прапори на цьому майдані. Це говорить про те, що нас мільйони. І тому я своє вітання дружньому грузинському народові хотів би закінчити святими словами: незалежна Грузія є, незалежна Грузія вічно буде.

Слава кожному із вас, які у самі тяжкі години для своєї вітчизни прийшли на Майдан. Тому слава кожному із вас і слава Грузії.

(Вечір, 12 серпня 2008 р.)

ВЕРСІЯ СААКАШВІЛІ: ЯК ПОЧАЛАСЬ ВІЙНА В ГРУЗІЇ

Президент Грузії Михаїл Саакашвілі розповів в інтерв'ю *The Wall Street Journal,* як „насправді" почалась війна в його країні.

„Будь-хто, хто вважає, що Москва не плянувала цього вторгнення, що ми, Грузія, невиправдано спровокували його, дуже помиляється",–заявив Саакашвілі.

„Чи стали би ми провокувати війну, коли всі наші західні друзі роз'їхались на відпочинок?",–підкреслив він.

За версією Саакашвілі, Росія почала плянувати вторгнення у його країну за декілька тижнів і навіть місяців.

„Декілька місяців тому західні лідери застерігали мене в Дубровнику, що цього літа слід очікувати нападу. Путін вже пригрозив мені в лютому, заявивши, що ми станемо протекторатом Росії. Коли в червні я зустрівся з Медведєвим, він тримався дружелюбно. Коли я знову побачився з ним у липні–це була вже зовсім інша людина, настороженний, уникливий. Він намагався мене уникати. Йому щось стало відоме",–розповів президент.–„Наше рішення вести бойові дії було прийняте в останню секунду, коли російські танки вже йшли–у нас не було вибору,–пояснив Саакашвілі.–Ми взяли на себе ініціятиву тільки для того, щоб виграти трохи часу. Ми знали, що не переможемо російську армію, але були зобов'язані хоч що-небудь зробити для самооборони".

„Мені подзвонив міністер оборони і сказав, що близько 200 російських танків зосереджуються, щоб увійти з Північної Осетії у Цхенвалі,–продовжив Сакашвілі.–Спочатку я проігнорував інформацію, але весь час надходили відомості, що вони рухаються вперед. Насправді вони мобілізували резерви кілька днів раніше."

Як приклад підтвердження своєї версії подій, Саакашвілі запропонував прикинути, скільки часу потрібно, щоб сконцентрувати сотні танків і через два дні окупувати цілу країну?

„Згодом ми дізнались від пілотів, котрих збили,–розповів Саакашвілі,–що їх викликали сюди за три дні раніше, з Москви та інших місць. До нас надходили відомості, але ми не могли їм вірити. Крім цього, в останній тиждень сепаратисти посилили артилерійські обстріли і стріляли по наших вояках."

„Я весь час твердив хлопцям: „Зберігайте спокій",–продовжив грузинський президент.–Власне, ми тримали велику частину наших військ поблизу Абхазії, де, як нам здавалось, пічнеться справжнє заворушення. Ось що я вам скажу: якщо б ми збирались напасти, то спочатку вивели б наші кращі частини з Іраку."

На запитання, чому це сталося саме в той час, Саакашвілі відмітив, що увага була відвернена Олімпіядою в Пекіні та виборами в США, Путін тільки тоді консолідував свою владу, взимку танки ризикують загрузнути в грязюці. Але, мабуть, два фактори визначили долю Грузії. Перший: в квітні НАТО відклало рішення про прийом Грузії у свої ряди до наступного саміту в жовтні, і Москва вирішила, що має останній шанс запобігти вступу Грузії в НАТО. Другий: вторгнення потрібно було здійснити раніше, ніж обставини в Іраку покращають і вивільнять американські війська для дій в інших місцях.

Російські танки на дорозі до Грузії.

ЧОРНОМОРСЬКА ФЛЬОТА РОСІЇ ТА УКРАЇНА

Факт, що Україна так чи інакше буде втягнута в протистояння на Кавказі, не викликає жодних сумнівів. Нехай не у військовому, але в інформаційному й політичному аспектах. Та й до військового–адже морські бойові одиниці Російської Федерації дислокуються в українському Криму. Перша гучна сварка між Україною й Росією виникла саме після указу Президента Віктора Ющенка про те, що кораблі Чорноморської фльоти Російської Федерації, які вирушили в район бойових дій, не мають права без дозволу України повертатися на її територію. Іншими словами–без дозволу попливли, без дозволу й не повернетеся. На що президент росії Дмитро Медведєв відреаґував більш ніж зухвало: „Нехай не вказують нам, як поводитись. Ми діятимемо згідно з директивами, що будуть прийматися мною як верховним головнокомандувачем".Така позиція Медведєва...

Дійсно, у конфліктній ситуації, однією зі сторін якої є Росія, звичайно, виникає суто політичне протистояння. З одного боку, справді, Чорноморська фльота РФ повинна підпорядковуватися верховному російському командувачеві. Але з іншого–фльота перебуває на чужій території, відтак повинна підлягати вимогам, які до неї ставить країна, на території якої вона дислокується. Тому тут виникає конфлікт. У домовленостях не визначено, як поводити себе в таких ситуаціях. Тому починається саме така дипломатична війна.

ГРУБО ПОРУШЕНІ СУВЕРЕННІ ПРАВА НЕ ТІЛЬКИ ГРУЗІЇ, А Й УКРАЇНИ

Балачки про уряд Південної Осетії, що здійснює волю осетинів до незалежности,–це брехня для внутрішньоросійського вжитку. Начальник КДБ Південної Осетії Анатолій Баранов раніше очолював ФСБ Мордовії, начальник МВС Міхаїл Міндзаєв–апарат МВС Північної Осетії, яка є складовою Російської Федерації, міністер оборони Василій Луньов–був військовим комісаром Пермі, секретар Ради безпеки Анатолій Баранкевич–колишнім заступником комісара Ставропольського краю РФ.

Свого часу ООН, піддавшись на сфальшовану інформацію, надала Росії мандат на миротворчі дії у зоні грузинсько-осетинського конфлікту. Замість того, щоб допомогти сусідній державі досягти миру і посадити бандитів у тюрми, Росія почала масово надавати мешканцям Південної Осетії російські пашпорти, аби мати привід захищати „російських громадян" на території сусідньої держави. Коли ж грузинський уряд таки взявся наводити порядок, Росія почала військову операцію з метою примусу до миру. Для того, щоб примусити грузинів до миру, реактивними установками залпового вогню майже повністю зруйновано міста Цхінвалі й Ґорі, десятки селищ, завдано бомбових ударів по цивільній інфраструктурі Грузії.

Реґулярні війська Росії перетнули адміністративний кордон між Південною Осетією і Грузією. Якщо це примус до миру, то чим він відрізняється від аґресії? Чи може аґресор бути миротворцем? Очевидно, що ні!

Доказом ретельности підготовки аґресії проти Грузії та й усього Кавказького реґіону є те, що російськими хакерами в цивільному здійснюються масовані інтернет-атаки на інформаційні ресурси Грузії та Азербайджану. Головне завдання цих атак–заглушити канали правдивої інформації, що спростовують російську пропаґанду. Раніше, оманливо називаючи це „гуманітарною допомогою", залізничні війська Росії, що були незаконно введені на грузинську територію, готували шляхи в Південній Осетії та Абхазії до транспортування військової техніки і набоїв до зони військових дій.

ООН має відкликати у Росії мандат на миротворчі операції у цьому реґіоні. Попри розмахування зброєю, Росія зазнала моральної поразки. Усьому світу стало зрозуміло, що таке миротворчість по-російському.

У військових діях проти Грузії брали участь кораблі Чорноморської фльоти та літаки, що базуються в Криму, на території незалежної України. Це означає, що Росія, провадячи аґресію проти Грузії, порушила суверенітет України, угоду про тимчасове базування Чорноморської фльоти та її структур на території України, великий договір про дружбу і співробітництво.

(„Українське слово")

Мелик КАЙЛАН

ЩО РОСІЯНИ ЗАЛИШИЛИ ПІСЛЯ СЕБЕ В ГРУЗІЇ
„The Wall Street Journal", США

Скорочено

Спричинивши розруху на власних землях–таких як кавказькі Чечня та Інгушетія–задля того, щоб „захистити" їх від нестабільности, Москва загрожує небезпекою Грузії–наслідки неминучі, як завжди. Весь масштаб варварства Росії в Грузії, можливо, розкриється не скоро, значна частина речових доказів залишилась на територіях, недавно анексованих Росією. Але деякі деталі вже зараз не викликають сумнівів. Здійснивши велику кількість антигуманних дій–таких, як „зачистки" і бомбардування мирного населення,–загарбники розграбували і зруйнували численні пам'ятники історії, декотрі з яких з давніх-давен поважались грузинами як важливі складові елементи їх національної ідентичности.Особливо це відноситься до реґіону, що оточує Південну Осетію, який був до певної міри колискою старогрузинської культури. Міністерство культури Грузії склало список із приблизно 300 пам'ятників і місць археологічних розкопок, що опинилися тепер під російською окупацією і запропастились.

На цей момент список руйнувань включає: серйозно пошкоджений бомбами музей князя Мачабали, у якому зберігались особисті речі цього знаменитого нащадка царського роду, котрий повстав проти Росії (він був родом з цього реґіону); спалену внаслідок підпалу церкву св. Ґеоргія у Свері, унікальну споруду XIX століття; пошкоджену стрільнами Ікортську церкву XII століття з її домовинами шанованих грузинів; і сильно пошкоджений бомбами монастирський комплекс в селі Нікозі–закладений в XI ст., він, мабуть, є найважливішим з усіх пам'ятників. Список надто вибірковий, але він дає читачеві уявлення про те, чому даний реґіон має таке значення для грузинів і–відповідно до викривленої логіки–для воєнізованих формувань, підтримуваних Росією: їм дозволяється мародерство після того, як вони під дулами автоматів вигнали місцевих жителів з їх домів і, за розповідями очевидців, почали грабувати будівлі. Супутникові знімки показують, що від пожеж постраждали, в першу чергу, грузинські села, а в деяких місцях їх зрівняли із землею бульдозерами.

Більшу частину серпня я провів у зоні бойових дій в Грузії, з допомогою місцевих друзів об'їздив і обійшов пішки польовими дорогами окуповану територію,–досить небезпечний намір для тих, хто потрапив до Південної Осетії без дозволу російської влади. Продовжувався масовий відплив грузинських біженців. На дорогах лежали трупи і спалені автомобілі. Щоб показати мені шкоду, заподіяну Нікозі, в сутінках, поки ще стемніло не настільки, щоб нас засікли прилади нічного

бачення і пересування стало самовбивчим, друзі ненадовго привели мене на схил пагорба. Можна було розглядіти руїни та сліди руйнувань в селі та в монастирському комплексі. Сама церква виглядала непошкодженою, але не менш цінний історичний пам'ятник–єпископський палац неподалік–певно, залишився без даху і постраждав від пожежі.

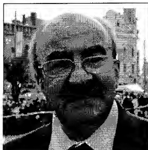
Історія церкви в Нікозі бере початок з V століття, і серед грузинів вона відома як церква Первомученика. Тут радянська влада з особливим завзяттям викорінювала всяке церковне життя, оскільки Сталін був родом з міста Ґорі, де музей вождя був створений ще в роки його життя. Музей Сталіна в Ґорі залишився непошкодженим, якщо не враховувати грузинського прапора, що майорів на башні над музеєм,– снайпер прострелив червоні хрести св. Ґеорґія на ньому. Більше того, музей став центром паломництва для російських військових, котрі щоденно фотографувалися на його фоні. Зберігач музею, енергічна літня жінка, також відмовилась утікати. Вона розповіла мені, що російські офіцери зі сльозами в очах (як і більшість російських військових, до вечора вони вже були п'яні), постійно приходили і дякували їй за турботу про музей. Вони обнімали її і говорили: „Він був великим чоловіком. Завдяки йому наша країна стала єдиною".

Чи згадували вони про те, що заради цього Сталін жорстоко розправився з цілим поколінням грузинів і поселив осетинів в Цхінвалі та околиці, в результаті чого виникли всі нинішні проблеми? „Вони алкоголіки",–зневажливо говорить зберігач музею. Чому вона не утекла з міста?–„Тому що це є частина історії, щоб ви не думали про Сталіна,–говорить вона,–і ми зобов'язані її зберегти".

Мойсей ФІШБЕЙН

ВСТУПНЕ СЛОВО НА БРИФІНҐУ В МІНІСТЕРСТВІ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ

Високошановні пані й панове!

Мойсей Фішбейн

Древні казали „De mortuis aut bene, aut nihil" – „Про мертвих або добре, або ніяк". Упродовж останніх років російські політики, дипломати, політологи, журналісти, ба навіть артисти естради, либонь, уподобали інший вислів: „De Ukraina aut male, aut nihil"–„Про Україну або погано, або ніяк". І не залежить їм ні на логіці, ні на здоровому глузді, ні на чесності, ні на порядності –Україна у них, як та невістка в лютої свекрухи, як євреї в антисемітів, винна в усьому. У своєму імперському шаленстві, замішаному на хронічному комплексі меншовартости, російське керівництво намагається зомбіювати власною українофобією і світову спільноту, й російську громадськість, і–через підконтрольні ЗМІ та аґентів впливу–певну частину населення України.

Сьогодні дедалі більше громадян Росії вважає найвидатнішою постаттю Сталіна. Ікона Сталіна з'явилася у храмі на околиці Петербурга.

Відомий російський журналіст, редактор газети „Завтра" Алєксандр Проханов, про якого його співвітчизники кажуть: „Що у Путіна на думці–у Проханова на язиці"–той Алєксандр Проханов, який відкрито називає себе імперіялістом, 17 вересня заявив в інтерв'ю радіостанції „Ехо Москви": „Сталін стає обличчям Росії". В тому-таки інтерв'ю він сказав: „Росія–потенційна наддержава. У найгіршому випадку вона розпадеться". Відтак Алєксандр Проханов заявив: „Ми добилися цієї кризи в Україні". І на запитання журналістки „Що тепер потрібно робити?" відповів: „Нейтралізувати Ющенка".

Російські високопосадовці вголос висувають Україні територіяльні претенсії. Плекані й вітані російським керівництвом провокатори плюндрують українські національні святині на нашій Ґоверлі, шматують і топчуть український прапор коло одного з посольств України. Відтак постійний представник Російської Федерації при ООН Віталій Чуркін на своїй прес-конференції 28

жовтня цього року, кажучи про Голодомор 1932-33 років, заявляє: „[...] український уряд використовує це питання з метою посварити наші два братні народи, посіяти міжнародну ворожнечу, [...] які б репресії чи дії не проводились Сталінським режимом, його не можна називати першопричиною Голоду [...] І говорити, що сталінський режим був направлений проти українського народу, невірно". Не знаю, чи російський дипломат Чуркін читав книгу „Все тече"–книгу про Голодомор, що її написав видатний російський письменник Васілій Ґроссман. Не знаю, чи пан Чуркін узагалі читає щось, крім „інструкцій з Центру". Але ця його заява–безсоромне блюзнірство. Безсоромним блюзнірством і зухвалою брехнею є й інші його заяви, зроблені на цій прес-конференції в штаб-квартирі ООН. Цитую: „Друге питання, [...] що має, на мій погляд, певний логічний взаємозв'язок з першим–це питання про героїзацію нацизму. [...] Президент України в указі про нагородження назвав героєм одного з одіозних членів українського нацистського руху пана Шухевича, котрий був нацистом. [...] Ви пригадуєте, що на території Києва були вбиті тисячі євреїв? Більшість цих людей, котрі вбивали євреїв в Бабиному Яру, були українські нацисти". „Українські нацисти"?

Себто якісь українці, що буцімто були членами гітлерівської НСДАП, а не німці з „айнзацкоманде" розстрілювали євреїв у Бабиному Яру? „Шухевич, котрий був нацистом"? Себто Шухевич, який буцімто був членом НСДАП й, перебуваючи в Галичині, в якийсь спосіб був причетний до розстрілів у Бабиному Яру? Сказати таке міг або невіглас, або свідомий дезінформатор. Сподіваюся, бодай невігласом пан Чуркін не є.

Нагадаймо панові Чуркіну, що саме СРСР, правонаступницею якого нині є Російська Федерація, з 39-го по 41-й рік був союзником нацистської Німеччини. Чого варті бодай кадри кінохроніки зі спільними радянсько-німецькими військовими парадами! Нагадаймо й про те, як ведеться дезінформаційна спецоперація щодо Головного командира УПА генерала Романа Шухевича. Спочатку до ЗМІ закинули версію, буцімто Роман Шухевич був „капітаном СС". Дезінформаторам відповіли, що такого звання взагалі не існувало. Тоді дезінформатори перетворили Романа Шухевича на якогось „оберштурмфюрера". Їм пояснили, що для того, аби до 1944 року потрапити в „СС", треба було довго доводити своє „арійське походження", якого Роман Шухевич, звісно ж, не мав. Тоді дезінформатори закинули до ЗМІ версію, буцімто Роман Шухевич отримав військову нагороду з рук Гітлера. Дезінформаторам нагадали,

що з рук Гітлера військову нагороду отримав лише Гіммлер. Що ж до Головного командира УПА Романа Шухевича, то, згідно з інформацією Військового архіву Німеччини, котрий міститься в місті Фрайбурзі, Роман Шухевич взагалі не був нагороджений жодною німецькою нагородою.

Але дезінформаторам конче треба дискредитувати і генерала Шухевича, і УПА, і весь український національно-визвольний рух, і президента України Віктора Ющенка.

Тож вони вдалися до давньої чекістської провокації й розіграли „єврейську карту": одних звинуватили у винищенні євреїв, а інших–у „героїзації" тих, хто буцімто винищував. Прийом відомий: відвернути євреїв від українського національного відродження, відвернути і євреїв, і весь цивілізований світ від тих, хто хоче відродити справжню, українську Україну. Українську за духом своїм, за мовою своєю, за пам'яттю про своїх геніїв та героїв. Українську–для всіх у ній сущих, незалежно від етнічного походження.

Я шаную Росію Бориса Пастернака, Андрія Сахарова, Андрія та Арсенія Тарковських, Васілія Ґроссмана. Росія Путіна з Медведєвим мені чужа.

І насамкінець. 1942-43 років дружина Головного командира УПА Романа Шухевича пані Наталія Шухевич переховувала в себе єврейську дівчинку Іру Райхенберґ. Ґенерал Шухевич зробив дівчинці фальшивий паспорт на ім'я Ірини Рижко. Коли Ґестапо заарештувало пані Наталію Шухевич, дівчинку переправили до сиротинця при жіночому монастирі в селі Куликів, що на Львівщині. Там дівчинка пережила нацистську окупацію, пережила війну. Ось її фотографія. Типове єврейське обличчя. Торік Ірина Рижко померла в Києві. В цій залі перебуває її син Володимир.

3 листопада 2008

Заввага: цитати Проханова й Чуркіна в цій статті переложено на українську мову.

Мойсей Фішбейн–*визначний український поет і перекладач, лавреат премії імені Василя Стуса, член Українського Центру Міжнародного PEN-клубу та Національної спілки письменників України. Академік Іван Дзюба назвав його Поетом з Божої ласки. Про Мойсея Фішбейна пишуть світові енциклопедії. В Україні його нагороджено орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня й орденом Святого Рівноапостольного князя Володимира Великого III ступеня.*

Веселих Свят Різдва Христового

для всіх дивізійників і членів їхніх родин

від

УКРАЇНСЬКОГО БРАТСЬКОГО СОЮЗУ

бажає

Микола БОЙЧУК, Головний Радник

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року

Головній Управі Братства кол. Вояків 1-ої УД УНА, Крайовим Управам і Станицям, Братству „Броди-Лев", редакції і адміністрації „Вістей комбатанта", всім дивізійникам та їх родинам, комбатантам усіх українських збройних формацій та всій українській спільноті *бажає*

БРАТСТВО КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА в ЗСА

Станиця у Філядельфії, Па.

Веселих Свят Різдва Христового
та щасливого Нового Року

приятелям, знайомим
і всій дивізійній братії

бажає **Іванна МАЗУРОК з родиною**

Філядельфія, Па., ЗСА

З Різдвом Христовим
та Новим Роком

найщиріші побажання Веселих Свят
рідні, приятелям і знайомим

пересилає

ВІРА САВЧИН

Філядельфія, Па., ЗСА

ХВИЛЯ, ЩО ВИМИВАЄ ЛЮДЕЙ

І досі українці покидають свій рідний Український світ, знесилені й зневолені, опадаючи зів'ялим листям із дерева національного життя, чи то відлітаючи на чужину, чи передчасно лягаючи в рідну землю. „Га, така наша доля. Розсипаємося, як кленове листя...",– висловився І. Франко у 1907 році з приводу масового від'їзду українців за океан. Відтоді минуло сто років, а міґраційно-еміґраційні хвилі так само викидають наш люд на чужину.

Нині у світі, за різними даними, від 150 до 175 млн. людей (понад 3% населення плянети) проживають за межами країн свого походження. З них близько 70 млн.–міґранти. Участь українців у глобальних світових міґраційних процесах вражаюча: понад 45% нашого люду живе поза межами України. З них українські трудові міґранти становлять понад 10% (близько 8 млн., а в сезонний пік їхня чисельність збільшується майже удвічі) від загальної кількости міґрантів у світі. Це неофіційна інформація, яку офіційні речники занижують разів у 200; ми ж її отримуємо безпосередньо від людей, і вона, на наш погляд, є найдостовірнішим документом.

Частка українських еміґрантів і трудових міґрантів, відносно загальної чисельности українського соціюму, найвища в світі. Цей показник особливо тривожний на тлі депопуляції українського етносу–низької народжуваности й високої смертности. Нещодавно Інститут демографії оприлюднив дуже тривожні висновки: людей в Україні невпинно меншає й за кілька років стане до 35 млн.

Вже й зараз український етнічний соціюм, фактично, розділений надвоє: близько половини українців живе на своїй материковій території, а решта розпорошена за межами України. Причини різні, але головна–відсутність належної підтримки, захисту людей з боку України як держави. Людину позбавляють її основного права–права на працю.

Донедавна в українській еміґрації називали три хвилі переселенського руху: перша–з початку 70-х років XIX ст. до початку першої світової війни (1914)–економічна; друга–період між двома світовими війнами (1917-1939)–економічно-політична; третя–роки другої світової війни та повоєнний період–політична.

І ось у середині 90-х років XX ст. виникла четверта–новітня хвиля української трудової міґрації, яка переростає в еміґрацію.

Парадоксальність новітньої міґрації та еміґрації в тому, що коли перша хвиля масового переселення українців припала на добу нашої бездержавности, то четверта хвиля виникла в Українській державі.

Цю парадоксальність бачимо і в спільній причині першої й четвертої

еміґраційних хвиль–у соціяльно-економічній мотивації, у бідності, в неможливості реалізувати себе на Батьківщині. Виходить, майже нічого не змінилося в соціяльно-економічному становищі українців за 130 років.

Змінився тільки на гірше демографічний стан нашого суспільства. Якщо джерелом першої хвилі масової еміґрації був надлишок сільського населення (Україна тоді мала найвищий у Европі природний приріст населення через високу народжуваність), то зараз при катастрофічній депопуляції українського народу через низьку народжуваність і високу смертність, коли українське село, по суті, вимирає й рівень безробіття в ньому сягнув понад 80%, Україна перетворилася на постачальника за кордон висококваліфікованої й дешевої робочої сили. У березні 2004 року Комісія для боротьби з нелеґальною торгівлею українцями при Світовому Конґресі Українців оприлюднила на 48-ій сесії ООН заяву, де наголошено: „Україна є одним із найбільших джерел людей, які стають жертвами торгівлі".

Україна стала, по суті, країною-донором, бо з неї постачають світові, крім природних ресурсів, найцінніший національний ресурс–людей: від немовлят до дівчат на виданні, від різноробів до вчених. Тільки у зв'язку з виїздом науковців та висококваліфікованих спеціялістів втрати України становлять понад один мільярд ам. долярів на рік. А духовно-моральні втрати незліченні. Втрачаючи свій людський, духовно-інтелектуальний потенціял, Україна по суті інвестує неоціненний живий ресурс в економіку практично всіх розвинутих країн світу. Таким чином, ми на шкоду собі сприяємо цілеспрямованій політиці розвинутих країн із залучення висококваліфікованої робочої сили–живого капіталу за рахунок іміґрантів. Та переважна більшість освічених людей змушена виконувати некваліфіковану, низькооплачувану роботу, аби заробити собі на більш-менш забезпечене життя.

Найбільшою проблемою четвертої міґраційної хвилі, особливо нелеґальних міґрантів, є їхня правова незахищеність як з боку України, так і з боку країн їхнього перебування. А якщо врахувати масштаби цього явища, то можна осягнути всю глибину соціяльно-психологічних деформацій українських міґрантів за кордоном та їхніх сімей в Україні, а також катастрофічність демографічної ситуації в українському суспільстві загалом. Соціяльна структура нинішнього соціюму неповноцінна, бо український середній клас фактично формується за кордоном із трудових міґрантів.

І хоч основним позитивним наслідком української трудової міґрації називають додаткове спрямування в Україну значних фінансових потоків (за експертними оцінками, українські трудові міґранти інвестують в Україну близько 19 мільярдів євро на рік, з них тільки понад 150 тисяч моряків–2,5 млрд.), та ми втрачаємо найцінніше–своїх людей. Україна винародовлюєтся на очах, а утворений в нашому сус-

пільстві демографічний вакуум заповнюють іміґранти з країн зі стабільним природним приростом населення. Уявімо собі, що станеться з українською землею, яку слідом за українським людом, поспішають викинути на світове торжище владні чужоїди.

Внаслідок четвертої хвилі еміґрації Україна втратила і далі втрачає значний духовно-інтелектуальний, науковий, економічний, репродуктивний, генетичний потенціял, наслідком чого є демографічна криза українського суспільства.

Коли у XX столітті Українська нація була нацією депортованих, то в XXI сторіччі стала нацією міґрантів. Україна ще не подолала наслідків депортацій, а вже гибіє від новітнього винародовлення–знелюднення.

На жаль, нині жодна з державних структур офіційно не відстежує, тим паче не реґулює виїзду наших людей за кордон, не займається захистом їхніх прав та виявленням інших проблем трудової міґрації. Ця сфера, як і багато чого в нашій країні, перебуває в тіньовому віданні. Досі проблемами трудової міґрації займалися на державному рівні Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, а на громадському–українські громадські організації в Україні й за кордоном, які не так давно вперше зібралися на свій з'їзд.

Підтримати ініціятиву українських громадських організацій за кордоном та ВГО „Українська взаємодопомога" й створити міжнародну громадську організацію „Нова хвиля", завдання якої–об'єднати громадян України, які проживають за кордоном, з метою реалізації та захисту їхніх громадянських, професійних, соціяльних, економічних прав, підтримки фахових інтересів і профспілкової солідарности та сприяння їхньому поверненню в Україну. Це нове міжнародне громадське об'єднання враховує специфіку інтересів і потреб міґрантів та еміґрантів з України, відмінну від потреб та інтересів представників попередніх хвиль української еміґрації. „Нова хвиля" передбачає злагоджену взаємодію нової й старої еміґрації з метою утвердження світового українства як економічної, соціяльної, громадянсько-політичної сили у світі з високим міжнародним іміджем та його дієву участь у будівництві Української держави на правовій основі.

Держава зобов'язана нарешті виробити стратегію збереження свого найціннішого ресурсу–людей. Міґраційна політика України повинна убезпечити українське суспільство від потоків нелеґальної міґрації з третіх країн та ґарантувати своїм трудовим міґрантам правовий і соціяльний захист у країнах їхнього тимчасового перебування. Але головне–створити своїм громадянам належні соціяльно-економічні умови для гідного життя вдома та забезпечити повернення українців на Батьківщину, де так потрібні соціяльно активні громадяни й висококваліфіковані працівники.

Головне стратегічне завдання для Української держави–повернути

українців, передусім своїх громадян, на Батьківщину для відновлення на материковій території природнього людського ресурсу й повноцінної структури українського соціюму.

Необхідно розробити й прийняти Національну програму повернення українців в Україну. А для цього–розв'язати цілий комплекс соціяльно-економічних проблем і, передусім, відновити повноцінне сільськогосподарське й промислове виробництво. Адже нині рівень переробки сировини в Україні ледь сягає 60%. Невже владі в Україні вигідніше спродувати за кордон природні й людські ресурси, аніж відновити виробництво високоякісної продукції, якою традиційно славилась наша країна? Вона підніметься тільки солідарною силою середнього класу, який фактично формується за кордоном. Нині гостро постала необхідність започаткування загальнонаціонального проєкту ліквідації причин масової трудової іміґрації та повернення українців в Україну.

Вслухаймося в нагадування нашого великого духовного подвижника Пантелеймона Куліша: „Зовсім інша була б справа, якби ми єдиними устами і єдиним серцем трудилися над пробудженням суспільно-національної свідомости в Україні й поступалися б один одному в тому, що близьке нашому самолюбству, але шкідливе для успіху справи".

Олександер ШОКАЛО
голова ВГО „Українська взаємодопомога"
(За українську Україну)

ГРОШІ ВІД ЗАРОБІТЧАН

Заробітчани передають гроші своїм родинам постійно й різними шляхами–леґальними та напівлеґальними. Скільки насправді грошей вони передають в Україну–невідомо, офіційної статистики немає. З неофіційних даних можна послатися на оцінку заступника голови НБУ Андрія Ґайдуцького, який у тижневику „Дзеркало тижня" оприлюднив цифру 20 млрд. долярів на рік. За його словами, за кордоном перебуває майже 5 млн. українських громадян, які щомісяця пересилають в Україну по 360 долярів. І хоча сума й не вражає, однак цього цілком достатньо для безбідного існування їхніх родичів. Причому йдеться не лише про змогу купувати якісні продукти в Україні, а й, якщо все добре складається, автомобілі й житло.

Зауважимо, мова про середній розмір грошового переказу. Точних даних про рівень заробітку та кількість наших заробітчан немає, однак із різних джерел можна говорити, що найбільше їх у Росії (близько 2 млн.), Польщі (1 млн.), Італії (500 тис.), Греції (350 тис.) і Португалії (200 тис.) А от щодо заробітків, то найбільше отримують ті українці, яким пощастило дістатися далекої Ірляндії–3125 дол. на місяць, Швайцарії–2300 дол. Однак, там українців небагато. Щодо країн, де масово працюють наші співвітчизники, то найкраще вони заробляють в Італії–934 дол. на місяць, а найгірше–в Росії–371 дол.

Минуле

Данило КУЛИНЯК

ОСТАННІЙ ОТАМАН ЗАПОРОЗЬКОГО ВІЙСЬКА

Хто Калнишевський — борець чи жертва; царський сановник, котрий впав у немилість, чи мученик за кращу долю України?

Хто зна, чи існувала б нині Україна в сучасних межах, якби не послідовна подвижницька довготривала діяльність Петра Калнишевського. Як справедливо зазначає академік Богдан Сушинський, „продовж двох років після обрання Калнишевського отаманом, російські чиновники вперто вимірювали та описували землі козацтва. З якого б дива така увага та старанність? Все пояснювалося просто: описані землі, як правило, віддавали потім російським аристократам, відставним генералам та офіцерам, новоспеченим поміщикам.

Щоб якось зарадити справі, Калнишевський удається до геніального пляну: розсилає своїх гінців по українських губерніях, запрошуючи безземельне та малоземельне городове козацтво переселятися за пониззя Дніпра, на території січових паланок і в такий спосіб „залюднювати" правічні січові простори. Це було справді державницьке рішення, тільки так українські козаки могли врятувати свої землі від остаточної російської колонізації, а отже зберегти їх для України. І хоча ці заходи викликали нову хвилю незадоволення в Петербурзі („Как пасмєлі? Кто позволіл?!"), все ж тисячі українських сімей встигли перебратися на Запорожжя та під захистом козацьких полків поставити собі хутори, слободи і навіть невеличкі містечка.

За Петра Калнишевського у запорозьких землях стали швидко розвиватися засади громадянськості: стійка осілість, хліборобство, тваринництво і т. ін. Були й школи, які мали напівдуховний-напівсвітський характер: одна в самій Січі, інші в Межигірському й Самарському монастирях. А чорноморська торгівля і на Росію, і в Польщу йшла тільки через Запоріжжя.

У Запорозькому Коші була й свого роду письмова лічба, тобто збирання статистичних відомостей (у Західній Европі дійшли до цього кількома десятиліттями пізніше). У всьому общинному Запорозькому господарстві велася зразкова звітність під назвою „Секрети Запорозького війська".

Губернські міста і майже всі повітові та волосні міста і села Новоросійського краю виникли на місцях, де були поселення запорожців—їх сіл, зимівників, хуторів. Наскільки скоро тут степи стали полями, можна судити ось з чого: не більше ніж за двадцять років до падіння Січі кошовий Григорій Федоров на прізвисько Лантух писав до Петербурга, що в Запоріжжі годуватися нічим, бо воно хліба не сіє. Проте при падінні Січі в Запорозьких землях 1775 року, після того, як її кошовим десять років поспіль був Петро Калнишевський, на річках Самарі, Вовчій і по Орелі, та й в інших місцях уже були нескінченні хлібні поля з дорідним зерном, яке дарує тільки цілинний чорнозем, незліченні отари овець, череди худоби, табуни породистих коней. Ще в двадцятих роках дев'ятнадцятого століття колишні посполиті Запорозької Січі в Чернечині, в Пісчанці, згадуючи про таку швидку зміну в господарстві, казали: „Як був кошовий Лантух, нічого було класти в лантух, а як став Калниш, пішли і паляниця, і корж, і книш".

Петро Калнишевський, окрім суто економічних проблем, опікувався також і духовним життям, освітою. Він власним коштом спорудив з десяток церков на Роменщині, в Києві, на Запорожінні, робив їм щедрі дари. На землях „Вольностей Війська Запорозького" діяли церковнопарафіяльні школи при всіх шістнадцятьох церквах, було три спеціяльні школи підвищеного типу. При церквах же були й притулки для немічних, старих і хворих. Саме завдяки Петру Калнишевському на його батьківщині в Ромні 1770 року був відкритий „французький пансіон" для козацьких дітей—своєрідний ліцей, як нині сказали б, з поглибленим вивченням французької мови. В самій Січі була школа, де готували писарів військових канцелярій і паланкових старшин—такий собі запорозький вищий навчальний заклад. Була на Запоріжжі і школа „вокальної музики та церковного співу". У всіх козацьких школах джури вивчали не лише освітні дисципліни та Святе Письмо, а й передусім військову справу, набували фізичного гарту. Більшість запорожців були освіченими людьми, багато хто з них мав за плечима навчання в Києво-Могилянській академії та інших тогочасних учбових закладах.

При в'їзді в стародавнє місто Ромен впадає в око пам'ятний знак на Покровській горі, присвячений Петру Калнишевському. Його спорудили влітку 1991 року на честь 300-ліття з дня народження цього „козацького батька" на місці, де стояла до 1908 року велична Покровська церква, збудована його коштом. А за кілька кілометрів, у рідному селі Пустовітівці височить величний пам'ятник. Тут він збудував церкву Святої Трійці.

В Роменському краєзнавчому музеї зберігається коштовне Євангеліє, яке Петро Калнишевський подарував церкві свого рідного села. Свого часу цей витвір коштував 600 карбованців золотом (для порів-

няння: за коня давали не більше п'яти). Виготовив його київський майстер Іван Равич. На оправу, довжина якої більш як півметра, ширина 32 сантиметри, товщина–10, пішло понад пуд срібла.

За сімдесят років бурхливого, сповненого небезпек козацького життя Петро Калнишевський став видатним політиком і воєначальником свого часу, пройшовши довгий шлях від козацького джури, молодика, до кошового отамана, „батька" синів „плодовитої матки козацької". Його заслуги, авторитет згодом мусила визнати й цариця, яка оголосила подяку війську Запорозькому за доблесть у російсько-турецькій війні, а самого кошового Калнишевського нагородила золотою медаллю з діямантами.

Вперше кошовим отаманом Петро Калнишевський став 1762 року і був на цій посаді менше року. У вересні 1762 року разом з військовим писарем січовим Іваном Глобою він зустрічався в Москві з царицею Катериною II. Тоді ж Іван Глоба при коронуванні цариці виголосив блискучу промову, яка їй дуже сподобалася.

А Петро Калнишевський мабуть тоді не дуже заімпонував цариці, бо з посади кошового отамана його усунули. Слід зауважити, що 1753 і 1756 року царський уряд скасовував вибори на Січі й відтоді кошового та інших керівних осіб обирали, як правило, не на загальновійськових радах, як раніше, а на обмежених кількісно й якісно сходках старшини, де здебільшого затверджувалися рекомендовані царицею та її представниками кандидатури. Але ці царські закони козацтво почасти ігнорувало й обрало Петра Калнишевського в січні 1765 року, всупереч царській волі, знову кошовим отаманом. Та з огляду на очікувану війну з Туреччиною (царська Росія тоді пробивалася до Чорного моря), в якій українському козацтву відводилася чи не вирішальна роль, цариця Катерина II примирилася з самовільним обранням Петра Калнишевського кошовим і, змінивши на якийсь час гнів на милість, визнала його на цій посаді. Так Петро Калниш став кошовим вдруге й остаточно–аж до зруйнування Січі, тобто на десять років підряд, „чого зроду-віку" не було.

На кінець свого існування Запоріжжя опинилося у вкрай складному становищі: землі постійно захоплювали російські вельможі та поміщики, їх роздавали колоністам, що спричиняло постійні суперечки і сутички. Непевність, тривожність свого існування зрозуміло й козацтво–це й було однією з причин незвичайного для Запоріжжя багаторічного отаманства Калнишевського.

У маніфесті Катерини II від 3 серпня 1775 року про зруйнування Запорозької Січі серед переліку багатьох царських „звинувачень" прямо вказано, що „заводя собственное хлебопашество, розторгали они тем самое основание зависимости их от Престола Нашего..." Це було головне звинувачення на адресу кошового.

На початку червня 1775 року величезне військо під командуванням генерал-поручника Петра Текелія рушило в напрямі Запорозької Січі. Виходець із сербського дворянського роду, колишній австрійський офіцер Петро Аврамович Текелій був типовим „ландскнехтом". Йому й доручила цариця проведення цієї операції. Понад 100 тисяч чоловік налічувалося в підпорядкованих йому піхотних, тринадцяти донських козацьких, восьми кіннотних регулярних полках, двадцяти гусарських і сімнадцяти пікінерських ескадронах, які п'ятьма колонами з різних боків таємно наближалися до Січі. В ніч на 4 червня (17 червня за новим стилем) 1775 року царські війська оточили останню Запорозьку Січ–невелике укріплене містечко, де були одна велика церква, 38 великих будівель–так званих „куренів", 500 козацьких майстрових і торгових будинків. Момент нападу було вибрано вдало–на той час у Січі перебувало лише кількасот душ, решта розбрелися по зимівниках, паланках, промислах, дехто подався на „городи", в Гетьманщину провідати близьких після тривалої кривавої війни.

Про що думав 84-річний кошовий Петро Калниш, дивлячись з валу січової фортеці на царські війська, що заповнили весь прилеглий степ аж до обрію?

Безперечно, він розумів приреченість будь-якого опору навалі царських військ за такої ситуації–надто нерівними були сили: сотня москалів на одного запорожця. Безглузде кровопролиття з наступним кривавим масовим терором–і годі чекати пощади... Якщо ж здатися добровільно, то залишаться хоч якісь шанси на компроміс.

Петро Калнишевський і січова старшина здали російським військам Січ без бою. Загарбники пограбували військову скарбницю, вивезли із сховищ зброю з припасами, архів Коша Запорозького (на слід якого випадково натрапили майже через 60 років; він досі не опублікований). Понад п'ять тисяч запорожців після зруйнування Січі втекли за Дунай і заснували там Задунайську Січ.

А що ж сталося з Петром Калнишевським? Він, разом із своїм найближчим оточенням, був заарештований, а їхнє майно описане й конфісковано.

8 червня 1776 року уряд повідомив Синод про рішення цариці й наказав: оголосивши Калнишевському із соратниками указ, негайно відправити Калнишевського в Соловецький, Глобу–в Туруханський, Головатого–в Тобольський монастирі „під найсуворішим наглядом від одного місця до другого військових команд".

25 червня 1776 року конвой із семи чоловік повіз Калнишевського з Москви до Архангельська. Вони прибули туди 11 липня 1776 року і, найнявши за двадцять карбованців судно в купця Вороніхіна, переправилися на Соловки разом з додатковою охороною–сержантом і трьома рядовими, яких призначив архангельський губернатор Є.

Головцин для посилення нагляду за в'язнем. Отже, Петра Калнишевського охороняло в морському плаванні, крім екіпажу, десять військовослужбовців царської армії.

30 липня 1776-го настоятель Соловецького монастиря Досифей доповів у Синод, що напередодні він прийняв арештанта Калнишевського для утримання його згідно з царським указом. Тут, у нелюдських умовах, судилося останньому кошовому пробути 27 років. Історик М. Колчин, який у 1880-х роках був монастирським фельдшером, так описує камеру цього в'язня: „Перед нами маленькі, аршинів зо два (1 аршин – 71 см) двері з крихітним віконечком посередині: двері ці ведуть до житла в'язня, куди ми й входимо. Воно має форму лежачого урізаного конуса з цегли завдовжки аршинів з чотири, завширшки сажень, висота при вході три аршини, у вузькому кінці–півтора. При вході поруч ми бачимо лаву–ложе для в'язня... На другому боці–залишки розламаної печі. Стіни... сирі, плісняві, повітря затхле, сперте. У вузькому кінці кімнати–маленьке віконце вершків із шість у квадраті, промінь світла, наче крадькома, через три рами і двоє грат тьмяно освітлює цей страшний каземат. При такому світлі читати можна було тільки в найсвітліші дні. Та й то з великими напруженням зору. Якщо ув'язнений пробував подивитися крізь це вікно на світ божий, то його погляду відкривалося лише кладовище, що знаходиться перед вікном. Тому, хто пробуде близько півгодини в задушливій атмосфері каземату, стає душно, кров приливає до голови, з'являється якесь безмежне відчуття страху".

Лише указом нового царя Олександра І від 2 квітня 1801 року Петру Калнишевському було „даровано прощення" і надано право обрати собі місце проживання на свободі за власним бажанням. 110-літній в'язень, котрий за 25 років перебування в одиночках, як твердять перекази, осліп, нарешті став вільний.

Але він не втратив розуму. 7 червня 1801 року Петро Калнишевський у листі архангельському губернатору Мезенцеву не без іронії дякує за звільнення і просить дозволити йому „во обителі сій чекати зі спокійним духом кінця свого життя, що наближається, бо за 25 років перебування в тюрмі він до монастиря цілком звик, а свободою і тут насолоджується повною мірою". Мовляв, коли вся країна стала тюрмою, то чи варто шукати волю за межами Соловків. Єдине прохання висловив він у цьому листі до Мезенцева: щоб дожити „залишок днів безбідно", хай йому залишать те ж арештантське утримання–по одному карбованцю на день, що цар і дозволив.

Восени 1803 року Калнишевського не стало. Перед Преображенським Собором Соловецького Кремля, на сірій ґранітній плиті вибито святенницьку епітафію: „Тут поховано тіло в Бозі почилого кошового колишнього Запорозької грізної Січі козаків отамана Петра Кални-

шевського, засланого в сію обитель за височайшим повелінням 1776 року на спокуту. Він у 1801 році за височайщим же повелінням знову був звільнений, але вже сам не побажав залишити обитель, в коїй знайшов душевний спокій смиренного християнина, щиро визнавши свої провини. Помер 1803 року, жовтня 31 дня, в суботу, 112 літ від роду, смертю благочестивою, доброю".

...На одному із Соловецьких островів є гора Голгофа. Зловісно-пророча назва... Починаючи з 1550-х років у Соловецькому монастирі пожирала свої жертви найдревніша і найсуворіша тюрма для державних злочинців, яка вже в 20-х роках минулого століття, за Радянської влади, виросла до „ракової пухлини"–Соловецьких таборів особливого призначення, швидко розпустивши метастази по всій країні. Вже не одна гора, а всі Соловецькі острови стали Голгофою, Соловецький архіпелаг розрісся до зловісного „Архіпелагу ГУЛАГ". Майже дві тисячі років тому в Палестині на горі Голгофа розіп'яли Ісуса Христа. Понад 200 років тому на соловецькій Голгофі в Росії протягом чверті століття–українського мученика Петра Калнишевського. І лише тепер, вже в незалежній Україні ми вшанували його світлу пам'ять.

Військо України
webmaster@mil.gov.ua

Петро ГРИЦАК

ЧИ ЦЕ БУЛИ ТІЛЬКИ ВИПАДКИ ЧИ ПОЛІТИЧНІ ВБИВСТВА?

Ген. В. Сікорський

Відомо, що в кожній війні трапляються вагомі у своїх наслідках моменти, деталі яких не є цілком ясні та які нераз ще дискутуються роками. Наприклад, тепер минає 65 років від смерти відомого польського генерала Владислава Сікорського, офіціяльно в летунській катастрофі англійського військового літака.* Тепер у Польщі є впливові, близькі до влади кола, які хочуть доказати, що Сікорський не згинув у катастрофі, а це міг бути інсценізований випадок. Ґенерал був застрелений чи задушений. Щоб ствердити дійсну причину смерти, хочуть офіціяльно знову ексгумувати тіло генерала, який 15 років тому був перепохований у Польщі, без докладної автопсії.

Убивство було ніби зааранжоване, щоб залагодити певні напруження між Альянтами, які виникли зараз після відкриття у квітні 1943 року поховань розстріляних польських старшин у Катині. Відомо, що пілот цього літака, чех, врятувався, хоча згинуло 10 осіб. Тоді мілітарна позиція Гітлера була сильна, й британський прем'єр-міністер В. Черчіль міг побоюватися, що Сталін може заключити з Німеччиною сепаратний мир, тому треба було усунути, в першу чергу, невигідного для гармонійної співпраці з СРСР генерала Сікорського. Щоб не допустити, за всяку ціну, до повторення пакту Ріббентропа-Молотова з 1939 року! Зрештою, генерал Сікорський мав також багато особистих ворогів серед поляків, де панувала жорстка боротьба за владу. Польський часопис *Нови Дзеннік* натякає на те, що він згинув саме з рук поляків, заанґажованих англійською розвідкою. Як безпосередню причину катастрофи подано, що як літак піднімався, „якийсь наплечник не був добре закріплений, і заблокував вертикальну контролю лету літака", що, зрештою, відкидає у своїх споминах польський спеціяліст аеронавтики А. Бобковський. Одначе, докладної автопсії тіла не було проведено. А спостереження осіб, які бачили тіло генерала зараз після випадку, є різні.[1] „Мав рани чола, ока і носа, з правої сторони", чи „мав

* Це був американський бомбовіз B-24, перебудований для транспортації високих урядових осіб.

рану в чолі"–тобто могла бути від пострілу. Докладне дослідження, яке було заряджене при його перепохованні в Польщі, не виконано. Тому частково в теперішній боротьбі за владу, таємниця смерти генерала мала б врешті бути вияснена. [2]

Для нас справа Сікорського тим цікава, що він мав би бути українського походження. Автор собі пригадує, що в домі шкільного товариша, Романа Микити, в Пикуличах біля Перемишля, побачив портрет генерала на почесному місці на стіні. –„Бо це близький член нашої родини"–почув пояснення.

Насувається на думку дещо загадкова смерть відомого американського генерала Джорджа Паттона, який перейшов на фронті не одну небезпеку, одначе, офіціяльно згинув у автомобільному випадку від зудару з американською вантажівкою в грудні 1945 року, після того як виринули певні різниці у поглядах щодо застосування політики американців в окупованій Німеччині та публічних заяв ген. Паттона. Він тоді займав важливі пости в адміністрації і його погляди привертали велику увагу на його інтерпретацію.[3] А особливо „політично некоректні" неприхильні завваги щодо СРСР та росіян, які ще рахувалися (восени 1945 р.) цінними союзниками Америки, подібно як Ізраїль сьогодні.

Генерал Ейзенговер (зліва) і генерал Паттон.

Відомо, що ген. Паттон зробив успішний, леґендарний, можна б сказати, удар у серце Німеччини вкінці війни. Щоб себе не обтяжувати охороною полонених, він їх масово відпускав на волю. Тим самим німці почали щоразу менше боронитися. Це викликало велике незадоволення вищого військового командування й американських політиків, які настоювали на скрупулятному виконуванні т. зв. „Пляну Морґентава" та з ним пов'язане жорстоке трактування німецьких полонених. Це під покришкою окупаційного закону JCS 1067.

Тепер появилися заяви осіб пов'язаних із колишнім Урядом стратегічної оборони (OSS підчас 2-ої світової війни), що ген. Паттон був убитий на наказ вищих військових чиновників. Хоч в автомобільному випадку був тільки поранений, помер пізніше у шпиталі після ін'єкції. Так, зрештою, думала дружина генерала, яка була прилетіла до шпиталю з Америки, хоч його син, теж генерал у відставці, не вірить що це

було вбивство. Одначе політика Альянтів відносно трактування окупованої Німеччини була поділена, а ген. Паттон належав до меншости, переконанням яких було те, що СРСР стане новою небезпекою для Америки. Більшість була за докладним виконуванням зобов'язань, прийнятих США в Ялті й Потсдамі , і їм ген. Паттон стояв на заваді.

Це відносилося особливо до трактування людей, які через збіг обставин опинилися в окупованій Німеччині: військовополонені, примусово переселені (депортовані), та втікачі, скорочено по-французьки–„ПДР". За винятком французької окупаційної зони, вони були залучені під категорію „переміщених осіб"–„ДП". До них треба додати певне число чужинецьких студентів, які студіювали в німецьких університетах підчас війни. Всі вони, з незначними винятками, підлягали примусовій репатріяції аж до січня 1946 року, коли примусову репатріяцію (на великий спротив СРСР) скасовано на спеціяльній сесії Об'єднаних Націй. Одначе, проросійська політика Альянтів, проти якої ген. Паттон виступав, продовжувался до 1947 р. Це діялося через проросійське наставлення деяких членів уряду в Америці та через діяльність пробільшовицьких аґентів (Філбі, Бирґес, Маклін) в Англії.

Зараз по закінченні воєнних дій деякі заходи американської окупаціної влади не були цілком згідні з міжнародними законами, зате були поблажливими й прихильними до СРСР та росіян, що з'ясовував у своїй, на той час, „політично некоректній" риториці ген. Паттон.[3] Вінстон Черчілль старався утримувати окуповану Европу в стані „безперервного кипіння" піддержкою різних рухів опору. Мав зв'язок з німецькими опозиційними колами, а бомба, вжита в атентаті на Гітлера 20 липня 1944 року, була англійського виробу. Тому серед поляків є сьогодні голоси, щоб справу смерти ген. В. Сікорського перевірити ще раз.[2]

Справа ген. Сікорського не втихає. Додаток до *Новеґо Дзєнніка* (8 серпня 2008) подає опінію колишнього професора історії А. М. Цєнцяли, що офіціяльно уряди Великої Британії та США не визнавали вини СРСР у катинському вбивстві польських офіцерів аж до офіціяльної деклярації Ґорбачова у тій справі 13 квітня 1990 року. В минулому так само був натиск на ген. Сікорського, щоб він у справі Катиню оскаржив німців. Не зважаючи на факт, що ту справу розглянув американський Конґрес у 1952 році і виніс позитивне рішення. Це все „щоб в ніякому разі не псувати відносин із СРСР".*

Спеціяльне погане трактування переміщених осіб (ДП) чи втікачів мало місце в американській окупаційній зоні. Їх уважано за правдоподібних воєнних злочинців чи за підозрілих симпатиків нацистського режиму. Проводилися спроби примусової репатріяції „діпістів". Військо оточувало табір „діпістів" та пробувало силою забирати мужчин

* Професор Н. Дейвіс, англійський історик, є проти ексгумації, бо це все ще буде засекречене на 35 років (*Н. Дз.*, 10 вересня 2008).

та жінок на вантажівки, щоб їх віддати більшовикам. В тих акціях бували вбиті та ранені. Після кількох таких спроб ті акції було припинено, проте продовжувалися ще роками по таборах чистки, т. зв. „скрінінґи", а тих, що в них „щось не те" знайшли, попросту викидано на вулицю.

В новіших часах (XIX-XX ст.) була тенденція вважати війну як конфлікт між урядами воюючих країв та залишати цивільне населення у спокою, не втягуючи його у війну як безпосередніх ворогів. Зате, в час 1945-1947, згідно закону JCS 1067, що був проти т. зв. „фратернізації"– безпосереднього спілкування з цивільним населенням під окупацією, яке мало бути у формі „наказування", підкреслюючи, що це тільки окупація, а не „визволення". Можливо і це був наслідок певної традиції американської армії, яка почалася від безпосереднього конфлікту з місцевим (тубильним) населенням, де йшлося про повне знищення індіян або їх переселення до „резервацій".

Тенденція до такого трактування противника продовжувалася (до певного ступеня) у війні за незалежність, а потім у громадянській війні, повній жорстокостей супроти цивільного населення. Відомий є „марш до моря" у 1864 році від Атланти до Атлантичного океану, під проводом ген. Шермана, який одверто говорив: „Війна є пеклом (war is hell)", спрямований у великій мірі супроти цивільного населення на території, через котру проходив той марш. Він був стратегічно дуже важливий, та в основному причинився до остаточної перемоги Півночі США. Ті справи були у 50-их роках одверто критиковані в Європі, як свого роду пояснення американської політики в їхній зоні окупації Німеччини.

Використана література:

1. Т. Ляховіч: „Tajemnica grobu gen. Sikorskiego" (культ. додаток), 29 липня 2008, *Нови Дзеннік*.
2. Т. А. Кісєлєвскі: „Miedzy Churchillem a Stalinem" (культ. додаток), 1 серпня 2008. *Нови Дзеннік*.
3. Joaquin Bochaca: „The Strange Circumstances Around Patton's Death & Morgan's Firing", *The Barnes Review*, July–August 2008, pp. 41-43.
4. Там само: Даґлес Базата (колишній член OSS), сказав перед численною промінентною авдиторією в готелі „Гілтон" у Вашінґтоні, 25 вересня 1967: „Через різні політичні причини, багато із високопоставлених осіб ненавиділо Паттона... вони бажали, щоб його вбили... інший член OSS сказав мені, що він це виконав".

* * *

Якщо ми хочемо, щоб нас шанували інші, ми повинні навчитися поважати самі себе.

Павло Загребельний, письменник

Григорій ПУСТОВІТ,
голова Луцької міської організації
Спілки офіцерів України.

ПРАВДА ПРО ДИВІЗІЇ СС

На сьогодні фабрикується багато спекуляцій навколо дивізії СС „Галичина", співпраці українців із німецькими фашистами, того, що колабораціонізм–ледь не вроджена риса українців. Та вся біда в тому, що ми дуже погано знаємо як власну історію, так і історію інших народів. Знання ж це відкриває очі та значно звужує інформаційне поле для спекуляцій…

I. Колабораціонізм

Так, і у нас є сторінки історії, пишатися якими не можна. Але їх треба знати, щоб зрозуміти. Бо якщо ми, сучасні українці, не зрозуміємо українців, що жили і діяли в ті часи, то їх тоді узагалі ніхто у світі не зрозуміє, а нас не поважатиме. Нам потрібно позбавлятися від нав'язуваного ззовні комплексу вини та реально й об'єктивно, ні на кого не озираючись, давати оцінку своєму минулому. До того ж–перед ким ми повинні виправдовуватися? Перед німцями, французами, італійцями, австрійцями, норвежцями? Чи, може, перед росіянами?

Про росіян і народи колишнього СРСР ми поведемо мову пізніше, наразі ж поговоримо про колабораціонізм европейських та інших народів. Сам термін пішов від французького слова „співпраця", саме так французи назвали співпрацю своїх громадян із фашистською окупаційною владою в роки Другої світової війни. Вони тісно співпрацювали з нацистами і на рівні уряду маршала Петена, що тоді розташовувався у Віші, і на інших рівнях. Французи створили 33-ю ґренадерську дивізію СС „Шарлемань" (33. Waffen-Grenadier-Division der SS "Charlemagne"), яка активно воювала плечем до плеча з нацистами. То, може, нам перед співвітчизниками „шарлеманців" треба виправдовуватися? Чи, може, хтось бачив, що норвежці на кожному кроці просять вибачення за співпрацю з фашистами колабораційної влади Квіслінґа чи за дії дивізії СС „Норлянд"? Вони не пишаються цією сторінкою своєї історії, але й не посипають на кожному кроці голову попелом. Вони їй дали оцінку самс перед собою, а не перед іншими, самс для себе, а не для інших. І їм із нею жити, а не, приміром, італійцям, румунам, болгарам, угорцям чи японцям, чиї уряди були союзними для нацистів і чиї війська воювали на фронтах Другої світової спільно з гітлерівцями. Це, до речі, саме італійці дали світові слова „фашизм" та „фашисти".

„Фашистами" у Давньому Римі називали леґіонерів, які задля захисту від мечів ворога навколо рук намотували в'язанки коротких паличок-„фашів", які виконували функції щита. Італійці „фашистами"

почали називати вояків Муссоліні, а радянська пропаганда так уже охрестила й німців, бо ж не націонал-СОЦІЯЛІСТАМИ їх називати, як вони самі себе йменували. Слово „соціяліст" усе ж було дуже вже дороге для радянських пропаґандистів, щоб ділитися ним із якимись там гітлерівцями, та й люди могли побачити дуже багато спільного між двома соціялізмами. Через те німецькі націонал-соціялісти й стали фашистами. Співпраця з нацистами властива була фактично всім, навіть німецьким комуністам, чиїм передвиборним гаслом було: „Краще з нацистами, ніж із соціял-демократами"...

Поговоримо про іноземні дивізії СС та інші форми співпраці з нацистами. Фактично однією з перших упала перед фашистами Чехословаччина, чий президент доктор Бенеш у 1934 році заявляв про наше Закарпаття: „Ця частина Чехословацької республіки належить і буде належати нам". Щоправда, в майбутньому не так станеться, як йому гадалося, але це буде потім. Після окупації Чехословаччини у період першої Словацької республіки у 1938 році одна з половинок Чехословаччини, а саме Словаччина, присягнула на вірність гітлерівській Німеччині.

Польща Німеччині не присягала, але коли випала нагода спільно з нацистами розтерзати Чехословаччину, то тут наші сусіди проявили себе у повній красі. Поляки накинулись на Чехію „з ненажерливістю гієни"–як писав Черчілль. Польща кинулася грабувати Чехословаччину так жваво, що німці вимушені були вживати заходів, щоб уберегти від поляків свою частку чеської здобичі. Як писав Кайтель у „Роздумах перед смертю", чехи ще не встигли підписати з німцями угоду про передачу Судет, а „з настанням темноти ще ввечорі 14 березня особистий полк СС Гітлера увійшов у Моравсько-Остравський виступ, щоб наперед убезпечити витковицькі металургійні заводи від захоплення поляками". Так що й поляки мали свій „пакт Молотова-Ріббентропа".

Вірними союзниками нацистів проявили себе й хорвати. Мілан Мартич, президент республіки Сербська Країна, писав: „Хорвати-усташі знищили під час Другої світової війни 700 000 сербів у концентраційному таборі Ясенова". І це лише одна з багатьох сторінок кривавої сербсько-хорватської історії. З хорватів і боснійців складалася 13-та гірська дивізія СС „Ґанджар" (13. Waffen-Gebirgs-Division der SS "Handschar"), і чисто з хорватів–23-тя гірська ваффен-дивізія СС „Кама" (23.Waffen-Gebirgs-Division der SS Kama). Свої дивізії СС мали й сусіди Хорватії–Албанія: 21-та гірська дивізія СС „Скандербеґ" (21. Waffen-Gebirgs-Division der SS "Skanderbeg") та Боснія.

У 1940 році з голляндців і датчан німці створили 5 SS Panzerdivision Wiking–5-ту танкову дивізію СС „Вікінг", у складі якої на території СРСР воював кат Аушвіца Йозеф Менгеле, а у 1942 році зі скандинавів

створили 11 SS Freiwilligen Panzerdivision Nordland–11-ту танкову дивізію СС „Норлянд", у склад якої входили: норвезький леґіон СС (Norske Legion), фінський леґіон СС (Finnische Legion) та добровольчий корпус СС „Данмарк" (Frikorps Danmark, Данія).

Були створені також дві бельгійські дивізії: 27-ма добровольча ґренадерська дивізія СС „Лянгемарк" (27.SS-Freiwilligen-Grenadier-Division Langemarck) та 28-ма добровольча ґренадерська дивізія СС „Валлонія" (28.SS-Freiwilligen-Grenadier-Division Wallonien), якою командував Леон Деґрель. Це про нього Гітлер казав: „Якби у мене був син, я хотів би, щоб він був схожий на Деґреля". З голляндців складались 23-тя добровольча танково-ґренадерська дивізія СС „Недерлянд" (23.SS-Freiwilligen-Panzergrenadier-Division "Nederland") та 34-та добровольча ґренадерська бриґада СС „Ляндсторм Недерлянд".

На боці німців діяли сім (!) угорських дивізій СС: 18-та добровольча танково-ґренадерська дивізія СС „Ґорст Вессель" (18. SS-Freiwilligen-Panzergrenadier-Division "Horst Wessel"), 22-га добровольча кавалерійська дивізія СС „Марія Терезія" (22.SS-Freiwilligen-Kavallerie-Division "Maria Theresia"), 25-та ваффен-ґренадерська дивізія СС „Ґуньяді" (25.Waffen-Grenadier-Division der SS Hunyadi), 26-та ваффен-ґренадерська дивізія СС (26.Waffen-Grenadier-Division der SS) та 37-ма добровольча кавалерійська дивізія СС „Люцов" (37. SS – Freiwilligen–Kavallerie–Division "Lutzow").

Італійці воювали у складі 24-ї гірської (карстової) ваффен-дивізії СС (24.Waffen-Gebirgs-(Karstjeger)-Division der SS), 29-ї ваффен-ґренадерської дивізії СС „Італія" (29.Waffen-Grenadier-Division der SS) та 31-ї добровольчої ґренадерської дивізії СС (31.SS-Freiwilligen-Grenadier-Division). Словаки воювали у „Швидкій дивізії".

Радянські війська при взятті Берліна у 1945 році з подивом побачили велику кількість трупів тибетців в уніформі СС. Навіть так. Тільки у Ваффен СС було 20 іноземних дивізій. Іноземна частина військ СС уже на 22 червня 1941 року налічувала понад 400 тисяч осіб.

Про співпрацю з фашистами яскраво говорить національний склад військовополонених (звертаю увагу, що не просто полонених, а військовополонених), захоплених Радянським Союзом у Другій світовій війні:

Національність військовополонених (загальна кількість осіб):

німці — 2389560	італійці — 48957
японці — 639635	французи – 23136
угорці — 513 767	юґослави — 21822
румуни — 187370	молдовани — 14129
австрійці — 156682	китайці — 12 928
чехи та словаки — 69977	жиди — 10173
поляки — 60280	корейці — 7785

голляндці — 4729	данці — 457
монголи — 3608	еспанці — 452
фіни — 2377	цигани — 383
бельгійці — 2010	норвежці — 101
люксембуржці — 1652	шведи — 72

Під час облоги Ленінграда виявилося, що у фінській армії, яка брала в цьому найбезпосереднішу участь, служило не менш ніж 300 не те що євреїв, а віруючих іудеїв! Усім їм була надана можливість відправляти свої релігійні обряди, для чого неподалік від лінії фронту в розбірному фінському будиночку обладнали похідну синагогу. Обрізані фінські хлопці воювали за майбутнє торжество Третього Райху та Великої Фінляндії до самого Архангельська не гірше, ніж солдати вермахту. Двоє з них–майор Лео Скурник та унтер-офіцер Соломон Клясс –були навіть представлені німецьким командуванням до найвищої німецької нагороди–Залізного Хреста 1 класу!

У складі гітлерівської армії, на думку дослідників цієї теми, воювало не менш ніж 150 тисяч жидівських солдатів і офіцерів, із них 15 генералів та понад 20 полковників. У січні 1941 року провідна Національна воєнна організація сіоністів „Іргун цваї леумі" звернулась у німецьке МЗС із листом, у якому говорилося: „Національна воєнна організація у Палестині висловлює готовність взяти активну участь у війні на боці Німеччини". Копію цього документу виявили після війни в архівах німецького посольства в Анкарі–у фондах воєнно-морського аташе, який очолював створену адміралом Канарісом „Воєнну організацію Близький Схід". Про цей же документ згадує у своїх мемуарах „Моє життя – службове відрядження" гітлерівський дипломат Отто фон Ґентіґ. Щоправда, воєнний союз не склався, але терористичну боротьбу проти ворогів нацистів–англійців–сіоністи все ж розгорнули (вибух у готелі „Цар Давид" із британськими офіцерами у 1944 році).

Туреччину теж не оминула співпраця з Німеччиною. В обмін на участь Туреччини в аґресії проти СРСР Франц фон Папен пообіцяв віддати туркам території на Кавказі та Кримський півострів. Внаслідок 18 червня 1941 р. між Німеччиною і Туреччиною був підписаний договір про дружбу.

Та й США не були осторонь процесу співпраці з гітлерівською Німеччиною. Американський посол у Німеччині Доде у 1936 році повідомляв, що фінансова група Рокфеллера „Стандард Ойл", „Діллон" та ін„мають у Німеччині феноменальний бізнес". Тільки у 1941 р. американці інвестували у німецьку промисловість 475 мільйонів долярів. Майже всю війну німецькі підводні човни, що топили американські кораблі, заправлялись на Канарах пальним, яке постачала туди американська „Стандард Ойл".

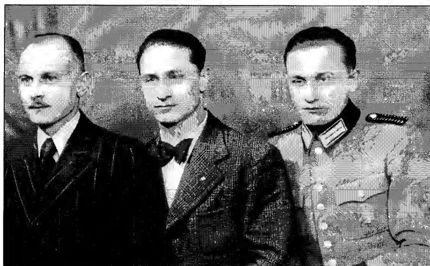
Союзна авіація не бомбила Кобурґ і Нюрнберґ, де мала свої підприємства корпорація „АЕГ", а це електротехніка для вермахту і

люфтваффе. Зате бомбили Дрезден, позбавлений военних об'єктів. Банк Рокфеллера „Чейз нешнл", а також банк Морґана всю війну зберігали відділення в окупованому Парижі й вели активну співпрацю з „Райхсбанком". Члени правління Банку міжнародних розрахунків вільно перетинали кордони ворогуючих европейських держав. У Франції вантажівки вермахту збирались на місцевих заводах Форда за вказівкою штаб-квартири цієї компанії у Мічиґані. Кулькові підшипники нацисти отримували з США через латиноамериканські країни.

Стає очевидним, що Европа та США співпрацювали з нацистською Німеччиною, і співпрацювали з розмахом, хоч як би вони зараз не прагнули це приховати. Співпрацею з німцями вони захищали себе і свої національні інтереси. У всій Европі вояки „ваффен-СС" та інших підрозділів, що воювали пліч-о-пліч із нацистами, визнані учасниками війни, отримують від своїх держав певну підтримку, бо на Заході чітко відокремлюють людину від політики. В Европі, як і у всьому світі, засуджують політику і політиків, але не людей–жертв цієї політики, а вояки „ваффен-СС" якраз і є жертвами великої політики того часу. Так-от, у цивілізованому світі засуджують злочинців, а у нас–жертв.

Але на цьому зупинятися не будемо. Бо це лише перший крок до розуміння такого явища в нашій історії, як дивізія СС „Галичина".

„Волинська правда"

Єдина на Украні, а можливо і в світі світлина, де вояк з „Нахтіґалю" у парадному мундирі з відзнакою. Це Іван Вонсуль з Коломиї з братами. Лютий 1942 року. Відзнака зберігається у Юрія Тимошенка і має No 1316.

РОСІЯ СУТТЄВО ЗБІЛЬШУЄ ВИТРАТИ НА АРМІЮ

У 2009 році Росія має намір витратити на свої військові потреби 50 мільярдів долярів, тим самим збільшити витрати на 23%, що складе близько 3% загальносвітових військових витрат (приблизно 1,3 трильйона долярів).

Мілітаристичний бюджет наступного року в Москві пояснюють необхідністю модернізації армії та переходом на контрактну службу. Частина коштів піде на впровадження нових видів озброєнь–стратегічної ракети наземного базування Тополь-М, зенітно-ракетної системи З-400, оперативно-тактичного ракетного комплексу Іскандер. Значні суми підуть на ремонт військової техніки та на серійне виробництво перспективних зразків зброї і техніки, а також прийняття їх на озброєння. Уже 2008 р. у склад морських стратегічних ядерних сил Росії введено новий підводний човен з ракетним комплексом „Булава". До 2015 року в лад плянується ввести ще кілька таких човнів.

У Кремлі підкреслили, що ріст державних витрат на оборону не пов'язаний з подіями у Південній Осетії і Грузії, але збройний конфлікт на Кавказі збільшить навантаження на бюджет.

За даними Стокгольмського міжнародного інституту досліджень проблем миру (SIPRI), в останні роки Росія нарощує військовий бюджет швидше інших країн. Частка її військових витрат у Східній Европі склала 86% за останні п'ять років.

Разом з тим, витрати на російську армію приблизно в 10 разів менші, ніж у Сполучених Штатах, які складають половину загальносвітових і перевищують 600 мільярдів у рік.

* * *

Росія і США входять у п'ятірку країн з найбільшим армійським континґентом. Найчисельніше військо сьогодні мають Китай (2,25 мільйона осіб), США (1,4 мільйона), Індія (1,3 мільйона), Північна Корея (1,1 мільйона) і Росія (ледь більше 1 мільйона).

——— . ———

„Своєї мови рідної і свого рідного звичаю серцем держіться. Тоді з вас будуть люди як слід, тоді з вас громада буде шанована, і вже на таку громаду ніхто своєї лапи не положить".

Пантелеймон Куліш

СПІЛЬНИЙ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ БАТАЛЬЙОН

Міністерство оборони України та міністерство національної оборони Польщі визнали за необхідне створення спільного польсько-литовсько-українського батальйону у 2010 році, а функціонуватиме він у 2011 році. Цей батальйон дасть змогу Україні здобути досвід, який пройшла перед вступом до НАТО польська армія у взаємодії з військами Альянсу в польсько-німецько-данському батальйоні.

СПІЛЬНИЙ ПАМ'ЯТНИК ВОЯКАМ РАДЯНСЬКОЇ АРМІЇ ТА УПА

ПЛОСКА, Рівненська обл. –Перший в Україні пам'ятник загиблим воїнам Радянської армії та Української Повстанської Армії збудовано у центрі села за ініціятиви сільської громади. На ньому викарбувано в алфавітному порядку 132 прізвища загиблих земляків, які воювали в Радянській армії та УПА. Один з ініціяторів спорудження пам'ятника, колишній зв'язковий УПА Теофіл Дукан зазначив 9 травня, що примирення вояків обох сторін потрібне. Під час спеціяльного телепроєкту каналу „Україна" 8 травня Президент України Віктор Ющенко позитивно поставився до ініціятиви щодо створення спільного пам'ятника з написом „Вони воювали за Батьківщину". (*УНІАН*)

СУД ВИПРАВДАВ КЕРІВНИКІВ АВІЯШОУ

Апеляційний військовий суд Центрального реґіону виправдав чотирьох колишніх керівників Військово-повітряних сил України, причетних до організації авіяшоу на Скнилівському летовищі у Львові, яке завершилося моторошною трагедією. Як відомо, 27 липня 2002 року унаслідок падіння літака Су-27 загинуло 77 осіб, зокрема 28 дітей. Ще 500 осіб суд визнав такими, що постраждали. 24 червня 2005-го Військовий апеляційний суд Центрального реґіону у Львові оголосив вирок шести особам. На цей час покарання у в'язниці відбуває лише пілот Володимир Топонар. А карні справи щодо чотирьох генералів Ґенеральна прокуратура виділила в окреме провадження.

УКРАЇНСЬКЕ КОЗАЦТВО

Віктор Ющенко запропонував парляменту на законодавчому рівні відновити Українське козацтво. Відповідний законопроєкт зареєстровано у Верховній Раді. Він передбачає, що держава „підтримує козацький рух, створює умови для відродження й розвитку Українського козацтва, його історичних, патріотичних, господарських, культурних, духовних і моральних традицій". Згідно із законопроєктом, козацькі організації й об'єднання мають єдину символіку: козацьку форму (форменний одяг), знаки відмінности (погони, шеврон), які затверджуватимуться Великою всеукраїнською козацькою радою.

НАЙНОВІШІ ПЕРЕПОХОВАННЯ ОСТАНКІВ 57 ВОЯКІВ

У П'ЯТНИЦЮ, 26 вересня, на військовому кладовищі вояків дивізії „Галичина", що розташоване між селами Червоне-Ясенівці Золочівського району на Львівщині, відбулося перепоховання віднайдених на місцях боїв останків 57 вояків української дивізії „Галичина", Червоної Армії та німецького Вермахту, які загинули в липні 1944 року, під час Другої світової війни.

Серед знайдених останків 14 належать воїнам Радянської Армії, 18–воїнам української дивізії „Галичина", п'ять–солдатам німецького Вермахту. Всі інші останки не вдалося ідентифікувати, оскільки їх перекопали мародери.

Ініціяторами перепоховання були Товариство „Пам'ять" та управління внутрішньої політики Львівської ОДА. На церемонії були присутні ветерани української дивізії „Галичина", Червоної Армії, представники Німецької народної спілки з догляду за військовими похованнями в Україні. Ці перепоховання вперше відбулися за участі трьох у минулому ворогуючих сторін.

Братство охорони воєнних могил „Броди-Лев" дало згоду товариствові „Пам'ять" перепоховати знайдені ними тлінні останки вояків на цвинтарі в Червоному.

ПЕРЕПОХОВАЛИ ГЕНЕРАЛ-ХОРУНЖОГО УНР

*15 червня на Личаківському цвинтарі у Львові відбувся чин перепоховання останків генерал-хорунжого Української Народної Республіки **Романа Дашкевича** заходами й коштом Братства охорони воєнних могил „Броди-Лев". 11 січня 1975 року він помер у місті Куфштайн в Австрії, де його й поховали. (Див. „ВК" ч. 3, 2008).*

Валентин МОРОЗ

УКРАЇНІЗАЦІЯ

Продовження, див. ч. 2,3.

Процес національного відродження бурхливо увірвався і в церковне життя. Як уже згадувалося в одному з попередніх розділів, спроба заснувати автокефалію Української Православної Церкви у 1918 році не вдалася через великий опір дуже „москвоцентричної" церковної ієрархії, довелося обмежитись лише проголошенням автономії Української Православної Церкви. Але у 1921 році український церковний рух мав „ширші крила" й відчував більше „повітря для дихання". У жовтні цього року було офіційно створено Українську Автокефальну Православну Церкву на чолі з Митрополитом Василем Липківським.

Опір „офіційно-московської" ієрархії був шаленим і тепер–як і в усіх справах українізації–але Ситуація (найбільша пані світу...) вже давала можливість українським церковникам дозволити собі більше, ніж кілька років тому.

Справа виглядала дуже прозаїчно. Протестантам, просто кажучи– „легше жити на світі". У них збирається громада, обирає собі пастора–і церква готова! Але і у православних, і в католиків порядок більш архаїчний: щоб витворити церковну ієрархію–потрібне висвячення. Москва сподівалася саме на цьому пункті загальмувати ініціятиву автокефалістів. Тодішній київський митрополит (точніше: митрополит, якого Москва прислала до Києва) дуже почав „бити хвостом" і заявив, що українських автокефалістів він висвячувати не буде. Сказав буквально таке: „Я вам гадюк в єпископи не дам".

Але, як каже стара жидівська приказка, „з кожного безвихідного становища є щонайменше два виходи". А в ситуації 20-х років всі українські кола–в тому числі й церковні–були дуже винахідливими і вмілими до знаходження виходу.

Звернулись до старої церковної практики. І виявилося: в часи апостолів жодного „висвячення" („зверху", у сучасному розумінні слова) не було. Тоді існував звичай рукопокладання. Вся громада покладала руки на голову обранця–і він ставав священиком. Так само всі священики покладали руки на одного з них–і він ставав єпископом. (І це не було звичаєм „первісного" християнства, коли воно лише формувалося. Наприклад, в Александрійській патріярхії звичай рукопокладання практикувався довгі століття!). Всі противники українського автокефалізму як і тоді, у 20-і роки минулого століття, так і тепер, „трублять" в один голос про „неканонічність" автокефальної церкви. Але ж такі „труби"

звучать не перший раз в історії. Так було завжди. Коли болгари створили у своєму царстві окремий патріярхат, незалежний від Константинополя, греки довго дивились на нього, „як Ленін на буржуазію", і не хотіли його визнавати. Та й Московський патріярхат, самопроголошений у 16-у столітті, теж довго не визнавався світом. Та й взагалі: коли говорити про канонічність московської церкви, то варто нагадати одну сторінку з її історії; Москва її старанно замовчує, а ми ще нічого не зробили, аби її „розтрубити". Мало хто з нефахівців знає, що Петро І, коли почав у Московському царстві свої реформи, то просто зліквідував (?!) посаду Московського патріярха і на його місце поставив людину, яка мала титул „мєстоблюстітєль патріаршего престола". І посадив у це крісло... одного із своїх кавалерійських генералів! Так що цей кавалерійський генерал був, звичайно, дуже (тільки не канонічним, а кононічним,–бо ж був добрим спеціялістом по конях!). Такий кононічний стиль московська церква зберегла й надалі... Бо ж (як на сміх!) відновити посаду патріярха вона змогла аж у 1918 році, вже при „комуняках"!

(Отже, коли йдеться про якісь інтриги проти української автокефалії з московського боку, то сперечатися з ними не варто; краще просто нагадати їм стару московську приказку: „Чия б корова мичала, а твоя б уже мовчала").

Але нормальній українській людині не дуже залежало на тому, хто канонічний і хто коно-нічний. Ця людина одразу відчула „нюхом", „де у небі млинці печуть"; тобто зрозуміла, що справа автокефалії виходить далеко за рамки церковної сфери; що це справа національна. Автокефальні парафії росли, „як гриби по дощі". На кінець 1926 року автокефальна структура була вже найчисельнішою УРСР церквою. Вона мала понад 2800 парафій, 10 657 священиків і 35 єпископів [11].

І це незважаючи на постійні переслідування і диверсії проти Української Автокефальної Православної Церкви. Для прикладу: зберігся архівний документ (наказ), який зобов'язував ҐПУ–тодішнє КГБ–всіляко перешкоджати митрополитові Липківському під час його подорожі по Кам'янець-Подільській окрузі. Зобов'язувалось видумувати всілякі „технічні" причини, аби паралізувати його „мобільність". І в тому ж документі була вказівка про всіляку допомогу діячам московської („тихонівської") церкви у їхній конкуренційній діяльності проти автокефалії [12]. Як бачимо: атеїстичний чорт прийшов на допомогу московському Богові, коли цього вимагали московські національні інтереси...

Характерно, що УАПЦ стала жертвою нових репресій ще перед „розкуркуленням" чи процесом Спілки Визволення України, бо „була

[11] „Енциклопедія Українознавства", т. І, кн. ІІ, Мюнхен–Нью-Йорк, 1949, стор. 548.

[12] Митрополит Василь Липківський. Проповіді на неділі й свята. Торонто, 1969, стор. 11-12.

найбільше зв'язана з українським народом"[13]. Репресії проти УАПЦ почалися найраніше–уже в 1928 році, коли на Сталінові ще тільки „наростало пір'я", а сталінізм як феномен ще й не сформувався. У цьому році був заарештований Василь Липківський, а через кілька місяців–усі єпископи й активісти УАПЦ. У Москві тоді співали (для люмпену) „Бога нєт, царя праґналі, бєз нєво ми пражівйом"–але на рівні еліти чудово розуміли, яку роль грає церква навіть у їхньому атеїстичному „дурдомі".. І прийшли до логічного висновку: якщо на Україні пробудиться український „православний звір"–від російських впливів залишаться тільки ріжки й ніжки...

(Як бачимо, своєрідний лібералізм 20-х років, коли ҐПУ не дуже „показувало кігті", дуже мало торкнувся церковної сфери).

Отже, ділянка освіти стала (природно) однією з перших „жертв" українізації. Міністер (нарком) освіти Гринько створив зовсім окрему, українську систему виховання. Це не були (як пізніше, в роки сталінщини і брежнєвщини) московські підручники, перекладені українською мовою; це була власна система освіти, вироблена українською елітою.

Те ж саме відбулося і в економічній сфері. Волобуєв у своїх працях (найпомітніша з них–„До проблеми української економіки") заявляв, що Україна мусить бути самостійним економічним організатором у совєтській системі.

Микола Скрипник зачіпав у своїх виступах і статтях питання про те, що Українська Комуністична Партія мусить бути окремим членом Комуністичного Інтернаціоналу, „в обхід Москви".

Бурхливий потік українізації захопив і таку найбільш „труднодоступну" сферу, як військову. Згідно з принципом „корєнізації" Москва вимушена була допустити таку „новацію", як територіяльні війська. Крім „загальносоюзних" військових частин, на „нєрусскіх" територіях існували й „територіяльні" дивізії та полки. В них рекрутувалися лише вихідці з даної республіки,–і навіть військова термінологія перекладалась крок за кроком мовою даної нації. Отже: у 20-і роки в Білорусії було 2 білоруські дивізії, у Грузії–2 грузинські, одна вірменська тощо. В автономних республіках цей принцип теж здобув право на існування: було сформовано татарський полк, башкирський полк–і так скрізь.

Українських „територіяльних" дивізій було найбільше. На території України було дислоковано 8 „територіяльних" дивізій і тільки (!) 7 „загальносоюзних". Усе життя (в тому числі й мова командування) цих територіяльних дивізій поступово ставало українським. Цей процес захопив також і військові училища, дисльоковані на території України. Викладання в них поступово переводилось на українську мову. (Тут усе залежало–як і в кожній сфері–від того факту, скільки українських

[13] „Енциклопедія Українознавства", т. І, кн. II, стор. 548.

патріотів мали вирішальний голос у даному училищі).

В історії ще не було випадку, щоб духовна революція „великого калібру" відбулася без видимих лідерів і символів; образно кажучи–без своєї жанни д'арк і без свого наполеона. А 20-і роки були в Україні якраз духовною революцією „великого калібру"; тут маємо виразні лідеро-символи.

Микола Скрипник був офіційною „вивіскою" українських 20-х років. Але був ще один Микола–далеко цікавіший і важливіший–Микола Хвильовий. (Дійсно: „Микола другий" був далеко важливішим у цю епоху, як „Микола перший"). Микола Хвильовий...

Тепер уже, з віддалі майже сотні років, важко уявити, який вплив мала ця людина-формула на українське суспільство 20-х років (Наддніпрянщина). Найперше: варто навести цитату із статті Хвильового „Московські задрипанки":

> „Ми цим хочемо підкреслити, як наші москвофіли вульгарно спрощують цю методу, до якого абсурду вони докукурікуються, коли пропонують нам московський крам, російську школу, мовляв, ідіть туди, там маємо прекрасні переклади творів світових письменників [...]
>
> Не туди б'єте, товаришу! Перекладами не заманите. Не заманите навіть оригінальною літературою, бо навіть сьогодні, коли українська поезія сходить на цілком самостійний шлях, її в Москву не заманите ніяким калачиком [...] І це зовсім не тому, що той чи інший учасник українського диспуту талановитіший за того чи іншого російського (Боже борони!), а тому, що українська дійсність складніша за російську, тому що перед нами стоять інші завдання, тому що ми молода кляса молодої нації, тому що ми молода література [...]
>
> Отже, оскільки наша література стає, нарешті, на свій власний шлях розвитку, остільки перед нами стоїть таке питання, на яку із світових літератур вона мусить взяти курс.
>
> У всякому разі, не на роійську. Це рішуче і без всяких застережень. Не треба плутати нашого політичного союзу з літературою. Від російської літератури, від її стилів українська поезія мусить якомога швидше тікати. Поляки ніколи б не мали Міцкевича, коли б вони не покинули орієнтуватися на московське мистецтво. Справа в тому, що московська література тяжить над нами в віках, як господар становища, який привчив нашу психіку до рабського наслідування. Отже, вигодувати на ній наше молоде мистецтво–це значить затримати його розвиток. Ідеї пролетаріяту нам і без московського мистецтва відомі, навпаки–ці ідеї ми, як представники молодої нації, скоріш відчуємо, скоріш виллємо у відповідні образи. Наша орієнтація–на західноевропейське мистецтво, на його стиль, на його прийоми.
>
> Досить філософувати–„дайош" свій власний розум! Коли ми беремо курс на західноевропейське мистецтво, то не з метою припрягати своє мистецтво до якогось заднього воза, а з метою освіжити його від за-

душливої атмосфери позадництва. В Европу ми поїдемо вчитися, але з затаєною думкою–за кілька років горіти надзвичайним світлом. Чуєте, москвофіли з московських задрипанок, чого ми хочемо? Отже–смерть достоєвщині! „Дайош культурний ренесанс!”[14]

Ці ідеї Хвильового заполонили тодішню українську молодь (формально-комсомольську). Микола Хвильовий став кумиром української молоді 20-х років. Процес українізації породив концепцію, придатну бути „парасолею” над українством в нових, совєтських умовах. Вершиною її якраз і став Микола Хвильовий з його славнозвісними гаслами „Геть від Москви! Орієнтуймося на психологічну Европу!” і „Обійдемося без московського диригента!” Вже самі заголовки його статтей („Московські задрипанки”[15], скажімо) дають уявлення про атмосферу 20-х років і про метод, вироблений у процесі українізації (бо ж стаття про „московських задрипанок” друкувалася не десь у „буржуазно-націоналістичному” журналі Донцова у Львові чи Празі, а в додатку до харківської газети „Комуніст”). Метод цей означав пристосування „пролетарської” фразеології до потреб розвитку українського відродження і культурно-державного будівництва. Блискучим винаходом Хвильового у цьому аспекті (у напрямі „пролетарської” фразеології) була його теза: ми молода нація, тому диктатуру пролетаріяту ми зрозуміємо краще, ніж Москва.

Хвильовий... Взагалі-то він не Хвильовий–це тільки псевдонім. Справжнє його прізвище було Фітільов (батько–росіянин, мати–українка). Але оцей Фітільов, що став Хвильовим–це символ українських 20-х років. Та й цікавить нас не Фітільов і не Хвильовий (у першу чергу)–нас цікавить хвильовізм як феномен. Був це добудований українець–тобто українець, що дозрів за роки революції.

Парадокс: у „радянських” текстах Хвильового більше самостійництва, ніж в офіційних текстах УНР! (Порівняймо хвильовістське „Геть від Москви!” та „Обійдемося без московського диригента” з першими трьома універсалами Центральної Ради, де чи не в кожній стрічці звучить: „не відділяючись од Росії”.)

Була це духовна втеча українства з московської тюрми. Це стало основним завданням моменту: втекти духовно. Ані Грушевський, ані Петлюра цієї втечі не здійснили–вони духовно були в московській тюрмі (про Винниченка й говорити нема сенсу).

Тут приходять на пам'ять рядки з вірша Григорія Чубая „Втікає нація”. І втеча ця була здійснена у 20-і роки поколінням, що дозріло за три роки української революції.

Закінчення в наступному числі.

---

[14] „Вісті ВУВЦК” (додаток „Культура і побут”), 1926, цит. за ж. „Сучасність”, ч. 10, жовтень 1983, стор. 8-9.

[15] Під „московськими задрипанками” (як видно із змісту статті) Хвильовий має на увазі московські газети, що полемізували з ним.

90-ЛІТТЯ ОРЕСТА ГОРОДИСЬКОГО

__15__ липня 2008 року маґістрові Орестові Корчакові-Городиському сповнилося 90 років трудолюбивого, цікавого, пригодницького, повного небезпек, але і корисного й повного задоволення життя.

Його „гоббі" чи найбільше зацікавлення–колекціонерство. Впродовж цілого життя. Відзнаки, марки, листівки, документи... І сьогодні він каже: „Розкопую свою піраміду й віднаходжу це все, що давно в ній закопав".

Відкрив, що український генерал Іван Васильович Турчин був особистий приятель Президента Лінкольна.

Влаштовував виставки, писав статті, видав книгу„Замість вигадок–українська проблематика в західних політично-дипломатичних джерелах".

Про своє життя написав і видав дві книги.

24 серпня 2008 родина, побратими, приятелі (усіх 64) зібралися в Музею в Чікаґо, щоб відсвяткувати славний ювілей заслуженого Побратима і визначної української Людини.

Приєднуючися до чікаґівців, бажаємо Ювіляреві по-традиційному: „З роси, з води, з усякої калабані... всього найкращого!!!" І друкуємо слово побратима Юліяна Чорнія.

Редакція

У „редакції" *Життя в таборі*: зліва–Орест Городиський, справа–Любомир Рихтицький, посередині–Володимир Ґоцький

Наш дорогий ювіляр тенденційно вибрав приміщення Музею для відбуття свого свята, бо музей нагадує йому рідну хату, рідний куток, заставлений архаїчними атрибутами його життя.

Наш славний побратим мав багато важливих переживань у своєму цікавому житті. Всі ті важкі переживання він щасливо переборов, діставши ґрунтовну едукацію в гімназії „з рускім єнзикем научання" у Станіславові. В тій школі засвоїв він знання української та німецької мов. Знання німецької мови використав він підчас війни як перекладач, перейшовши до найдальших областей України, нераз рятуючи наших людей перед жорстокими окупантами-німцями.

Кінець війни застав його у складі Дивізії „Галичина", з якою ділив він долю і недолю, закінчивши в англійському полоні в Ріміні в Італії. В таборі не сидів він лише „за дротами", але за бюрком складеним з консервних скриньок, редаґуючи таборову газету *Життя в таборі.* Найкраще оцінив його працю в редаґуванні газети один „селепко", який дотепно ствердив, що якби не Городиський, то не було б життя в таборі.

До того розумного твердження хочу додати і мій не більш розумний висновок, що якби не Городиський, то не було би Станиці Братства в Чікаґо. Наш побратим Орест був засновником Братства і його першим головою. Під сучасну пору він і є і буде останнім головою аж до кінця. Це твердження звучить доволі драматично, взявши під увагу, що наша Станиця вже багато років не робить перевиборів управи, бо немає з ким. Всі ті функції головства, скарбництва і секретарства є гоноровими–почесними. Хіба, що одинока винагорода за цей труд є присвоєння військової ранґи „поручник", бо тепер, ідучи по сходах, тримаємося поруччя.

При тій нагоді хочу подати вам одну незвичайну історичну ситуацію нашого побратима. Його особа чи справа була останнім актом урядування польського судівництва на українських землях. Дня 15 вересня 1939 року суд звільнив його від вини і кари за протипольську підпільну діяльність. День пізніше вже лунала по світовому радіо „рєч" міністра Молотова: „Нєт больше Варшави как століци польского гусударсрва..."

Ми старші люди (мій син почувши це пояснив мені: „Тату, то ми є старші, а ви є вже старі"). Отже, ми, старі люди, не міряємо минулий час роками, але періодами довшого часу. От, приміром, говорячи про якісь події, ми пояснювали: „Це сталося ще перед війною. Це–підчас війни, а щось інше–по війні". Згодом мірилом був так званий „дженерейшон ґап"–розрив поколінь. От, приміром: „Це сталося, як ви, діти, були ще маленькими хлопчиками". Пізніше цей „ґап" виповнили внуки, та найновіший „ґап" заповнили наші правнуки.

Для нас, дідусів та бабунь,–внуки найприємніший дар, бо маємо

багато потіхи та мало відповідальности. Відвідини наших внуків приносить нам подвійну радість: перша–радість, як приходять вони до нас, а друга–радість, як вже ідуть домів.

Найбільш важливою і найбільш радісною подією у нашому житті було проголошення незалежности України. Значними хвилями ми прибували на рідні землі та любувалися подихом волі. Та хвиля відбилася від берегів Дніпра і Дністра та опинилася в Америці, діставши назву четверта хвиля. Вона ж так сильно пригорнула Ореста до себе–він одружився з одною краплиною–кралею з цієї хвилі.

Мені нагадалася одна ситуація з споминів Богдана Лепкого. Одного разу, вертаючи з гостини кінним возом, винагородив візника, даючи йому кілька дрібних монет в руку. Візник, чи як тоді говорили фурман, тут же почав числити гроші. На це Богдан Лепкий з усмішкою зауважив: „Івасю, рахуєте, чи є всі?"

Цей інцидент спонукав мене відтворити ту, що так назву, історичну сцену, даруючи нашому ювіляреві жменю дрібних монет–„кводрів", бо знаю що Орест має колекції монет. А скільки тих „кводрів" є, хай наш Ювіляр, як той візник, почислить. Має бути, як його вік–90!

Юліян ЧОРНІЙ

Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ

НАМ НА НЬОГО ПОЩАСТИЛО

Про Романа Колісника з нагоди його 85-ліття

Легко уявити, як усе те було.

Навесні 1943-го формується Українська дивізія „Галичина", яка евентуально могла б стати зав'язком української армії.

Роман Колісник

Учорашній гімназист, совісний селянський син Роман Колісник одразу ж зголосився до Дивізії. Пройшовши вишкіл, опинився під кулями. Був поранений. Зазнав гіркоти полону. У зруйнованій Німеччині важко уявлялося життя далі, бо невідомим був навіть завтрашній день.

Цікаво, що писати він почав саме в ті дні. За своє коротке життя він немало побачив і пережив, а з того йому багато що було на серці. Ще з того часу він показав себе чоловіком, який відгетьковує будь-який патос, бо воліє висловлюватися здебільшого з іронією та гумором. Очевидно, саме іронія та гумор і стали в його житті тією духовною силою, які дозволили пережити всі випробування та різного характеру колізії, які випали на його долю. А сипалися вони на Романа Колісни-ка–особливо замолоду–майже безупинно.

Але настав час від'їздити до Австралії, яка давала йому притулок. Ми можемо тільки уявляти, як шукала свого місця наша людина в чужому краю. Особливого вибору вона не мала–її змушували робити не те, чого їй хотілося б, а те, в чому була потреба. Емігранти з України спускалися в шахти, рубали ліс, видобували каміння в кар'єрах, працювали на будівництві... Звідав цього глевкого хліба і Роман Колісник.

Але не відразу дійшло до університетських студій фінансового менеджменту, що після них він зміг спокійніше перевести подих.

Потім був, сказати б, повторний дебют. Починав усе спочатку. Писав нариси (нещодавно видавництво „Ярославів Вал" оприлюднило цілий том його вибраного в цьому жанрі–„Довкола світу"), документалістику, прозу (журнал „Київ" цього року передрукував його дивовижну повість „Останній постріл"), але найбільше він працював як гуморист і сатирик. Його улюблені жанри–гумореска й фейлетон; він написав їх сотні. Ці твори залюбки друкували редактори чи на всіх українських часописів Північної Америки. Книжки „Тяжко бути політичним емігрантом", „Найкращі хлопці з дивізії" та „Від Адама до Леоніда II" вмістили тільки дещицю з усього того. Основна маса цих веселих творів лишилася на шпальтах старих газет.

В якомусь інтерв'ю Колісник меланхолійно нарікав, що його муза

лінива. Певно, кожному з нас здається, що він міг би зробити значно більше, тому кожен відчуває в собі суб'єктивні підстави для таких нарікань, хоча об'єктивних підстав для того може й не бути. Адже в кожного з нас суто індивідуальний творчий ритм; пробувати прискорювати його–це як прискорювати дихання, нічого путнього з того не буде. Отож і Роман Колісник працює у властивому саме йому темпі. І себе не переінакшиш. Написав він теж чимало, якщо зважити, що як літератор він почав працювати пізно. І написав добре. У Північній Америці немає популярнішого за нього українського майстра „веселого жанру". А повість „Останній постріл" належить до тих творів, за якими можна вивчати трагічні сторінки Другої світової війни. Критики ставлять цей твір поруч із книгами Ремарка й Осипа Турянського.

Багато сил Роман Колісник віддає редаґуванню „Вістей комбатанта", який зі скромного корпоративного видання перетворився на серйозний громадсько-політичний часопис зі своїм поглядом на всі події. Той погляд–справді український. „Вісті комбатанта"–не трибуна маленької кліки, що дбає про суто свої еґоїстичні інтереси, а важлива державницька трибуна. Серед авторів видання–відомі українці „звідти" й „звідси".

Я знаю цього інтеліґентного й іронічного чоловіка понад півтора десятиліття. І він весь час дивує мене своїм благородством, щедрістю, допитливістю та доброзичливістю. Це, очевидно, найвизначальніші риси його вдачі. Без них Колісник був би зовсім іншою людиною. Такою, як багато інших, що здебільшого перейняті лише собою та своїми маленькими клопотами. Пощастило тим із нас, хто може назвати його своїм другом чи приятелем. Він справді ніколи не підведе.

Посилаючи йому до Канади свої вітання, принагідно скажемо: ми чекаємо Ваших нових книжок, дорогий наш Друже!

Київ, 9 жовтня, 2008

НАГОРОДЖЕННЯ ІНЖ. ЯРОСЛАВА СОКОЛИКА

Відомий громадський діяч пробратим Ярослав Соколик, голова Братства Українців Католиків Східної Епархії, кол. генеральний секретар СКВУ, кол. голова Конґресу Українців Канади, Відділ Торонто, був цього року заслужено нагороджений двома високими орденами. Президент Віктор Ющенко вручив йому 19 травня під час його візити в Торонті Орден „За заслуги" III ступеня, а Світовий Конґрес Українців 22 серпня в Києві–„Орден св. Володимира" за довголітню громадську працю.

МИХАЙЛО САВЧУК–ЧЛЕН АКАДЕМІЇ

The Academy of Political Science
New York, New York
Founded 1880

The Academy is Pleased to Enroll

Michael Sawchuk

as a

Member of the Academy

For the Year Beginning June 1, 2007

Witness the Seal of the Academy and the Signature of the President

Demetrios Caraley
President

Побратим Михайло Савчук, голова Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА у Тандер Бей, член університетських установ Lakehead Social History Institute, Canadian International Council, 1 червня 2007 став членом Академії Політичних Наук у Нью-Йорку, США.

Ро-Ко

ДИВІЗІЙНІ ГЕРОЇ І... СУПЕРГЕРОЇ

Минуло 65 років. Від тої хвилини, коли добровольці співали: „...Хто живий, хто живий, в ряд ставай, в ряд ставай, визволяти, здобувати рідний край..." Малохто з них думав стати героєм. А 65 років від тої хвилини можна сміло ствердити, що всі дивізійники герої.

Як це так?–спитаєте.

А так. Прочитавши Шекспіра, переконаєтеся, що поява героїв подібна до появи геніїв. А генії є ось такі: ці, які родяться з генами генія; ці, які тяжким трудом добиваються статусу генія; і ці, яких геніями роблять обставини. Про такого роду генія можна сказати по-старокрайовому: вискочив, як Пилип з конопель.

Як дивізійники стали героями? І то всі до одного. Без жодного вийнятку.

Дещо так, як генії. І ще дещо більше.

Всі вони в генах мали потяг до геройства. Бо були б не вступили до дивізії. І ще добровільно.

–Що ти варіят?!–казали їм люди–ті без геройських генів.

Далі наступив тяжкий труд–на рекрутському вишколі, якого не переніс би неодин кандидат на генія.

А обставини–це фронт!

На цьому порівняння героя і генія закінчується. Генії залишають по собі якесь незвичне діло–винахід, твір, і на тому є кінець кінця. А герої залишають по собі міти. І стають загальновідомі й навіть славні з тих же мітів.

Отже, як не дивно, а всіх героїв з дивізійників зробили наші воріженьки... по війні. У мітах...

Хоч війну закінчили дивізійники більш селепками, ніж героями, але це не перешкодило дивізії стати найславнішою військовою формацією за всі часи. І не тільки в Україні, а у всьому світі.

Світову пропаґанду почав сам Сталін. На конференції в Потсдамі зажадав від Черчіля всіх дивізійників. Англійці подумали: як Сталін їх хоче, то вони щось варта, хоч війну закінчили дивізійники, так би мовити, селепками, а не героями.

Про ніяку дивізію не написано стільки романів, історій, творів, поезій, віршів, пісень англійською, польською, російською, еспанською мовами, не говорячи про українську. Наприклад, одне англійське видавництво випустило історію дивізії Майкела Мельника. Ціна 50

фунтів, тобто по 100 долярів. І все випродало. Тепер появився „пейпербек".

Це завдяки дивізійному геройстві.

Англійська телестанція випродукувала телефільм про дивізію. І так той фільм крутили, понакручували-пофальшували, що в одній місцевості у Словаччині, де дивізійників не було, а продюсери її там знайшли.

Це дивізійне геройство.

Історики придумали для дивізії акції навіть тоді, коли вона ще не існувала, як в ґетто у Варшаві. А журналіст Соль Літтман так дописався, що найбільший щоденник в Канаді „Торонто стар" перепросив Братство дивізійників за наклепи й жалкував, що завдав моральної шкоди кол. воякам дивізії.

Хоч Гітлер, довідавшись, що існує українська дивізія, дуже здивувався, а як йому пояснили, що це переназвана галицька дивізія, то він заявив: „Галичани не вовки, а вівці. Пацифісти, як індуси. Роззброїти їх!" Але це не перешкодило цьому ж „Торонто стар" згодом надрукувати, що дивізія помагала німцям від Балтицького моря до Чорного! Можна б припускати, що як би не дивізія, то Сталін був би у Берліні один рік скоріше.

Це теж дивізійне геройство. Ще й яке!

Вдача людини така, що її, людину, підштовхує, як реактивний мотор ракету в космос, до вищого й більшого досягнення. Так вояки дивізії, попавши у полон селепками, виплекали з-поміж себе суперселепків. Так само серед поствоєнних дивізійних сірих героїв Центр Візенталя знайшов супергероїв і помістив їхні прізвища й інші координати у світових ЗМІ. Найбільш здивованими були родини новостворених супергероїв.

–Тату–викликнув малий синок,–то ти супермен!? Віват! Браво!

Що мав відповісти новоспечений супергерой?

Радянська Україна з дивізійників зробила найбільших героїв, більших від усіх героїв Радянського Союзу, з котрих ані один не досягнув такого чуда-дива на війні, як дивізійники.

Партизанський командир у Словаччині Резуто розповів Station- славові Тельнюкові (батькові двох славних сестер), а той описав усе в „Літературній Україні" 30 травня 1990 року:

Один цілий батальйон дивізії у Словаччині перейшов до червоних партизанів. Що з ним робити? З Москви прийшов наказ: «Есесівців в полон не брати». А вони не були есесівцями, але були з СС-дивізії „Галичина", то під всеохоплюючий наказ підпадали. То Редуто, не бажаючи мати кров на своїх руках, ухитрився і дивізійників післав на певну смерть: здобути німецьку кріпость у найвищих горах.

А вони за два дні вивісили на кріпості червоний прапор, а всю залогу, багато більшу кількісно, як вони самі, привели до партизанів. Майже без власних втрат. Що робити? Резуто дав дивізійникам, здавалося, нездійсниме нове завдання: провести полонених крізь фронтові лінії–німецьку і совєтську–й у запіллі передати їх Червоній армії.

О диво! Дивізійники наказ виконали. Там німців відправили в табір військовополонених, бо вони були вермахтівці–не есесівці. А що зробили з неесесами-галичанами? Ніби Резуто не знав, але, як пише Тельнюк, знав...

Це дивізійне супергеройство. Очевидно, як належиться–і химерне. І мітичне!

Хоч у цій історично-геройській події не подано, який батальйон, у якій місцевості перейшов до партизанів, на якій горі здобув твердиню, в котрому місці перейшов фронтоиі лінії, звідки взяв червоний прапор–для історії це неважливе. Бо історія, як ствердив американський професор Джон Армстронг–це фікція! І ті дивізійники неесесівці-есесівці, як дійсні герої, з'явилися, немов інопланетяни, і зникли, як камфора.

Наша сьогоднішня ненька Україна не пасе задніх. Президент Ющенко дуже любить назначувати героїв. Але досі нікого з дивізійників не вибрав. А це тому, що всі дивізійники вже віддавна герої. І супергерої!

Недавно запитався хтось президента Ющенка про героїв-упівців і героїв-дивізійників. Він відповів: „Що ви? Це небо і земля".

Його відповідь політично некоректна. Президент Ющенко повинен був відповісти: „Це небо і пекло!".

Однак у заяві Ющенка є президентська логіка національного інтересу: він хоче післати упівців просто до неба, щоб їм не платити пенсії на землі.

–А чому дивізійників воліє тримати на землі? Він не вірить в пекло?

–Ні, вірить.

Але президент Ющенко з своїм братом збудували нову церкву у їхньому родинному селі, яку посвятив Московський патріярхат. А московський патріях призначає квоту місць не тільки в небі, але й у пеклі. Отже, Ющенко отримав свою квоту в пеклі... але в Україні така сила-силенна грішників–політичних, корупційних ітеде–що, він, як належить президенту, всі місця зарезервував для вітчизняних проступників. Очевидно, не минув Юлі і її бютівців.

Тож для дивізійників там немає місця...

„УКРАЇНСЬКА НАЦІОЛОГІЯ"

Нова книга „Українська націологія: між світовими війнами" (ст. 432, 2008) професора Олега Гриніва, який тривалий час друкувався у журналі „Вісті комбатанта", була вперше виставлена в Торонті 6 квітня 2008 підчас презентації-звіту про роботу Родинного Фонду Піцюрів. Фонд засновано при Фундації ім. Тараса Шевченка у Вінніпезі завіщаннями ветерана 2-го польського корпусу Стефана, кол. дивізійника Михайла Піцюрів та Євгенії Піцюри-Швець в сумі 200 тис. долярів для субсидій в ділянках української історії, географії, політики та економіки. Досі Фонд спонсорував видання ще двох книг „Україна крізь віки"– історія, та „Дорогами долі", про яку і фонд ми вже писали у нашому журналі.

У заході 6 квітня взяли участь представники громадських організацій, генеральний консул України, вчителі, журналісти, літератори, письменники, ЗМС–понад 150 осіб. Виступив октет хору „Бурлака", членом і секретарем котрого був Михайло Піцюра.

Книга „Українська націологія"–це велика солідна праця, про яку друкуємо винятки з рецензії Ганни Скрипник, директора Інституту мистецтвознавства, фольклористики та ентології, академіка НАН України.

Редакція

На початку XXI століття питання майбутнього української нації опинилося в центрі ідеологічної боротьби. Рекрутована з колишньої компартійної номенклатури компрадорська буржуазія вперто відстоює заяложені стереотипи нашої історії, що насаджувалися ще за царизму та більшовицького тоталітарного режиму. Мета очевидна: фальсифікуючи минуле, українофоби намагаються поставити під сумнів наше майбутнє.

У таких умовах набуває особливої ваги об'єктивне висвітлення ідейної спадщини українських вчених, в якій розкривається їхнє вчення про націю, насамперед про власну націю. Дослідженню поглядів наших вчених присвятив свої дослідження професор Олег Гринів.

Ця книга–це третя праця з трилогії у видавництві „Світ". Дві інші: „Українська націологія: від Другої світової війни до відродження держави" (2004; 592 ст.) та „Українська націологія: XIX–початок XX століття" (2005; 288 ст.).

Книга професора Гриніва розділена на дві частини. В першій частині теоретично осмислюються національно-визвольні змагання 1917-1921 років, які мали визначальний вплив на історію України всього двадцятого століття. У другій частині націологічні дослідження поставлені на проблемно-праксеологічний і концептуальний рівні.

Вже на початку книги автор зазначає, що особливу цінність мають праці безпосередніх учасників національно-визвольних змагань та офіційні документи.

Про опонентів національно-визвольних змагань він пише: „...як показала практика національного державотворення, комунізм в Україні не має нічого спільного з національними інтересами нашої держави. Ідеологія комунізму набула звироднілих форм і насправді служить імперському керівництву „недодемократизованої" Москви, яке мріє про відновлення евразійської імперії з поглиненою Україною".

Аналізуючи період національно-визвольних змагань, автор доводить, що на їх трагічні наслідки немало вплинули помилкові погляди державних очільників з національного питання. Приміром, В. Винниченко вважав, що „найповніше може забезпечити національне відродження нашого народу режим національно-української радянської соціалістичної влади". Лише ознайомлення з реальним становищем України під большевицьким режимом змусило його переглянути свої погляди. Трагічно для самого історика М. Грушевського закінчилося надмірне захоплення федералізмом і соціялізмом. Спроба компромісу з большевицьким режимом мала протилежні наслідки для вченого, який не міг працювати для свого народу після повернення в Україну, поневолену червоними імперіялістами.

Дослідник приділяє увагу поглядам С. Петлюри, І. Мазепи, В. Липинського, Д. Дорошенка, Д. Донцова, які фальсифікувалися офіційною пропаґандою за часів тоталітарного режиму. Такий підхід важливий не лише під теоретичним поглядом: його значення важливе ще й тому, що українофоби фальсифікують історичні події дев'яностолітньої давнини.

У другій частині проаналізовані погляди на націю Василя Кучабського, Степана Рудницького, Юрія Липи, Володимира

Старосольського, Станіслава Дністрянського, Дмитра Чижевського, Авґустина Волошина, Ольгерда Іполіта Бочковського та інших вчених.

У книзі проаналізовані програмні документи Організації Українських Націоналістів. Автор підкреслює, що „націоналістичний рух на українській землі не був нав'язаний чужими впливами, як про це упродовж цілих десятиліть голослівно заявляли більшовики", а „виник як закономірна реакція національно-визвольних змагань, аналіз їх причин", хоч „безумовно, ідеологи національного визволення не могли не бачити, що визволення України органічно пов'язане зі світовим процесом". Така думка спростовує погляди нинішніх фальсифікаторів нашої історії, зокрема Д. Табачника, дає змогу зрозуміти справжні наміри українських націоналістів як борців за незалежну державу.

КНИГА ПРО ДИВІЗІЮ „ГАЛИЧИНА" У БІБЛІОТЕКАХ КРИМУ

Михайло Слабошпицький, екзекутивний директор Ліґи українських меценатів у Києві, пише: „Я переконав комісію міністерства культури, яка закуповувала книги і шукала будь-якої нагоди, щоб відфутболити ту чи ту книжку, а особливо ж книгу *Українська дивізія „Галичина"*. Стало помоєму: 800 прим. „Дивізії" пішло в бібліотеки Автономної республіки Крим, в Севастополь (Севастополь-самостійна адміністративно-територіяльна одиниця, підпорядкована Києву).

Книга *Українська дивізія „Галичина"*, історико-публіцистичний збірник, за редакцією Михайла Слабошпицького і Валентина Стеценка, була видана в Києві у 1994 році. Заходом і за редакцією Михайла Слабошпицького у вдивництві „Ярославів вал" її перевидано коштом Ліґи українських меценатів, у 2007 році. *(Див. Вісті комбатанта, ч. 4, 2007).*

ВІДЗНАЧЕННЯ 65-ЛІТТЯ СТВОРЕННЯ ДИВІЗІЇ КУ, США

Крайова Управа США відсвяткувала 65-ті роковини створення УД УНА 15-го червня 2008 року в церковній залі Греко-католицької церкви в Ґлен-Спей. Скромно, бо із станиць ніхто не прибув на відзначення. Було 15 дивізійників. У відзначенні допомогла місцева громада Ґлен-Спей.

Служба Божа відправилася в Греко-католицькій і Православній церквах і біля могили спільна Панахида за поляглих побратимів під Бродами.

П. Б.

ТРАДИЦІЙНЕ ДИВІЗІЙНЕ СВЯТО НА ОСЕЛІ ім. ОЛЕГА ОЛЬЖИЧА, США

ЛІГАЙТОН, Пенсильванія –В суботу, 20 вересня, на оселі Організації державного відродження України (ОДВУ) ім. Олега Ольжича відбулося традиційне дивізійне свято з печенням бараболі і поросяти.

На площі біля імпрезової залі зібралося вже дуже скромне число ветеранів дивізії в супроводі деяких членів управління оселі, що вміло обстоювали жевріння ватри, в якій пеклася бараболя, а поблизу в печі пеклося порося. Ґарний, соняшний день принаджував зацікавлених гостей, які займали місця за столиками серед довколишньої, подекуди вже поживклої зелені.Усі жартували, зустрічалися з членами родини, товаришами та знайомими, з котрими вже давно не бачилися. Під час цієї зустрічі звучала українська музика, яка заохочувала деяких до танцю. А для дітей їзда на конику уприємлювала почуття, надавала поштовх до дитячих ігор.

Богдан ПАСТУШАК

СТАНИЦЯ В ЕДМОНТОНІ ВДЗНАЧИЛА 64-ту РІЧНИЦЮ БРІДСЬКОЇ БИТВИ

Відзначаючи 23-го липня 64-ту річницю брідської битви ширшими сходинами та панахидою за поляглих в цій битві вояків дивізії „Галичина", 12 побратимів Станиці та 5 пань–дружин дивізійників, взяли участь. Сходини відкрив голова Петро Дацків, панахиду за поляглих відправив разом з учасниками парох церкви св. Юрія Побідоносця о. А. Тарасенко, а дуже змістовну доповідь виголосив знаний всім побратим д-р Петро Саварин (див. ст. 28). Петро Дацків прочитав вірш Наталки Буняк під наголовком „Дивізії Галичина", зміст якого відноситься до пройденого дивізією шляху за визволення Україн (Див. „ВК", ч. 2, 2008). Сходини завершено товариською гостиною, приготовленою М. Зубрицьким.

Богдан НЕБОЖУК

ПРЕСОВИЙ ФОНД

**В днях від 1 серпня до 31 жовтня 2007 р.
надійшли такі вплати на розбудову журналу:**

по дол. 10.00: В. Кімачук–Англія **разом 10.00**

по дол. 15.00: Я. Заставний–Торонто, І. Скорупа–Парма, Б. Кульчицький–Ґамільтон **разом 45.00**

по дол. 25.00: пані А. Леуш–Нью-Йорк, пані О. Чмола–Нью-Йорк, К. Кифор–Нью-Йорк **разом 75.00**

Як нев'янучий вінок...

Як нев'янучий вінок на могилу найдорожчих батьків Анни і Богдана Підгайних і дорогенького братчика Аскольда жертвує на пресфонд „ВК" Ляриса Підгайна Пришляк з дітьми **150.00**

Як нев'янучий вінок в пам'ять побратима д-ра Ераста Бурачинського на пресфонд „ВК" жертвує Ст. Стрільчук з Чікаґо **25.00**

Як нев'янучий вінок у пам'ять найдорожчого мужа Стефана Ґули на пресфонд „ВК" жертвує дружина Леся Ґула **75 дол.** Рівночасно складає щиру подяку Лідії та Ігореві Кришталовичам за їхню пожертву в пам'ять покійного Стефана, та Богданці Попіль і Марії Михайлозак, котрі жертвували **50 дол.** **разом 125.00**

В пам'ять покійного побратима Василя Багири на „ВК" жертвує Станиця Монтреаль **100.00**

В пам'ять покійного дорогого батька Михайла Яєчника з Англії на „ВК" жертвує дочка покійного Оксана Яєчник **100.00**

В третю річницю смерти бл. пам'яті мужа Олекси Петришина на розбудову „ВК" жертвує дружина Текля Щерба Петришин з Вінніпеґу **70.00**

Замість квітів на свіжу могилу побратима Романа Дринича на „ВК" жертвує Богдан Бабяк з Монтреалю **25.00**

В пам'ять дорогого мужа бл. пам'яті д-ра Мирослава Мичковського (11 річниця) на „ВК" жертвує дружина Любомира Мичковська **40.00**

Замість квітів в пам'ять бл. пам'яті Марійки Бабій на „ВК" жертвує Анна та Юрій Гнатюк з Вінніпеґу **100.00**

*Щиро дякуємо всім жертводавцям,
котрі не забувають про піддержку журналу.*

І. Кушніренко–адміністратор

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями, побратимами та українською громадою, що 12 травня 2008 р., на 79-му році життя, упокоїлася в Бозі наша незабутня і найдорожча дружина, мама і бабуся

бл. п. МАРІЙКА БАБІЙ

Народилася в околиці Вестон, Онтаріо, 26 жовтня 1928 року. Залишила в глибокому смутку: мужа Лева Бабія, сина Марка з Ребекою, сина Романа з дружиною Катрусею та внуками Стефанкою та Павлусем, доню Надю з чоловіком Богданом і внукою Танею, сватів п-во Кошиків і п-во Ґоґусів та родину в Україні, Канаді і в Польщі.

Вічна Їй пам'ять.

Як нев'янучий вінок на свіжу могилу Марійки зложили: *Ukrainian Canadian Care Centre*: Mike Syrnyk, Катруся Осадчук, Орися Скотар.

Фонд дітям Чорнобиля: Paul & Jean Pedersen, Славко і Оксана Калин, Андрій і Надя Українець, Катруся і Jeff Price.

Canadian Cancer Society: Victor & Ollie Syrnyk & Family.

Вісті Комбатанта: Василь Попадинець з родиною, Онуфрій Білоголовський з дружиною, Лев Бабій.

Фонд Поміч Україні при Суспільній Службі Українців Канади, Філія Торонто: Марія Шкамбара, Микола і Ольга Заверухи Свинтух.

За квіти, вислови співчуття, пожертви в пам'ять Покійної, участь у похороні складаю щиру подяку. Хай Бог винагородить Вас сторицею.

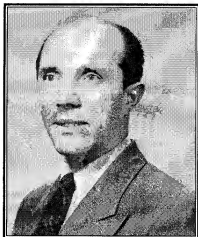
Лев Бабій

Відійшли у вічність...

ВАСИЛЬ БАГИРА

12.IV. 1915 – 31.VII. 2008

Ранком 31 липня 2008 р. у Монтреалі упокоївся в Бозі світлої пам'яті найстарший член Станиці Братства дивізійників у Монтреалі Багира Василь.

Народився в селі Хоханів на Рогатинщині в Галичині. У той час, коли у Галичині шаліла завзята війна між Німеччиною та Совєтським Союзом, брат Василя був уже старшиною в УПА, тож Василь теж зголосився до УПА, щоб боротися за державу українського народу. Це було причиною, що їхня родина була виселена на далекий схід російської комуністичної імперії.

Коли у 1943 р. творилася Дивізія „Галичина", до якої масово голосилась українська молодь, Василь, договорившись з братом, залишає ряди УПА та голоситься до Дивізії. Перейшовши повний військовий вишкіл, Дивізія була в завзятих боях з більшовиками під Бродами.

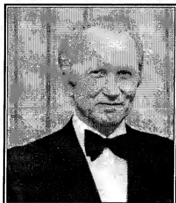
Коли закінчилася війна, Дивізія здалась в полон англійцям, де також опинився Василь Багира. Після двох років полону в Італії Дивізію перевезено до Англії та розміщено по менших таборах, звідки забирали їх на працю до фермерів. Після майже двох років дивізійники стали цивільними без громадянства. Багато дивізійників роз'їхались по цілому світі, тож у 1951 р. Василь теж виїхав до Канади та поселився у Торонті. Після двох років побуту в Торонті, він переїжджає до Монтреалю, де стає членом Станиці Братства та активно включається в українську громадську працю. Став членом Української Греко-Католицької церкви Успення Божої Матері, співає у церковному хорі, обраний до проводу Української Суспільної Служби, у якій був головою відділу „Поміч Україні" на протязі майже 8 років.

Ім'я В. Багири належно респектоване в українській громаді в Монтреалі, що підтверджує велика присутність людей на панахидах та на похороні, а бувші дивізійники в братських одностроях зі станичним прапором віддали покійному побратимові по зброї останній вояцький салют.

В. ГОРБАТЮК

МИХАЙЛО ЯЄЧНИК

6.I. 1926 – 13 VI. 2008

13 червня 2008 року у місті Ноттінгем (Англія) відійшов у вічність Михайло Яєчник. Покійний залишив засмучених горем дружину Марію, дочок Оксану, Галину та Славу, внука Стефана і зятів Тараса, Стефана та Марка, а в Україні рідну сестру з родиною.

Михайло народився 6 січня 1926 р. в селі Гайворонка Тернопільської області. Під час німецької окупації вчився у дежавній торговельній школі в місті Бучачі. У червні 1944 року вступив до Української дивізії „Галичина", яка мала бути ядром майбутньої Української армії.

По закінченні військової школи, 22 вересня 1944 р. Михайло виїхав на східний фронт. 14 жовтня 1944 р. був поранений і відправлений у шпиталь на території німецьких Судетів, що належали перед війною Чехії. Після виздоровлення, 3 січня 1945 року Михайло прибув до Дивізії, яка була розташована у Словаччині в околиці міста Жиліни.

По закінченні війни у травні 1945, військові частини дивізії, де служив Михайло, були інтерновані та переведені британськими військовими властями в район Белярії, а потім до Мірамаре поблизу Ріміні (Італія).

У квітні 1947 р. Михайло переїхав до Великої Британії, де розгорталася організація суспільно-громадського, політичного і церковного життя українців. У тому розвитку Михайло брав активну участь. У 1958 році Михайло одружився з Марією і оселився в місті Ноттінгемі. Подружжя активно включилось в суспільно-громадське та релігійне життя. Михайло став активним членом СУБ-у (Association of Ukrainians in GB), СУМ-у (Association of Ukrainian Youth) і ОБВУ (Organization of Former Veterans (Combatants) of Ukraine), а також став секретарем Християнського руху, який очолював професор Янів. Крім виконання своїх родинних обов'язків, Михайло понад 30 років був членом контрольної комісії відділу СУБ-у.

Понад 20 років Михайло викладав в Українській суботній школі та 5 років виконував обов'язки управителя школи. Його студенти завжди були вдячні за його дбання і за самопожертву. Так сказав у своєму прощальному слові над могилою Михайла його колишній студент, Генеральний секретар центрального управління СУБу в Лондоні пан Федір Куриляк.

Михайло готував доповіді з нагоди різних національних відзначень та виступав на цих урочистих заходах. Він також виконував обов'язки секретря парохіяльної ради Української католицької церкви у Ноттінгемі.

Похорон відбувся у церкві св. Покрови у Ноттінгемі. Його відслужив Всечесніший отець Мартинюк. У відправлені панахиди була почесна варта дивізійників–членів ОБВУ.

Михайло Яєчник був похований на кладовищі Вілфорд Хіл, де з ним попрощалися його зять проф. Т. Кузьо, маґістер Я. Коваль, Ф. Куриляк і Б. Стовбан. Тризною проводили Василь Семак і пані Наталія Тимощук. Наприкінці тризни з прощальним словом виступили сват пан Кузьо, голова ОБВУ пан Потік і В. Семак. По завершенню старша дочка Оксана подякувала від родини всім за участь у похороні та за співчуття.

Його жертовна праця для громади, для дітей і внука Стефана буде назавжди у наших серцях.

В безсмертній тузі за покійним

Вдова Марія з родиною

Спомин з промови над могилою

Я маю за велику честь цю можливість сказати кілька слів про нашого улюбленого Михайла Яєчника, якого я мав за щастя знати як тестя протягом майже двох десятиріч.

Михайло був щедрим, працелюбним і терпеливим батьком, який присвятив своє життя чотирьом найріднішим жінкам–своїй дружині та трьом дочкам. Можна лише уявити, яким він почувався щасливим, коли став дідусем.

Як і більшість українців, які живуть в Британії, Михайло не сподівався побачити свою батьківщину вільною за свого життя. Але Михайло не лише побачив Україну вільною, а й мав можливість тісно спілкуватися з її лідерами, чи було це барбек'ю у моїй домівці разом із колишнім президентом Леонідом Кравчуком, чи в Києві з майбутнім президентом Віктором Ющенком. Михайло на все життя запам'ятав ту мить, закарбовану на фото, коли потискав руку прем'єр-міністру Ющенку в Києві.

Оксана і я вісім років тому мали за велику честь супроводжувати Михайла під час його першої візити в Україну. Це була мрія, яка нарешті стала реальністю. Його поїздка до Києва, до Канева (на могилу Тараса Шевченка), у своє рідне село Зарваницю, український Люрд, та до Львова стала зворушливим враженням й він її ніколи не забував.

Михайло був надзвичайно вражений побаченою незалежною Україною, її прекрасною столицею–Києвом та її багатьма архітектурними дивами, як собор св. Софії та Михайлівський золотоверхий собор. Михайло цікавився усіма дрібницями щоденного життя в Україні, починаючи від відвідування шумних базарів, вислуховування різних політичних думок до участи в Службах Божих відродженої греко-католицької церкви. Але насамперед, він особливо шукав нагоди поспілкуватися з працелюбними та багатостраждальними українцями.

Михайло і я провели безліч годин, захоплююче обговорюючи його влучні спостереження подій, що відбувалися в Україні. Я буду щиро сумувати за цими цінними дискусіями.

Михайло тимчасово залишив нас, але він назавжди залишиться у наших серцях, спогадах і почуттях.

Зять Тарас

РОМАН ДРИНИЧ

29.VI.1925 – 27.VII.2008

Роман Дринич народився у Львові в родині Теодора і Марії Дринич. Його батько, бувший вояк Української Галицької Армії, був активний в житті українців Львова. Маючи 4 роки, Роман став сиротою через смерть матері. Батько одружився вдруге і його дружина Катерина опікувалася Романом, як своєю дитиною. Початкову школу Роман закінчив у школі ім. Маркіяна Шашкевича, а дальше був студентом гімназії „Філії".

З проголошенням творення дивізії „Галичина" Роман зголосився стати її вояком. Вишкіл проходив у Східних Прусах, а пізніше у Пау біля Люрду у Франції, де пройшов підстаршинський вишкіл. В липні 1944 р. Роман був направлений до Дивізії вже під Бродами на фронті, куди не дістався, бо дивізія була в окруженні. Подаючись з відступаючими на захід, Роман вступає до Львова, де востаннє зустрічається зі своїм батьком і прибраною матір'ю. У відновленій дивізії Роман проходить другий підстаршинський вишкіл, дістає ранґу десятника і проходить з дивізією воєнну кампанію у Словаччині і на фронті в Австрії біля Фельдбаху.

По капітуляції Німеччини Роман оминув полон і опинився в Мюнхені, де в 1947 р. одружився з Евфрозиною Бойко. Наступного року народжується син Любомир і цього ж року родина виїжджає до сестри дружини в околиці Опал в Альберті (Канада). На новому місці Роман працював на нафтових полях, а зчасом на залізниці в Едмонтоні. В 1950 р. народжується дочка Надія. В 1959 р. Роман переходить працювати на пошту в Едмонтоні, де працював 29 років аж до виходу на пенсію. Після розпаду Радянського Союзу Роман з дружиною двічі відвідали Україну, а 50-ліття подружнього життя святкували на Гаваях. В Едмонтоні Роман був членом церкви св. Юрія Побідоносця та членом управи Братства дивізійників, займаючи пост кольпортера.

Причиною смерти Романа було його ослаблене серце. В смутку залишив дружину, з якою прожив 61 рік, сина Любомира та дочку Надію з їхніми чотирьма дітьми і одною правнучкою. Похоронні відправи відслужив о. Павло Лисак в церкві св. Юрія, останню прислугу віддали Романові його побратими в стійці з прапором в часі панахиди, а прощальне слово і співчуття родині Романа на цвинтарі виголосив голова Станиці Петро Дацків з відспіванням „Видиш, брате мій".

Хай Тобі, побратиме Романе, гостинна канадська земля буде легкою, а пам'ять по Тобі залишиться поміж нами назавжди.

Богдан НЕБОЖУК

КИРИЛО „ҐРІША" ГРИГОРОВИЧ

20. VI 1920 – 7. V. 2008

Писати про відхід у вічність свого дуже близького друга–це хіба одно з найтяжчих завдань, що мені судилося. Ми, кол. дивізійники–смію твердити–виїмково зжиті і надзвичайно близькі, бо ми військова рідня. Тих 2-4 роки, що ми в екстремно тісних взаєминах перебули, в часах жахливих, але в часах нашої „зеленої" молодости, в часах, коли приязнь могла тривати місяці, тижні, дні, а часом лиш години, та приязнь була для нас– святою. Про це не балакалося і ніяких деклярацій на цю тему ніхто ніколи не виголошував. Воно існувало в душі кожного вояка–думаю–всіх армій світу, але в душі дивізійника спеціяльно.

Пізніше, по війні і полонах–коли дивізійники влилися в загальне русло суспільства, вони шукали і завжди знаходили себе і знову творили „Дивізію в цивілю", яку сформували в Братстві.

Можна бути гордим, що в час понад 60-літного свого існування, Братство переживало різні-прерізні кризи політичного, ідеалістичного і філософічного характеру, але члени ніколи серйозно не посварилися і ніколи не розкололися.

З покійним Кирилом, знаним під прізвиськом „Ґріша", я познайомився в Нью-Йорку і майже від першого дня ми подружили та з роками нашого знайомства наша приязнь глибшала.

Кирило уродився в селі Лісний Хлібичин біля Коломиї, закінчив середню школу в Коломиї, і Коломия була Кирила містом, була його одержимістю. Все на світі– клімат, природа, люди, а спеціяльно жінки,–найкращі, найліпші, наймудріші–це все в Коломиї.

Ми–його друзі–залюбки і дуже часто „натягали" його немилосердно, що він зносив терпливо і зі стоїзмом, та трактував наші кпини з виїмковою вищістю, мовляв:

„Балакайте нісенітниці селепи, а Коломия є короною України. А колись–коли всі на Україні змудріють–Коломию зроблять столицею!"

З Коломиї він в першій лаві добровольців зголосився до Дивізії і по рекрутськім вишколі в Гайделяґрі його призначили до підстаршинського вишколу в славетнім Ляуенбурґу на Помор'ю. Про Ляуенбурґ, знаний на цілу Німеччину, була притча, що звучала меньше-більше так:

Ішов вояк і зустрів Ісуса Христа, який сидів на великому камені при дорозі.

Сказав Христос:

–Де ідеш нещасний вояче?

–До Ляуенбурґу, о Господе!– відповів вояк.

–Ой, лишенько,–заголосив Христос і почав плакати".

Старшинський вишкіл Кирило перейшов успішно в Кіншляґу (Prosetnice) на Чехії, служив у ранзі хорунжого в батальйоні фюзилерів славного полковника Карла Бріштота, брав участь в боях в районі Раєц на Словаччині, пізніше на Словенії, а коротко перед закінченням війни в боях під Фельдбахом, біля ріки Мур, був важко поранений. Зі шпиталю, ще не зовсім вилікуваний, в серпні 1945 року американці забрали Кирила до полону до Ґаляйн в Австрії. Невесела епопея полоненого вояка програвшої сторони, через Ґляссенбах–Австрія, і в Німеччині–Дахау, Реґенсбурґ. В Ауґсбурґу, в різдвяний час, 5 січня 1948 року, познайомився з своєю майбутньою дружиною, Іреною Алиськевич, яка відвідувала дивізійників-полонених, як молода Пластунка, з рамени Союзу Українок. Вкінці з табору Єгінґен біля Ауґсбурґу 8 квітня 1948 року Ґрішу звільнили з полону, а в червні 1948 року він одружився з Іреною, з якою йому пощастило прожити більше 60 прекрасних років.

Його патріотизм до Коломиї прибирав часто комічно-леґендарних пропорцій, тим більше коли він Коломию зачисляв до ... „найнай-кращого народу України".. гуцулів.

Оповідав нам історію–кепкуючи сам із свого гуцульського патріотизму–як підчас перших відвідин України, його молодша донька Рома (ще маленьким дівчатком) була зашокована, коли довідалася від директора музею Гуцульщини у Львові, що Коломия не Гуцульщина. Вона просила маму, щоб ніколи про це не говорити татові, бо тато це дуже важко переживе.

На бюрку „Пана Президента" Братства опіки воєнних могил „Броди-Лев" пишалася побільшена світлина громадки дітей з Коломиї. З перебільшеною серйозністю, псевдосуворою міною він промовляв:

„Дивись, селепе з квасним зубом, на красу тих дітей! Ніде в світі,–навіть у Львові–ти, рисю, не побачиш таких прекрасних і ще до того таких інтеліґентних дітей, як в Коломиї".

Приватно ми знали, що світлина дітей зроблена під пам'ятником Шевченка у ... Львові.

Як голова, він серйозно і з великою дедикацією та професійним вмінням провадив Братство „Броди-Лев" 10 років. Його рішення–зокрема фінансові допомоги–Кирило з великим тактом і зрозумінням потрапив реферувати і по можливості реалізувати.

Похоронні відправи почалися панахидою в нью-джерзькому закладі і закінчилися в суботу 9 травня 2008 року на цвинтарі св. Андрія Первозваного в Савт-Баунд-Брук, НДж, США.

Підчас похоронної тризни промовляли і тепло згадували покійного „Ґрішу" д-р Роман Алиськевич, брат Ірени, і від Станиці Нью-Йорк–автор цих рядків.

Орест С. СЛУПЧИНСЬКИЙ,
голова Станиці Нью-Йорк,
сердечний приятель Кирила

РОМАН СОКОЛЬСЬКИЙ

59.I. 1921 – 20.X. 2008

20-го жовтня 2008 року відійшов у Божі засвіти наш друг бувший вояк 1-ої УД УНА та член Станиці Братства в Гартфорді, Конн., Роман Сокольський. Покійний народився у свідомій українській, знаній на всю околицю, сім'ї Петра і Марії Сокольських у Завалові над оспіваною у стрілецьких піснях Золотою Липою. Релігійне виховання дали йому його побожні родичі, а патріотизм вщепили йому історичні події славних боїв Українських Січових Стрільців та їхні численні заквітчані червоними маками могили, леґендарних воїнів, цвіту галицької землі, що кров'ю зросили поля по обох боках Золотої Липи.

Роман зі своїм старшим братом Богданом і молодшим–Остапом, здобувши більшу, чим початкову освіту, служили все добрим прикладом для сільської молоді Завалова і околиці. Читальня „Просвіти" була тою колискою і кузнею виховання молоді у національно-свідомому дусі і там перше місце займав батько Петро Сокольський, учасник визвольних змагань, Української Галицької Армії, зі своїми синами. Коли ОУН поширювала свої кадри, то Роман включився в зорганізовану націоналістичну молодь і, працюючи на пошті, дуже законспіровано співпрацював з підпільним рухом, про що він не любив згадувати і хвалитися.

Коли весною 1944 року червона армія перейшла річку Збруч, брати Сокольські зголосилися до Дивізії „Галичина", відбули короткий військовий вишкіл і вже в липні їх запасний курінь був висланий під Броди. З того кривавого кітла всім трьом братам вдалося повернути до Нойгаммеру. Потім вони у 29-му полку брали участь у боях у Словаччині, Юґославії і на кінець–в Австрії під Фельдбахом. Там застала їх капітуляція та відступ на захід до Альянтів. По дорозі брати втратили зв'язок і в містечку Юденбурґ, на роздоріжжі, Богдан і Остап пішли на південь й опинилися в Ріміні, а Роман попав до американського полону і остаточно в таборі Авербаху ділив долю полонених до травня 1946 року.

Звільнений з полону, жив в таборі Міттенвальд, там зустрів Анну (Нусю) Пришляк і, переїхавши в 1949 році до Америки, одружився з нею в Гартфорді, де народилися їм діти Роман, Орися і Орест.

У Гартфорді Роман став активним членом Станиці Братства, деякий час був секретарем, часто брав участь у крайових з'їздах США та був учасником відзначення в Україні 50-ліття боїв під Бродами.

Працював у знаній американській фірмі будови літаків і, пішовши на пенсію, проживав довший час на Флориді аж до передчасної смерти

його дружини. Потім повернувся до Гартфорду до дітей, і з часом стан його здоров'я почав занепадати, пройшов кілька операцій, і так поволі згасла свічка його туземного життя. Роман був веселої вдачі, любив товариство, мав багато приятелів, головно серед бувших дивізійників і цікавився громадсько-культурним життям, любив читати і придбав собі велику гарну бібліотеку.

Покійний Роман залишив двох синів–Романа і Ореста з дружиною Люсею, дочку Орисю, троє внуків і одну правнучку.

Панахиду відправив о. Павло Мартинюк 24 жовтня 2008 року при участі членів станиці Братства з прапором та при молитовному співі церковного хору і численних друзів та приятелів покійного. Прощальне слово виголосив побратим Олесь Пришляк, а побратим Михайло Шевчук попрощав Покійного від місцевої Станиці Братства та прочитав листовні вислови співчуття від Крайової Управи США і друзів з Норт-Порту з Флориди. Члени станиці Гартфорду і Бріджпорту віддали Покійному останню вояцьку почесть та попрощали його піснею „Чуєш брате мій..."

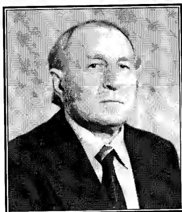
Похоронна Божественна Літургія відбулася в УКЦеркві Св. Архистратига Михаїла в Гартфорді, тіло похоронено на парафіяльному цвитарі в Ґлестонбурі біля його дружини Анни. Замість квітів родина, побратими і приятелі зложили пожертви на пресовий фонд „Вісті Комбатанта".

Вічна Йому пам'ять!

Олесь ПРИШЛЯК

ЗЕНОН АКСЕНЧУК

19.XI. 1925 – 27.II. 2008

Ділимось сумною вісткою, що відійшов у вічність Зенон Аксенчук–один з найактивніших членів Тернопільської станиці, людина, яка виділялася своєю патріотичною відданістю боротьбі за волю України.

Народився Зенон у сім'ї залізничника (машиніста паровоза) у м. Чорткові на Тернопільщині. Згодом батьки переїхали до Станіславова, де Зенон навчався у гімназії. У воєнний 1942 рік сім'я повернулася до Чорткова і Зенон став навчатися у торговельній школі, яку успішно закінчив весною 1943 року.

Саме тоді проголошено створення Української дивізії „Галичина". Серед молоді цю вістку зустріли з ентузіязмом й усі випускники місцевої гімназії та торговельної школи за покликом сумління організовано зголосилися до Набірної комісії, як добровольці патріоти свого народу. Зенон Аксенчук пройшов успішно медичну комісію і з першим ешелоном добровольців 18 липня 1943 р. від'їхав зі Львова на рекрутський вишкіл у Гейделяґрі.

Після вишколу був направлений до підстаршинської школи інтендантської служби в Дахау біля Мюнхена. Закінчивши успішно навчання повернувся до дивізії у Нойгаммері та був призначений розрахунковим 1-го батальйону 29-го полку. Разом зі своєю частиною виїхав на фронт під Броди. З оточення пробивався 22 липня у змішаній групі дивізійників і вермахтівців. Попали вони, одначе, в оточення ворожого танкового батальйону. Багато з них погинуло від сильного вогню танкових кулеметів і гармат–протитанкової зброї не мали, а живі опинилися у полоні. Їх, кілька десятків, привели автоматчики на подвір'я якоїсь хати. Приїхали три офіцери СМЕРШ-у і по одному допитували в хаті. Ділили всіх на вермахтівців і на дивізійників. Останніх на приказ майора виводили за стодолу і розстрілювали. Вермахтівців ставили в окрему групу. Зенон скоро зорієнтувався, скинув свій „тарн'як", а один німець дав йому свою вермахтівську блюзу. Ставши так на допит вдав, що зовсім не розуміє української чи російської мови, бо він німець зі Сілезії. Так уникнув розстрілу і попав у групу полонених німців. Їх відправили внедовзі залізничним ешелоном до табору полонених в Києві, де вони працювали на розчищенні руїн Хрещатика. Через деякий час Зенон з важко хворою ногою попадає до шпиталю полонених під Києвом. Коли став уже видоровлювати, у шпиталі вибухнула епідемія плямистого тифу. Хворі масово вмирали. Смертельна небезпека не оминула і Зенона, але молодий організам переборов хворобу і він чудом вижив. Повернули його до іншого табору полонених. Там приїхали польські офіцери в „роґатівках" і вербували до польської армії, що творилася в СРСР. Зенон зголосився як поляк в надії врятуватися у цей спосіб. Одначе наступного дня один з полонених поляків вказавши пальцем на Аксенчука сказав, що він служив у дивізії „Галичина". Знов побої і відправка у „провєрочний" лагер у Московській області. Працювати відправили лісорубом у глухих лісах Калузької області. На лагерному пункті не було ніякої медичної обслуги. Зенон тяжко захворів. Одна нога спухла і була суцільно вкрита ранами. Врешті комісія лікарів, що обстежувала хворих, признала Аксенчука безнадійно хворим з діягнозом ґанґрени й дала документи на відправку додому.

У Чорткові лікарі вилікували ногу, бо це не була ґанґрена. Але, як тільки став на ноги, його арештували. Знову тюрма, суд та новий строк 10 років позбавлення волі у таборах Заполярної Півночі.

Повернувся домів у кінці 1954 року і став працювати у Чорткові.

У квітні 1992 р. був одним із засновників Тернопільської станиці Галицького Братства. Обрано його головою Контрольної комісії станиці й незмінно всі роки переобирався на цій посаді. Брав активну участь у житті станиці. Відзначався порядністю, дисциплінованістю і працьовитістю–був прикладом для наших членів і для молоді. В усіх справах завжди мав свою обґрунтовану думку, надаючи дискусіям ділового напрямку. Він учасник усіх засідань управи і не один раз вів загальні збори Тернопільської станиці.

Свої спомини „З-під Бродів у полон", опубліковані у „Вістях комбатанта" ч. 1, 1998 р., зі скромності підписав ініціалами З. А.

Похований з усіма почестями у Чорткові.

Залишив у смутку дружину Домініку.

Добра пам'ять про нього залишиться у наших серцях назавжди.

Б. С.

АЛЕКСАНДЕР ГОРОХОВСЬКИЙ

7.I. 1925 – 9. VIII. 2008

Народився на Волині в селі Рогіжно біля Дубна, найстарший із 6 дітей у батьків Євдохії та Григорія. Його брат Петро й сестри Зеня та Олена ще живуть в Україні.

16-літнім юнаком його забрали на невільничі роботи до Німеччини. Коли творилася дивізія „Галичина", він вступив до неї, пройшов бої під Бродами й по війні попав в англійський полон–в Італії, а згодом в Англії, де працював на фермах за одного шілінґа на день.

Після звільнення з полону одружився із Стефанією. У 1957 році сім'я еміґрувала до Канади з дітьми Євгеном (Ґоро) та Оленою. В Канаді народилися Александра і Міра. Залишив у смутку їхні родини з внуком й чотирма внучками.

Любив своїх дітей, внуків й дружину, але теж любив звірят. В його домі знаходилися у свій час коти, собаки, качки, когут, кури, пташки, щур, морська свинка, канарка, папуга, вивірка, городовий вуж, голуби. А в останній час–його вірний собака–Діямант.

В Канаді працював у Торонті 31 рік у „Метро Ґаузінг" у резиденціях для сеньйорів аж до пенсії у 1990 році. Був мешканцями люблений через своє відчуття гумору.

Належав до спортового товариства „Україна", в якому на вікенди грав в карти з своїми товаришами. Очевидно, за дозволом його толерантної дружини.

Коли Україна проголосила незалежність, він часто відвідував свою родину.

У вільний час завжди поліпшував свій дім. Теж любив ТБ програму „Ціна правильна!". Голосно підказував гравцям на телевізорі правильну ціну на товари. Теж складав математичні таблиці, щоб виграти на лотереї мільйон долярів для своєї сім'ї.

Любив жарти і розсмішував людей, навіть в останні хвилини свого життя, оточений родиною, жартував.

Олекса був гордим українським патріотом! Він назавжди залишиться у пам'яті сім'ї і приятелів.

Дочки Олена і Міра

д-р ЕРАСТ БУРАЧИНСЬКИЙ

20.III. 1920 – 10.IX. 2008

Добрий, чесний, здібний і високо кваліфікований професіонал у ділянці медицини, дбайливий чоловік і дідусь, заслужений пластун-сеньйор, пройшов великий життєвий шлях, починаючи від міста народження Чернівців на Буковині у знаній лікарській родині д-ра Тита і Зеновії Бурачинських. У 1925 році родина переїжджає до Львова, де його батько став будівничим і директором шпиталю „Народної Лічниці". Тут молодий Ераст закінчив Українську Академічну гімназію в 1938 році. Того ж року почав медичні студії у Львівському університеті. Підчас студій належав до Української Медичної Громади та працював медичним ляборантом в шпиталі „Народної Лічниці". В лютому 1944 року одержав диплом лікаря.

По короткій лікарській практиці у Львові і Перемишлі у червні 1944 р. пішов добровольцем в українську дивізію „Галичина". Після короткого військового вишколу в Нойгаммері відправлений на фронт під Броди як лікар при 1-му дивізіоні артилерії. На фронті його частина була окружена ворогом 22 липня 1944 р. При спробі вирватися з „кітла" біля села Княже рішив помогти раненому дивізійникові, тому повернув до села. Тим гуманним рішенням втратив довголітню свободу, перебуваючи 5 років неволі у совєтських таборах для полонених.

У полоні перебував під чужим німецьким прізвищем (Eric Müller) працюючи лікарем у таборах полонених німців, угорців й італійців. Напевно багато з тих „пацієнтів" часто згадувало його як доброго і добросердечного лікаря „німця", який лікував їхні хвороби та поранення від тяжкої праці й знущань таборової охорони.

У червні 1949 р., по звільненні з полону, переїхав до Західної Німеччини. Віднайшов свою родину у таборі для переміщених осіб у місті Ділінґен у Баварії. У тому таборі працював лікарем.

Восени 1950 р. виеміґрував зріднею до Австралії, де два роки працював у табірній лікарні в штаті Вікторія, а потім переїхав до Аделаїди, де після курсу англійської мови став помічником лікаря.

Переселившись з родиною в 1958 р. до США, відбув однорічну інтернатуру в Чікаґо, по іспитах став лікарем в Іллінойс.

Д-р Ераст Бурачинський був довголітнім активним членом Пласту. Від 16 року свого життя перебував на вишколах на літніх пластових таборах в Галичині. В Австралії був головою Крайової пластової старшини, а згодом головою пластового сеньйорату. У 1961-1962 рр. був станичним Пла-

стової станиці в Чікаґо. Багато років виконував обов'язки лікаря на пластових таборах.

Будучи студентом медицини у Львові, виявив глибоке зацікавлення у музиці. Навчався у вищому музичному інституті ім. М. Лисенка у Львові в клясі фортепіяно і диригентури хорів. Любов до музики і співу виявлялася в його житті у Львові у Волоській Церкві й катедрі св. Юра. У таборі переміщених осіб в Ділінґені був диригентом хору. У роках перебування в Австралії диригував хорами, вчив співу у школі українознавства і гри на фортепіяно. В Чікаґо належав до хору „Славута".

В Чікаґо був активним членом Українського Лікарського Товариства та двічі очолював його місцевий відділ. У 1965-66 роках був головою академічного товариства „Обнова". Також написав кілька цікавих медично-популярних статтей, опублікованих у жіночому журналі „Наше Життя", як „Цукровиця", „Жовчеві Каміння" та інші. Також опублікував у „Свободі" в 1979 р. свої дуже щирі і зворушливі і цікаві спомини із більшовицького полону під псевдонімом Володимир Пливак-Чорноморець: „П'ять років у німецькій „шкірі" в полоні у Києві".

В часі студій у 1942 році Ераст одружився зі Зіркою Лунів. Родина виховала трьох дочок: Роксоляну–доктор філософії, Адріяну–медична сестра і Таїсію–лікар-дентист, доцент університету в Чікаґо.

Похоронений на цвинтарі св. о. Миколая в Чікаґо, Іллінойс.

Вічна Йому пам'ять!

Юліян ЧОРНІЙ

БОГДАН СВЯТОСЛАВ СТАСІВ

3.IX. 1922 – 23.X. 2008

Ділимося сумною вісткою, що з волі Всевишнього 23 жовтня 2008 року після виснажливої і тяжкої хвороби, проживши 86 років, відійшов у вічність підстаршина дивізії „Галичина" Богдан Стасів–Голова Тернопільської станиці Братства, член Всеукраїнського об'єднання ветеранів, пластун-сеньйор Тернопільської станиці Пласту, учасник боїв під Бродами, учасник боротьби за відновлення УГКЦ, співзасновник станиці Галицького Братства, громадський діяч.

Стасів Богдан Святослав народився у с. Корчмин, Львівської обл. у сім'ї учителів народної школи. Мати–Стасів з Білецьких Каролина (1886 р. н.), урodженка Тернопільщини. Батько–Стасів Дмитро (1887 р. н.), у 1940-их був інспектором шкіл повіту Олькуш (Сілезія).

Богдан Стасів закінчив у Львові 6-ий клас школи ім. Б. Грінченка (Рідна школа), де класним керівником у нього був видатний педагог, колишній полковник УГА Ярослав

Кузьмів. У 1935 р. поступив до Академічної гімназії (головної) у Львові, де у 1939 р. здав екзамен до математично-фізичного ліцею. У стінах гімназії доля зводить Богдана ще з двома відомими педагогами: класним керівником, професором університету та почесним членом Наукового Товариства ім. Шевченка–Михайлом Тершаківцем та організатором і основоположником Пласту–Олександром Тисовським. Одначе з приходом до Галичини радянської влади змінилась система середньої освіти і Богдан Стасів здобув середню освіту у СШ № 2 м. Львова. Випускні екзамени закінчилися у червні 1941 р. перед самим вибухом німецько-совєтської війни.

Під час німецької окупації спочатку працював у Союзі Кооператив, а восени 1942 р. став студентом Львівського Технічного Інституту (Політехніки), відділу будівельної інженерії.

З проголошенням творення Української дивізії „Галичина" зголосився в її ряди і з першим ешелоном зі Львова 18 липня 1943 виїхав на військовий вишкіл до Брна і дальше Ґайделяґру. По закінченні рекрутського вишколу був направлений на старшинсько-підстаршинські курси зв'язку у Мюрхінгем (Лотаринґія). Після успішного закінчення цих курсів повернувся до дивізії „Галичина", де присвоєно йому у квітні 1944 р. звання десятника (Unterscharfuehrer). Приділено його до чоти зв'язківців при штабі при дивізіоні зенітної артилерії, де дошколював радистів.

На фронт під Броди виїхав як радист, що обслуговував 100Вт-передавачем штаб зенітної артилерії. З оточення пробивався у групі, яка попала під вогонь танкового батальйону. Значна частина вояків загинула–інші були взяті в полон, між ними Богдан. Ці пригоди описані у статті „З Підлисся до Підмосков'я", надрукованій у виданому в США ювілейному збірнику „50-ліття дивізії (1943-1993)".

Відбув каторгу 3 роки на тяжких роботах у шахтах Підмосков'я. У таборі № 6 при шахті № 4 побутові умови були жахливі, особливо в 1944-1945 роках. Врятували життя Б. Стасіву грузин–лікар табору та д-р Д. Костур. Дальша дорога простелилася у далеке Забайкалля, де без суду, на підставі Постанови Прокуратури Московського Особового Воєнного округа, присудили ще 6 років роботи у шахтах „Дарасунзолото" в зоні вічної мерзлоти. Одначе по закінченні того терміну ще додали 3 роки роботи у тих шахтах, хоч це не відповідало законам СРСР. Сваволя НКВД була законом у цій Імперії зла.

Богдан Стасів втік з того „спецпереселення" до Галичини у 1954 р., не маючи ніяких документів. Не було тут у нього ні хати, ні родини, крім старої матері. Згодом, з великими труднощами йому вдалось леґалізуватися, поступити на роботу слюсаря і отримати пашпорт. Але не минуло й року, як тяжка хвороба позбавила його можливости працювати, і лікарська комісія признала його інвалідом 2-ої групи.

Коли стан здоров'я покращився, спроби поступити на якусь добре платну роботу (завідуючий фотоляборaторії у проєктному інститу-

ті) закінчувалися тим, що органи КҐБ не дозволяли займати ті посади. Працював на різних сезонних роботах, а потім виїзним фотографом міського побуткомбінату.

Під час так званої „гласности" за правління М. Горбачова брав активну участь у боротьбі за леґалізацію греко-католицької церкви, підпільно друкував (методом фотокопії) і розповсюджував молитовники.

Проголошення Акту незалежности України прийняв з ентузіязмом–вступив до організації РУХ, а потім до Української республіканської партії.

Завдяки його ініціятиві та організаційним заходам у квітні 1992 р. була створена Тернопільська станиця. Установчі збори одноголосно обрали Богдана Стасіва головою. На цей пост обирали його беззмінно на усіх звітно-виборних зборах. Під вмілим керівництвом Богдана Стасіва Тернопільська станиця брала активну участь у громадському житті міста й области.

Нагороджений Золотим Хрестом за особливі заслуги (1993–м. Торонто, Канада), двома золотими медалями (1993–Австрія, Спілка Ветеранів; 1994–м. Лондон, Великобританія, ОБВУ), почесною відзнакою „Хрест звитяги" (Львівським крайовим Братством ветеранів визвольної боротьби, Львівською облдержадміністрацією і облрадою), відзнакою Тернопільської міськради 1-го ступеня та іншими нагородами, відзнаками і грамотами. Згаданий у „Тернопільському Енциклопедичному Словнику" (вид-во „Збруч",2008).

Похований з усіма почестями у Тернополі.

Залишив у смутку: дружину Євгенію, дочку Любу з зятем, внучку Христину з мужом, правнуків-двійнят Остапа і Назара.

Л. Б.

БЛОГ „ВІСТЕЙ КОМБАТАНТА"

Я зробив в інтернеті спеціяльний блог, куди буду викладати всі цікаві матеріяли із журналу „Вісті комбатанта".

http://komb-a-ingwar.blogspot.com/

Прошу переглядати, переказувати іншим, робити свої зауваження. Журналів є досить, матеріялу, відповідно, теж, так що роботи вистачить. Сайти я бачив–інформації там багато, але я буду давати матеріяли тільки на основі журналів, чого ті сайти не мають. Потрошки щодня, і буде що читати. Лишнє джерело інформації не зашкодить. Буду радий, як дивізійники будуть читати і пригадувати старші номери журналу.

Ігор Аркуша
Тернопіль

ЗМІСТ ЖУРНАЛУ ЗА 2008 РІК

ст.

КОМЕНТАРІ

ЛЮДИ, ПОДІЇ, ОПІНІЇ

ГОЛОДОМОР-ГЕНОЦИД

ВІЙНА В ГРУЗІЇ

ДО 65-ЛІТТЯ СТВОРЕННЯ І-ої УД УНА

64-річчя БОЇВ ПІД БРОДАМИ

УКРАЇНА СЬОГОДНІ

УКРАЇНА-НАТО

УКРАЇНА у XX СТОЛІТТІ

УКРАЇНЦІ ПОЗА МЕЖАМИ БАТЬКІВЩИНИ

ЦЕРКВА В УКРАЇНІ

НА ВІЙСЬКОВІ ТЕМИ

ЧОРНОМОРСЬКА ФЛЬОТА

НАШІ ПОБРАТИМИ

НАШІ СУСІДИ

ДІЯСПОРА, ЗАРОБІТЧАНСТВО

ІСТОРИЧНІ РОКОВИНИ

ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

МИНУЛЕ

ДО ІСТОРІЇ 1-ої УД УНА

ДО ІСТОРІЇ 2-ої СВІТОВОЇ ВІЙНИ

ПОДОРОЖНІЙ РЕПОРТАЖ

СПОМИНИ

ГУМОР І САТИРА

ОГЛЯДИ, РЕЦЕНЗІЇ

З ВЕТЕРАНСЬКОГО ЖИТТЯ

БРАТСТВО кол. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

ТІ, ЩО ВІДІЙШЛИ:

ЗМІСТ (*Закінчення*)

ДІЯСПОРА, ЗАРОБІТЧАНСТВО

МИНУЛЕ

ДО ІСТОРІЇ 2-ої СВІТОВОЇ ВІЙНИ

НА ВІЙСЬКОВІ ТЕМИ

УКРАЇНА у XX СТОЛІТТІ

НАШІ ПОБРАТИМИ

ГУМОР і САТИРА

ОГЛЯДИ, РЕЦЕНЗІЇ

БРАТСТВО КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА